481 1 2

1879-1880

191/3

481 1 2

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზ-ბა

სხდომის ჟურნალები

1879წ–1880წ

[illegible]

1. 15 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

2. 15 [illegible]

1. [illegible]

3. 24 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]

4 [illegible] 30 [illegible]

1. [illegible]

5. [illegible] 31 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5 [illegible] 150-200 [illegible]
6 [illegible]

6. [illegible] 14 [illegible]

1. [illegible]
2 [illegible]
3. [illegible]
4 [illegible] 300 [illegible]

7. 12 [illegible]

1. 157 [illegible]

8. 10 [illegible]

1. [illegible]

9. 20 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible] 1400 [illegible]
×4. [illegible] 130 [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
×8 [illegible]
×9. [illegible]
10 [illegible] 157 [illegible]
11. [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
√14 [illegible]

10. [illegible] 20 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

11 [illegible] 17 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]

12. 27 [illegible]

1. [illegible]
2. 200 [illegible]
3. [illegible]

13. 29 [illegible]

1 [illegible]

14 23 [illegible]

1. [illegible] 250 [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible] 8 [illegible]
12. [illegible] 250 [illegible]
13. [illegible] 2. [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible] 100 [illegible]
16. [illegible]
17. [illegible]

1880

15. 19 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible] 500 [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5 20. [illegible]

16. [illegible] (20 [illegible]) [illegible]

1. [illegible], [illegible]
2. [illegible]

17 22 [illegible]

1. [illegible] 23 [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
x5. [illegible]
6. [illegible]

18 1 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
✓ 4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

19 9 [illegible]

o 1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
x5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
x8. [illegible]
x9. [illegible] 20 [illegible]
✓ 10. [illegible]
11. [illegible] 500 [illegible]
x 12. [illegible]

20 16 [illegible]

1. [illegible]
x2. [illegible]
3. [illegible]
x4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

21 23 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

22. 27 [illegible]

1. [illegible] 222 [illegible] 25 [illegible]

23. 8 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible] 200 [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. 12 [illegible]
6. [illegible]
7. 10 [illegible]
8. [illegible]

24. 15 [illegible]

1. [illegible] 12 [illegible]
2. [illegible] 15 – 15 [illegible]
3. [illegible] 11 [illegible] 42 [illegible]
4. „[illegible]"
5. [illegible]

25. 5 [illegible] 1880წ.

1. [illegible]
2. [illegible] [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]: [illegible]
5. [illegible]: [illegible]
6. [illegible]

26. 26 [illegible] 1880წ.

1. [illegible]
2. [illegible]: [illegible]
3. [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

27. 10 [illegible] 1880წ.

1. [illegible]: 15 [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]

№ 28. 19 მაის 1880 წ.

1. „[illegible] 15 მაის. 1879 წ. – 15 მაისს 1880 წ."
2. დ. [illegible]
3. [illegible]

№ 29. 25 მაის. 1880 წ.

1. 1880 წ. [illegible]

№ 30. 1 ივნის 1880 წ.

[illegible]

№ 31. 4 ივნის. 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]

№ 32. 10 ივნის 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible] 200 მ. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible] 1422 მ. 50 კ. [illegible]
6. [illegible] 50 მ. [illegible]

№ 33. 4 ივლის. 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

№ 34. 27 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

[illegible]

№ 35. 3 ივლისს 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible]

№ 36. 15 ივლისს 1880 წ.

1. [illegible]

№ 37. 4 აგვისტოს 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible] „[illegible]" [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. „[illegible]" [illegible]

№ 38. 27 აგვისტოს 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible] 1871–80 წ.
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible] „[illegible]" [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]

13. [illegible]

14. [illegible] 15 [illegible]

№ 39. 12 ივნისს 1880 წ.

1. [illegible]
2. [illegible] „[illegible]" [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]

№ 40. 25 ივნისს 1880 წ.

1. ~~[illegible]~~ [illegible]

პროტოკოლი 15 მაისისა 1879 წლისა.

15 მაისს, დილის 11 საათზე შეიკრიბა პირველი საერთო კრება [illegible] საზოგადოებისა, რომელმაც წესდების [illegible] თავმჯდომარე [illegible]

კრებას დაესწრნენ 22 წევრნი-მცხოვრებნი: თ. დ. ი. ავალიშვილი, ალექსანდრე კიკნაძე, თ. ალ. ამილახვარი, მ. კ. [illegible]შვილი, თ. ს. დ. ერისთავი, თ. დ. კ. ერისთავი, ნ. დ. [illegible]შვილი, ვ. დ. თუმანიშვილი, თ. ი. ა. თუმანიშვილი, მ. თ. [illegible], კ. ფ. მამაცაშვილი, ფ. ი. მამაცაშვილი, ნ. ა. [illegible]შვილი, თ. კ. დ. [illegible], თ. დ. კ. სიდამონ-ერისთავი, ნ. მ. [illegible], დ. ი. ყიფიანი, თ. ივ. ი. [illegible]შვილი, თ. ა. ზ. [illegible]შვილი, ნ. ზ. ცხვედაძე, თ. ი. კ. ჭავჭავაძე, თ. ნ. კ. ჯანდიერი.

[illegible] კრებამ [illegible] დიმიტრი [illegible].

დიმ. ივ. ყიფიანმა [illegible] საზოგადოებას: საზოგადოების წევრნი [illegible] ნ. ზ. ცხვედაძე, კნ. ილია გრიგ. ჭავჭავაძე [illegible], რომ [illegible] წესდების [illegible], რაც [illegible]. [illegible] 20ს ივნისს; [illegible] 15ს; [illegible] 25ს [illegible]; [illegible] 31ს; [illegible] 15ს; 3600 [illegible] 18ს [illegible] წერა-კითხვ[illegible]

5ა

დავუჯეროთ. ახლა მოვიყვანთ [illegible] [illegible] რა [illegible] რა იყო, მიზეზები: 1. წესდებულ[illegible]

ჩვენ [illegible]: „ქუთაისის საზოგადოება წიგნის [illegible] გამავრცელებელი" [illegible]

საჭიროებით [illegible] [illegible]: „ქუთაისის საზოგადოება წიგნის [illegible] გამავრცე-

ლი [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] საზოგადოებაში." ჩვენ [illegible]-

ხეთ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ჩვენი აზრის [illegible] [illegible] [illegible]

2. ჩვენი [illegible] 3 §-ში [illegible]: „საზოგადოება თავის მიზანს ამით მიაღწევს, რომ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] და [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]." ჩვენ

[illegible], რა მიზეზით იყო [illegible] [illegible] [illegible],- [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: „და [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 22 [illegible] 1873 წლის [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-

[illegible] [illegible] და [illegible] [illegible]."- ჩვენ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ჩვენი [illegible] [illegible]. 3 და 4 [illegible] მოვიყვანთ [illegible]: [illegible]-

[illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]-[illegible] [illegible] [illegible]. ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

და [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] 126. [illegible] [illegible]

[illegible]: 68, [illegible] – 27, [illegible] – 6, [illegible] – 4, [illegible]-[illegible]-[illegible]

[illegible] – 2, [illegible] – 2, [illegible] – 1, [illegible] – 1, [illegible] – 1, [illegible]-

[illegible] – 1, [illegible]-[illegible] – 1, [illegible] – 1, [illegible] – 1, [illegible] – 1, [illegible] – 1

და სხვა-და-სხვა [illegible] – 6. ამ [illegible] [illegible], [illegible] წესდებულ[illegible] [illegible]-

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], საზოგადო [illegible] [illegible]

[illegible] და [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]

6

წევრის კომისიისა. 2-7 §-ს ძალით ამათ შეეძლოთ ყველა კანდიდატის ირჩიონ ნამდვილ-წევრად. მაგრამ რადგან ნამდვილი წევრი ჯერ არც ერთი არა გვყავს და ამ მიზეზით ჯერ არც საზოგადოება ჩვენი წესდებისა კანონიერად შედგენილა, — ვინც არ შედგებოდა წევრი ხმოსნებით, ორმოცი არა, რაც შეადგენ 60 კანდიდატი მიიღება ნამდვილ-წევრებად; სახელდობრ:

კანდიდატების სახელი და გვარი.	ვინ წარადგინა:
ნიკოლოზ ივანეს ძე ავალიშვილი —	დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.
1. მიხეილ ივანეს ძე ზაქარიაძე —	ნ. ცხვედაძე და ვ. თუმანიშვილი.
2. ილია დავითის ძე მაჩაბელი —	დ. ყიფიანი და ილ. ჭავჭავაძე.
3. ივანე [illegible] ძე გამყრელიძე —	ნ. ცხვედაძე და დ. ი. ყიფიანი
4. ივანე სვიმონის ძე გუგუშვილი —	დ. ყიფიანი და ცხვედაძე.
5. დავით ალექსანდრეს ძე ყარაშვილი —	ნ. ცხვედაძე და ილ. ჭავჭავაძე.
6. გიორგი ზაქარიას ძე [illegible] —	ა. ს. [illegible] და ნ. ცხვედაძე.
7. მღვდელი ქრისტეფორე [illegible] —	ალექსანდრე [illegible] და ნ. ცხვედაძე
8. ლუარსაბ ალექსანდრეს ძე ერისთავი —	დ. ყიფიანი და ილ. ჭავჭავაძე.
9. ქნეინა ვაჩნაძე —	დ. ყიფიანი და ცხვედაძე.
10. ალექსანდრე დავითის ძე ზუბალაშვილი —	დ. ყიფიანი და ნ. ზუბალაშვილი.
11. ალექსანდრე იაკობის ძე ზუბალაშვილი —	იგივენი.
12. კონსტანტინე იაკობის ძე ზუბალაშვილი —	იგივენი.
13. ოლღა იაკობის ასული ზუბალოვისა —	იგივენი.
14. ივანე გაბრიელის ძე თუმანიშვილი —	ვ. თუმანიშვილი და ცხვედაძე.
15. გიორგი მიხეილის ძე თუმანიშვილი —	დ. ყიფიანი და დ. ერისთავი
16. ანასტასია მიხეილის ასული თუმანიშვილისა —	იგივენი.
17. ნინა კონსტანტინეს ასული თუმანიშვილისა —	დ. ყიფიანი და ნ. ზუბალაშვილი.

18. არხიმანდრიტი კირიონი — ალექსანდრე ოქროპირიძე და ქ. [illegible]

19. ანდრია ადამის ძე კვირკველი — დ. ყიფიანი და ნ. ზუბალაშვილი.

20. ანტონ ნიკოლოზის ძე ლორთქიფანიძე — დ. ყიფიანი და ცხვედაძე.

21. ელენე დიმიტრის ასული ლორთქიფანიძისა — იგივენი.

22. არხიმანდრიტი მაკარი — ალექსანდრე ოქროპირიძე და ქ. [illegible]

23. ზაქარია ივანეს ძე მამაცაშვილი — კ. მამაცაშვილი და დ. ყიფიანი.

24. ზაქარია გრიგოლის ძე მაღალაშვილი — ილ. ჭავჭავაძე და

25. ივანე გიორგის ძე მაჩაბელი — დ. ყიფიანი და ცხვედაძე.

26. ნიკო სვიმონის ძე ქებო — „ იგივენი.

27. ეკატერინე გრიგოლის ასული ქებოსა — იგივენი.

28. ივანე სვიმონის ძე ქებო — ნ. ცხვედაძე და ილ. ჭავჭავაძე.

29. ანნა [illegible] ასული მესხიშვილისა — ნ. [illegible] და დ. ყიფიანი.

30. ლევან ივანეს ძე მესხიშვილი — დ. ყიფიანი და ჭავჭავაძე.

31. კონსტანტინე დავითის ძე ნიჟარაძე — იგივენი

32. გიორგი კონსტანტინეს ძე ამილახვარი — ილ. ჭავჭავაძე და დ. ავალიშვილი.

33. ნიკო [illegible] — ილ. ჭავჭავაძე და დ. ყიფიანი.

34. ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე ხიზანაშვილი — რ. ერისთავი და დ. ყიფიანი.

35. ალექსანდრე ივანეს ძე სარაჯიშვილი — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

36. დავით ზაქარიას ძე სარაჯიშვილი — დ. ყიფიანი და ილ. ჭავჭავაძე.

37. ნიკოლოზ გიორგის ძე ნიშნიანიძე — ნ. ცხვედაძე და ილ. ჭავჭავაძე.

38. გიორგი [illegible] ყარყარაშვილი — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

39. [illegible] ივანეს ძე [illegible] — იგივენი.

40. კონსტანტინე იესეს ძე ვაშაკიძე — იგივენი

41. ანტონ ნიკოლაიძის ვეფხვაძე — დ. ყიფიანი და ალ. ჭავჭავაძე.

42. [illegible] დიმიტრის ასული ვეფხვაძისა — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

43. ნიკოლოზ დავითისძე ხანაძე — დ. ყიფიანი და ჭავჭავაძე.

44. [illegible] ასული ხანაძისა — ალ. ჭავჭავაძე და ნ. ცხვედაძე.

45. მიხეილ [illegible] [illegible] — ნ. [illegible] და დ. ყიფიანი.

46. ნიკოლოზ დიმიტრისძე ყიფიანი — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

47. ანასტასია მიხეილის ასული ყიფიანისა — [illegible].

48. კონსტანტინე დიმიტრის ძე ყიფიანი — [illegible]. მამაცაშვილი და ნ. ცხვედაძე.

49. [illegible] [illegible] [illegible] — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

50. [illegible] [illegible] ძე [illegible] — ალ. ჭავჭავაძე და ნ. ცხვედაძე.

51. ქეთევან [illegible] — დ. ყიფიანი და დ. [illegible].

52. [illegible] [illegible] [illegible] — ალექსანდრე [illegible] და დ. ყიფიანი.

53. [illegible] [illegible] ძე [illegible] — ა. [illegible] და დ. ყიფიანი.

54. ალექსანდრე [illegible] ძე [illegible] — მ. [illegible] და დ. ყიფიანი.

55. ალექსანდრე [illegible] ცხვედაძე — დ. ყიფიანი და ნ. ცხვედაძე.

56. ქეთევან [illegible] [illegible] — [illegible] მამაცაშვილი და დ. [illegible].

57. ალექსანდრე მიხეილის ძე ჭავჭავაძე — დ. ყიფიანი და ალ. ჭავჭავაძე.

58. ალექსი ნიკოლაიძის ჭიჭინაძე — ალ. ჭავჭავაძე და ნ. ცხვედაძე.

59. მიხეილ ზურაბის ძე [illegible] — ალ. ჭავჭავაძე და დ. ყიფიანი.

60. დავით ალექსანდრეს ძე [illegible] — [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible] დ. ი. ყიფიანმა, [illegible]

ყრილობამ, მ-15-ის ძალით, მოიწვიოს ახალ კანონიერად შეკრებილი, რამდენ...

1. თავმჯდომარე, ე. ი. ეპისკოპოსი არჩევითი საეკლესიოსაგან ...

2. სამღვდელო-წევრთაგან ერთი არჩევითი შემდეგი რიგითი შეიყვანოს;

3. კრების ყველა წევრი არჩევითი, რომელიც შემდეგ თვისებით დაწესდება;

ყოველ თავმჯდომარის აზრისაებ, ყოველ საქმეთა და ყოველ კანონის ...

თავდაპირველად თავმჯდომარე!"

[illegible] წინადადება [illegible] და კრებამ სახელით [illegible] ეპისკოპოსთა [illegible] ანს, რომ ეპისკოპოსი და თავმჯდომარეები მთელი საეკლესიოსა და მისის კრებისა; მაგრამ [illegible] ყრილობის შემდეგ [illegible]: [illegible], ქუთაისისა, რომ [illegible]; ეს საქმე ისეთი დიდი და მძიმე საქმე, რომ საეკლესიოს თავმჯდომარეს და იმისი მმართველობას [illegible], რომ ეს [illegible] საქმე [illegible]; [illegible] საეკლესიოს [illegible], მაგრამ ეს [illegible] და [illegible] საქმის [illegible].- ამ მიზეზებით კრებამ [illegible] და ეპისკოპოსთა [illegible], [illegible] ამ საქმე [illegible] და [illegible].

[illegible] ყრილობამ [illegible] არჩევითი საეკლესიოსა და [illegible] კრების თავმჯდომარედ.- [illegible] ეპისკოპოსის [illegible] და [illegible] სამღვდელო წევრის არჩევა [illegible] საეკლესიოს შემდეგი რიგითი შეიყვანა.

შემდეგი კრებამ არჩევით და [illegible] წევრი [illegible], [illegible] და [illegible].

ყრილობამ [illegible]

8

მეორე თავმჯდომარის ამხანაგებს, რადგან მომავლისთვის [illegible] ითხოვა; „სხვა და სხვა თანამდებობაზე ვინ და რა არის მიღებული, ვინაც [illegible] საქმე და აქვს; ამის შემდეგ თავმჯდომარის ამხანაგი თავიდან კენჭისყრით უნდა აირჩიონ.

კენჭების წესის არჩევამდე [illegible] სთქვა, [illegible] სთქვა: „ჩვენს საზოგადოებას ისეთი ვრცელი ასპარეზი აქვს, რომ ერთი წევრი ვერ გასწვდება საქმეს, ამიტომ ორნი უნდა ავირჩიოთ."

თავმჯდომარემ: „მიმდინარე საზოგადოების საქმეებს სჭირდება გამოცდილება, წინდახედულობა [illegible] ... აქვს ამ [illegible] და [illegible], რადგან [illegible] ან [illegible] [illegible], უნდა ერთი წევრი [illegible]:

ამის შემდეგ საიდუმლო [illegible] 35 კანდიდატი. [illegible] [illegible] თეთრი [illegible] და [illegible] [illegible] შემდეგი თეთრი და შავი:

1. ილ. გრ. ჭავჭავაძე — 41 თეთრი და 5 შავი
2. ნ. ზ. ცხვედაძე — — 41 — — 5 —
3. ია. სე. გოგებაშვილი — 38 — — 8 —
4. ივ. გ. მაჩაბელი — 37 — — 9 —
5. ალ. ივ. სარაჯიშვილი — 33 — — 12 —
6. რ. გ. ერისთავი — 33 — — 13 —
7. ნ. ღ. [illegible] — 30 — — 16 —
8. დ. ი. ავალიშვილი — 30 — — 16 —
9. გ. ა. [illegible] — 29 — — 17 —

10. ს. ს. მესხი — 29 — — 17 —

11. ა. ზ. ჩოლოყაშვილი — 29 — — 17 —

12. ქ. მ. თუმანიშვილი — 27 — — 17 —

13. ქ. ქ. წერეთელი — 27 — — 19 —

14. ვ. თუმაშვილი — 26 — — 20 —

15. ნ. ზუბალაშვილი — 26 — — 20 —

16. დ. ა. ქუჩაიშვილი — 24. — — 22 —

17. ა. ა. ცაგარელი — 21 — — 25 —

18. დ. ზ. სარაჯიშვილი — 18 — — 28 —

19. მ. ჯორჯაძე — 17 — — 29 —

მე-16 §-ის ძალით, კომისიის წევრება [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

§ 13 §-ის ძალით [illegible]

[illegible] (21-ს ~~[illegible]~~ ამთვის [illegible].

ყოველივე [illegible].

დიმიტრ ყიფიანი.

[illegible] ა. [illegible]

9

დაწესება

გამგეობის კრებისა „წიგნის-ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოებისა" 15 მაისს 1879 წელსა.

სხდომა დაიწყო ნაშუადღევს 3 საათზე. კრებას დაესწრნენ ყველა წევრნი გამგეობისა.

წესდებულების 19§-ის ძალით კრებამ მოახდინა თავმჯდომარის ამხანაგის, მდივნის და ხაზინადარის ამორჩევა. დაინიშნენ:

თავმჯდომარის ამხანაგათ — ილ. გრ. ჭავჭავაძე.

მდივნათ — ალ. ივ. სარაჯიშვილი.

ხაზინადარათ — [illegible].

შემდეგი კრება გამგეობისა დაინიშნა 17 მაისს, [illegible] [illegible] [illegible]. სხდომა დაიხურა 4 საათზე.

დიმიტრი ყიფიანი.

ილია ჭავჭავაძე.

[illegible]

[illegible]

იაკ. გოგებაშვილი.

[illegible]

მდივანი ა. სარ[illegible]

პროტოკოლი

[illegible] წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების [illegible] კრების [illegible] 29 ივნ. 1879 წ.

კრებას ესწრნენ: თავმჯდომარის ამხანაგი თავ. ი. გ. ჭავჭავაძე, [illegible] სულ 21 წევრი.

[illegible] 515, [illegible] 21 [illegible]

[illegible] 1, თავმჯდომარის ამხანაგი ი. გ. ჭავჭავაძის [illegible] 42 [illegible]

1 [illegible]

[illegible]

В деле пронумеровано 192 Сто девяносто ~~два~~ один листа

10/VII 36 года. [illegible]

Согласно 191 л. л.
9/IV-49. [illegible]

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
22/II 1954
Ляпин

16/IV-54 г.
Ляпин

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
30 I 1954 г.
Тепрауль.

[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible]

<u>შენიშვნა</u>: [illegible] <u>[illegible] 2</u>, [illegible] 1879–1880 [illegible].

1. [illegible] 2520 მ.
2. [illegible] 600 –
3. [illegible] (24 [illegible]) 1000 –
4. [illegible] 11,000 –
5. [illegible] 11,000 –

[illegible]

[illegible]

1. [illegible] 14,000 [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible] 600 [illegible] 60 [illegible]

4. [illegible] 190 [illegible]

[illegible] 12,000 [illegible] 2,000 [illegible] 6. 6. [illegible] 10,000 [illegible]

[illegible]: 1. [illegible] – 2. [illegible]

[illegible] 600 [illegible] 3. [illegible] 50 [illegible] 4. [illegible] 190 [illegible].

[illegible] 3. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

პროტოკოლი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომა 31 მაისს 1879 წ.

თავმჯდ.: თავ. [illegible] დ. ი. ყიფიანი, მისი ამხანაგი ი. გ. ჭავჭავაძე; წევრნი: [illegible] ი. ს. გოგებაშვილი და ი. გ. [illegible].

მოისმინეს 1, თავ. თავმჯდომარის წინადადება: [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 2, თავმჯდომარის დ. ი. ყიფიანის წინადადება: [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 3, ი. ს. გოგებაშვილის [illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4.) [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 5.) [illegible] 150 [illegible] 200 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6.) [illegible]

[illegible]: 1 [illegible] 1 [illegible] 15 [illegible] 15½.

13

№ 6

ჟურნალი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომის 14 ივნისს 1879 წ.

დაესწრნენ: თავმჯდომარის ამხანაგი თავადი ი. გ. ჭავჭავაძე, გამგეობის წევრი ი. გ. მაჩაბელი და გამგეობის კანდიდატები: დ. ი. ავალიშვილი და ნ. [illegible].

მოისმინეს 1. [illegible] 200 ან 300 [illegible].

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 2. [illegible] 26 მაისის 1879 წ., [illegible] 200 [illegible].

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 3. ბ. თავმჯდომარის ი. ჭავჭავაძის [illegible].

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 4. ბ. თავმჯდომარის [illegible].

დაადგინეს: [illegible] 300 [illegible]. ილია ჭავჭავაძე

[illegible]

[illegible]

ივ. მაჩაბელი

საზოგადოების თავმჯდომარის [illegible]

[illegible]

21 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ჟურნალი

[illegible] წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა 12 [illegible] 1895.

დაესწრნენ: თავმჯდომარის ამხანაგი თავადი ი. გ. ჭავჭავაძე, გამგეობის წევრი თავადი [illegible] და კანდიდატები: [illegible]

<u>მოისმინეს:</u> [illegible] (14 [illegible] №.) [illegible] 1, [illegible] 400 [illegible] 290 [illegible] 2, [illegible] 400 [illegible] 3, [illegible] (40 [illegible]) 2 [illegible] 157 [illegible] 125 [illegible] 282 [illegible].

<u>დაადგინეს:</u> [illegible] 157 [illegible] 40 [illegible]. ი. ჭავჭავაძე.

[illegible]

[illegible]

[illegible] 21 [illegible] 20 [illegible]

[illegible]

18

პროტოკოლი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების [illegible] 10 [illegible] 1879 წ.

დაესწრნენ: თავ-მჯდომარის ამხანაგი [illegible]

მოისმინეს: [illegible]

დაადგინეს: [illegible] 350 [illegible]

[illegible] 20 [illegible] 21 [illegible]

[illegible] — 1767

№10

16

ჟურნალი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომის 20 აპრილს 1879.

სხდომას ესწრნენ: საზოგადოების თავმჯდომარე დ. ი. ყიფიანი, თავმჯდომარის ამხანაგი თავ. ი. გ. ჭავჭავაძე, ნ. ზ. ცხვედაძე, ი. ს. ქართველიშვილი და ვ. გ. [illegible].

მოისმინეს 1, ქუთაისის სათავადაზნაურო ბანკის მმართველი კომიტეტის წერილი 16 აპრილიდამ ამა წლისა № 792, რომლითაც მმართველი კომიტეტი აცნობებს წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობას, რომ [illegible] რვა ათასი მანეთი (8000 მ.), რომ ქუთაისის [illegible]

დაადგინეს: 1, წერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ მიიღოს თავის გამგეობის ქვეშ ქუთაისის [illegible]; 2, [illegible]; 3, [illegible]; 4, [illegible]; 5, [illegible]; 6, [illegible]".

მოისმინეს 2, [illegible] თავმჯდომარის [illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible] § 25 [illegible] 4 [illegible] 500 [illegible].

[illegible] 3/ [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4/ [illegible] 13 [illegible]

[illegible] (600 მ.)

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 5.) [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 6.) [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

რაფ. ერისთავი.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

№ 11

[illegible]

[illegible] 17 [illegible] 1879 წ.

[illegible]

მოისმინეს: 1) [illegible]

დაადგინეს: [illegible] (1880) [illegible] 1 [illegible] 2) [illegible] 3) [illegible] 4) [illegible] 5) [illegible] 6) [illegible] 1 [illegible] 1879 წ.)

[illegible] 500 [illegible] 2) [illegible] 3) [illegible] 4) [illegible] 5) [illegible] 2 და 3 [illegible]

[illegible] 40 [illegible] (... 2 [illegible]) [illegible]

[illegible]

მოისმინეს: 2) [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს: 3) [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს: 4) [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს: 5) [illegible] 21 [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

[illegible]

[illegible]

წევრები [illegible]

[illegible]

[illegible]

19

№ 12

ჟურნალი

[illegible] 27 [illegible] 1879 წ.

[illegible]: დ. ი. ყიფიანი, ი. გ. ჭავჭავაძე, [illegible] და ი. გ. [illegible].

მოისმინეს 1. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 2. [illegible]

დადგენილი: [illegible] 200 მანეთი [illegible]

მოისმინეს 3.) [illegible]

დადგენილი: [illegible]

[illegible]

დიმიტრი ყიფიანი.

ილია ჭავჭავაძე.

იაკობ გოგებაშვილი.

[illegible]

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომა 29 ოქტომბ. 187[illegible]

სხდომას ესწრნენ: დ. ი. ყიფიანი, ი. გ. ჭავჭავაძე, ნ. [illegible] [illegible], ი. ს. გოგებაშვილი და ი. გ. [illegible].

მოისმინეს: თავ-მჯდომარის მოადგილის ი. გ. ჭავჭავაძის წინადადება: [illegible] 27 ოქტომბ. სხდომის [illegible] [illegible]

დაადგინეს: 1, [illegible] 27 ოქტომბ. სხდომის [illegible] 2, [illegible] 3. [illegible]

დიმიტრი ყიფიანი. ილია ჭავჭავაძე.

21

№ 14

პროტოკოლი.

[illegible] [illegible] გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა 23 აპრ. 1879.

[illegible]: თავმჯდომარე დ. ი. ყიფიანი, [illegible] თ. ი. გ. ჭავჭავაძე; [illegible]: ნ. [illegible] [illegible], ი. ს. გოგებაშვილი, თ. რ. დ. ერისთავი და თ. ი. გ. მაჩაბელი.

✓ მოისმინეს: 1, [illegible] 250 [illegible].

დაადგინეს: [illegible].

მოისმინეს: 2, [illegible].

დაადგინეს: [illegible].

მოისმინეს: 3, [illegible] 60 [illegible].

დაადგინეს: [illegible].

[illegible]

[illegible] 4.) [illegible]

[illegible]

[illegible] 5.) [illegible]

35 [illegible] 40 [illegible]

[illegible]

[illegible] 6.) [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] 1879 [illegible]
5, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 68 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] 11, [illegible]

[illegible]

[illegible] 12, [illegible] 250 [illegible]

[illegible]

მოისმინეს 13, [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 14, [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 15, [illegible] 160 [illegible] 360 [illegible] 200 [illegible] 55 [illegible] 215 [illegible]

დაადგინეს: [illegible] 30 [illegible] 15 [illegible] 100 [illegible]

მოისმინეს 16, [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 17, [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

[illegible] 2 [illegible]

[illegible] (signature)

[illegible] (signature)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

№ 14

[illegible] 23 იანვარს 1879 წ. 25 24

სხდომას ესწრნენ: თავმჯდომარე დ. ი. ყიფიანი; მისი ამხანაგი კნ. ი. გ. ჭავჭავაძე; წევრნი: ნ. ზ. ცხვედაძე, ი. ს. გოგებაშვილი, კნ. რ. დ. ერისთავი და კნ. ი. გ. მაჩაბელი.

1, [illegible]	[illegible]
2, [illegible]	[illegible]
3, [illegible]	წევრის [illegible] ი. ს. [illegible], თავმჯდომარის [illegible].
4, [illegible] 7. თებერვალს.	შედგენილ იქნა კომისია: ი. ს. გოგებაშვილი, კნ. ივ. მაჩაბელი; [illegible], პოლკ. დიმ. ყიფიანი, ამას შემ- [illegible] [illegible]: დ. ი. ყიფიანი, კნ. ილ. ჭავჭავაძე და კნ. რაფ. დ. ერისთავი.
5, [illegible] „[illegible]" [illegible]	[illegible], [illegible] კნ. ი. ჭავჭავაძე და ი. გოგებაშვილმა [illegible].
6, [illegible]	[illegible]
7, [illegible] 4. თებერვალს.	[illegible] 4. თებერვ.

8. [illegible]	[illegible]
9. [illegible]	[illegible]
√ 10 [illegible]	[illegible]
11. [illegible]	[illegible]
12., [illegible]	[illegible], — [illegible]
13., [illegible]. —	[illegible]
14., [illegible]	[illegible]

15. ბნ. ივანე მაჩაბლის აზრი ფონეტიკური | კომისიას გადაეცეს.
[illegible] [illegible].

16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]- | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 30 მ.
[illegible]. – | [illegible] [illegible] 15 მ. [illegible]
[illegible] 50 მ., – [illegible] [illegible] 100 მანეთი,
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible] [illegible].

17. ბნ. ზ. ჭიჭინაძე, წ. ი. ს. [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]- | [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. –

18. ბნ. [illegible] [illegible] [illegible]- | [illegible] [illegible] ბნ. ზ. ჭიჭი-
[illegible], [illegible] [illegible]- | [illegible] ბნ. [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible]. | [illegible] ბნ. [illegible] [illegible].

დიმიტრი ყიფიანი.

№15

მმართველობის სხდომა 19. იანვარს 1880. წ.

დაესწრნენ: თავმჯდომარე დიმ. ყიფიანი; მისი ამხანაგი თ. ილ. ჭავჭავაძე; წ. წევრნი: ნიკ. ცხვედაძე; კნ. რაფ. ერისთავი; კნ. ივ. მაჩაბელი და ივ. გოგებაშვილი.

განხილვის.	~~გადაწყვეტილება.~~ დადგენილება.
1. საქმე [illegible] მასწავლებლის მოწვევისა.	ხარჯი დიდი ყოფილა და ამ მასწავლებლის [illegible] საზოგადოებისათვის ამ ხარჯის გაწევა უსარგებლო იქნება. ამ მიზეზით [illegible] უარი ეთქვას.
2. [illegible] თხოვნა, რომ მმართველობამ [illegible] საზოგადოება [illegible] დაეხმაროს.	[illegible] არ მოიძებნება; [illegible] სასარგებლოა, თვით საზოგადოებას [illegible]; ამისთვის ჯერ [illegible] განხილვის და თავის აზრი მმართველობას აცნობოს.
3. საქმე [illegible] მასწავლებლის გასინჯვისა.	[illegible] საზოგადოებამ ჯერ [illegible] (ქართველი) [illegible] და [illegible]. მმართველობა [illegible] ამ საქმის განხილვა [illegible].
4. [illegible] სასწავლებლის [illegible] წერა-კითხვის [illegible] საზოგადოებამ [illegible] თავის [illegible]. [illegible] თითო [illegible] და ამ თავის [illegible].	ნიკ. ცხვედაძემ იკისრა [illegible] ამ საქმისა და [illegible] თავის აზრი [illegible], რომ [illegible] წინადადება [illegible] და [illegible].
5. თ. ილია ჭავჭავაძის წინადადება, საზოგადოებისათვის სასარგებლო იქნება [illegible]. დიმ. ყიფიანმა ამაზედ [illegible], რომ მას [illegible]	მმართველობამ დიმ. ყიფიანის წინადადება საზოგადოებისათვის სასარგებლოდ დაინახა და დაადგინა: [illegible] ამაზედ [illegible] [illegible].

ლოთი ჩ შეუძლია ამ ბილეთებიდამ ბევრის საზოგადო-
ბას და გამოადგებოდეს, რომ არც ერთი თითონ იზარალოს.
ახლოანდელი მამასახლის კანონობაზე მოთხოვს ფასს და-
უთმობს საზოგადოებისა, მაგრამ ამ პირობით, რომ თუ
ამ ბილეთების ფასი მოიკრიბა, ან მოიკრიბებოდა, მის
დიმ. ყიფიანს ეკუთვნოდეს ამ ფასის მოთხოვნა. ერთ
დასმით, რომ ბილეთები დაიკარგებოდა იქნა ერთის ზა-
რალს კანონიერად ჩ რაც გამოსავალზე, წინასწარმეტყველი
ანგარიშის მიხედვით, საზოგადოების ხაზინა ერთი მ-
თლიან, ყიფიანის თავისი ქონებით მოუმზადებს საზოგა-
დოების კასას ერთს თვეზე. —

დიმ. ყიფიანი.

[illegible]

[illegible]

ი. [illegible]

№ 16

28 / 27

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების [illegible] [illegible] [illegible]

20 იანვარს 1880 წ.

თავმჯდომარე: [illegible] [illegible] თავ. ყიფიანი.

წევრნი:

[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. — სულ 21 წევრი.

[illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible]; [illegible] [illegible] 4 [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] § 15-ის ძალით, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21 იანვარს 1879 წლისა.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-ვა.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

	[illegible] [illegible] [illegible]
1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	
5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

11. [illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

15 [illegible] | [illegible]

[illegible]
[illegible] } [illegible]

[illegible]
[illegible] } [illegible]

20 [illegible]
[illegible] } [illegible]

[illegible]
[illegible] } [illegible]

[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible] } [illegible]

[illegible]:

1	[illegible]	21	[illegible] 1.
2	[illegible]	20	— 3.
3	[illegible]	20	— 4.
4	[illegible]	19	— 3.
5	[illegible]	17	— 5.
6	[illegible]	17	— 7.

[illegible]:

[illegible] — 14 — 9.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

მმართველობის სხდომა 22 იანვარს 1880 წ. ~~29~~ 28

დაესწრნენ: თავმჯდომარე დიმ. ყიფიანი; მისი ამხანაგი თ-დი ილ. ჭავჭავაძე; და წევრნი: ნიკ. ცხვედაძე; თ-დი ივ. მაჩაბელი; გიორ. წერეთელი; დეკ. ქარბელიანი, ივ. გამყრელიძე და თ-დი გიორგი თუმანიშვილი.

განიხილეს.	დაადგინეს
1. ნიკ. ცხვედაძის აზრი საპედაგოგიო კურსების გახსნაზე.	კურსების გახსნა მმართველობამ მოიწონა; მაგრამ ნ. ცხვედაძის პროექტი ხელახლა განიხილონ მომავალ სხდომაში თვითეული მუხლი ცალ-ცალკე.
2. იმისივე აზრი წიგნების და სამასწავლებლო ნივთების საწყობის გამართვაზე ტფილისში.	აზრი მოიწონეს, რომ საწყობი გაიხსნას, საკუთრივ საზოგადოებაზე. ფული, რაც გამოანგარიშებული არის ორმოცი გახსნაზე ამ თავით დასახარჯავი, თუ წიგნების და ნივთების შესაძენი, დაუყოვნებლივ გადიდეს. ამ სხდომამ მოხსენება [illegible] განხილული პროექტის [illegible] გიორ. წერეთელს და ნიკ. ცხვედაძეს მიენდოს და [illegible], რომ მმართველობას [illegible] ამისი [illegible] წლის [illegible]; [illegible] ხსნადის ნების გამოთხოვნილ.
3. სახლის სასტუმროში (მუზეუმი) [illegible] გახსნაზე.	გადადვა მომდევნო სხდომისათვის.
4. იაკ. გოგებაშვილის აზრი სახალხო [illegible] გადიდებაზე.	გადადვას აგრეთვე.
5. [illegible] მოხსენება: [illegible] წიგნები.	ხაზინადარს [illegible], რომ ამ [illegible] თავის [illegible] მოსწავლის. ეს [illegible].

6. კნ. გრიგოლ დიმ. ორბელიანისაგან წარმოგზავნილი იუს. სამინისტროს ქაღალდი, მამათცხოვრების დაბეჭდ-ვის შესახები, რ̃ითაც შემწეობას ითხოვს.

საზოგადოების კრებამ ანგარიშის შემოწირულის ფულის გადაცემა ამ მ-ოქმისა, - თავმჯდომარემ აცნობა [illegible] თ̃ს ილია ჭავჭავაძემ მიიღო [illegible] სამინისტროს მინაწერი, რომ ეს მამათ-ცხოვრების წიგნი სულ გადასცე-ს ჩვენს საზოგადოებას და რაც შეეხება ხარჯი მოითხოვება, ის ხარჯი [illegible] რაც გადახდება, იმისგან გადაეცემა თანხა [illegible] გამოიყენოს მის მ-წერილებმა. — [illegible] გამოგზავნა [illegible] თავის [illegible]. —

დიმ. ყიფიანი

ილია ჭ[illegible]

ნიკ. [illegible]

[illegible]

ი. მაჩაბელი

218

30/29

[illegible]

[illegible] 1 ოქტომბერს 1880.

[illegible]: [illegible]

მოისმინეს 1. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 2. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 3. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 4. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 5. [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 6. [illegible] 10–15 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

14 [illegible] 30

[illegible]

1. [illegible]	[illegible]
2. [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]
4. [illegible]	[illegible]
5. [illegible]	[illegible]
6. [illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible] 3, [illegible]

[illegible]

[illegible] 4, [illegible] 30 [illegible] 2, [illegible]

[illegible]

[illegible] 5, [illegible]

[illegible]

[illegible] 6, [illegible] (23 [illegible])

[illegible]

1, [illegible] (150) [illegible]

2, [illegible]

3, [illegible]

4 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1881 [illegible]

[illegible] 7. [illegible]

[illegible]

[illegible] 8. [illegible] 130 [illegible] 30 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 9. [illegible] 12 [illegible] ([illegible] 1 [illegible])

[illegible]

[illegible]
[illegible]

მუხლი 10. [illegible]

შენიშვნა: [illegible]

მუხლი 11. [illegible] 3 [illegible] 500 [illegible]

შენიშვნა: [illegible]

მუხლი 12. [illegible] 1 [illegible]

შენიშვნა: [illegible]

[illegible]

[illegible signatures]

[illegible]

№ 19. [illegible] 34 33

[illegible]

1. [illegible] ([illegible])	1. 23. [illegible] 6. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 6. [illegible] 5. [illegible] [illegible]
2. [illegible] ([illegible])	[illegible]
3. [illegible] ([illegible])	[illegible]
4. [illegible] ([illegible])	[illegible]

5., [illegible] ([illegible] 17 [illegible])	[illegible] —
6., [illegible] ([illegible] 23 [illegible])	[illegible] 150.[illegible]; [illegible] 300; [illegible] 300, [illegible] 200.[illegible] [illegible]
7., [illegible] (§ 2 [illegible])	[illegible]
8., [illegible]	[illegible]

9. [illegible] — [illegible] XI. [illegible]

10. [illegible] — [illegible]

~~11 [illegible]~~

11. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

დიმიტრი ყიფიანი.

№20

35

[illegible]

[illegible] 16 [illegible] 1880 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 1, [illegible]

[illegible]: [illegible] 5 [illegible] 1875 [illegible], [illegible]: „[illegible]" [illegible]

[illegible] 2, [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 3, [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4. [illegible]

[illegible] 23 [illegible] 1879 [illegible] 250 [illegible]

[illegible] 5. [illegible]

[illegible]

[illegible] 6. [illegible]

[illegible]

~~37~~ 36

მოამბე 7, [illegible]

[illegible]: [illegible]

რედ. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

~~38~~ 37

№ 20

[illegible]

16 ოქტომბერს

დამსწრენი: [illegible]; [illegible]; ნ. ზ. [illegible]; [illegible], [illegible], [illegible] და ი. გ. მეუნარგია [illegible].

1. [illegible] ([illegible])	[illegible]
2. [illegible] (22 [illegible] 24 [illegible] „[illegible]".)	[illegible] ნ. ზ. [illegible] და ი. გ. მეუნარგიას [illegible]

3. [illegible] ([illegible])	[illegible]
4. [illegible]	[illegible] ზ. ი. ჭიჭინაძეს.
5. [illegible]	[illegible]
6. ზ. ი. ჭიჭინაძისაგან წარმოდგენილი [illegible]	[illegible]
7. [illegible]	[illegible]

დიმ. ყიფიანი.

№21

~~39~~ 38

[illegible]

[illegible] 23 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1. [illegible]

[illegible]

[illegible] 2. [illegible] 1879 [illegible] 24 [illegible] 50 [illegible]

[illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 5. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6. [illegible] 19 [illegible]

[illegible]: [illegible]

№21

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომა

23 ოქტომბერს.

დამსწრენი: თავ. ი. ჭავჭავაძე; ნ. ზ. ცხვედაძე; გ. ე. წერეთელი; [illegible]; ი. მ. მეუნარგია.

1. [illegible]	მომავალ სხდომამდის ცნობა შეიტყოს, რამდენი მოსწავლეა პანსიონში მისაღებად, - ამის შემდეგ შესაძლებელია.
2. [illegible]	მმართველობა სთხოვს [illegible], [illegible] თავის წევრებს [illegible] [illegible] ცნობა [illegible], [illegible] გ. ე. წერეთელს [illegible].
3. ი. [illegible]	წიგნი დაუბრუნდეს [illegible].
4. [illegible]	ჭავჭავაძეს დაევალოს [illegible] იქმნეს.

5. [illegible] | [illegible]

6. [illegible] 19 [illegible] 11700 [illegible] 10 [illegible] 700 [illegible] | [illegible]

[illegible]

№22

40

[illegible]

27 ოქტომბერს.

[illegible]: [illegible]

1. [illegible]: 19 [illegible] 20 [illegible] 3/4 [illegible] 3/4 [illegible] 23 [illegible]

[illegible] 19 [illegible] 1 [illegible]

წევრნი: [illegible]

[illegible]

~~42~~ 41

№ 23

[illegible]

[illegible] 8 [illegible] 1880

[illegible]

[illegible] 1, [illegible]

[illegible] (5–22) [illegible]

[illegible] 2. [illegible]

[illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible] 1532[illegible]

[illegible] § 3 [illegible]

[illegible] 4. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 5. [illegible] 12 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6. [illegible]

[illegible]: [illegible]

43 42

[illegible] 7. [illegible] 10 [illegible] 11700 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 8. [illegible] 27 [illegible] 20 [illegible] 240 [illegible] 50 [illegible]

[illegible]: [illegible] 1 [illegible]

[illegible signatures]

№ 23.

[illegible] 8 [illegible]

~~44~~ 43

[illegible]

1. [illegible]	[illegible]
2. [illegible] 20 [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]
4. [illegible]	[illegible]

5. [illegible]	[illegible]
6 [illegible] 12 [illegible]	[illegible]
7 [illegible] 12 [illegible]	[illegible]
8. 10 [illegible] 11700 [illegible]	[illegible]

9. [illegible] 27 [illegible]
[illegible] 20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 240 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 40 [illegible]
[illegible] 12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 50
[illegible] 2 [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [signature]

№ 24

~~46~~ 45

[illegible]

[illegible] 15 [illegible] 1880 [illegible].

[illegible]

[illegible] (321) [illegible]

[illegible] 1. [illegible]

[illegible]

[illegible] 2. 8 [illegible]

[illegible] 8 [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible] 42 [illegible].

✓ [illegible] 4. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 5, [illegible]

[illegible]:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

№24.

~~47~~ 46

ივნისი 15 [illegible]

[illegible]: ნ. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

[illegible]

1. [illegible]	[illegible]
2 [illegible]	[illegible]
3 [illegible] „[illegible]" [illegible] ✓	
4 [illegible]	
	3) [illegible]
5 [illegible]	[illegible]
	4) [illegible] 42 [illegible] „[illegible]" [illegible]

დღესასწაულის [illegible] [illegible] [illegible]-
ნის ქუთაისის [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

თავმჯდომარის მოადგილე ნ. [illegible]

№ 25

48 47

ოქმი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა 5 იანვ. 1880 წ.

დაესწრნენ: თავ-მჯდომარე [illegible]

[illegible]

მოისმინეს 1. [illegible] 1, 9 და 16 [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

მოისმინეს 2. [illegible] 2 § [illegible] 5 [illegible] 500 [illegible]

დაადგინეს: [illegible]

[illegible]

Յօդուած 3. [illegible]

Պատասխանի: [illegible]

Յօդուած 4. [illegible]

Պատասխանի: [illegible]

Յօդուած 5. [illegible]

Պատասխանի: [illegible] 25 [illegible]

Յօդուած 6. [illegible]

Պատասխանի: [illegible]

[illegible signatures]

№ 25

49 48

სხდომა 5 აპრილს.

დამსწრენი: [illegible]

მოხსენება:	დადგენილება.
1. [illegible]	[illegible]
2. [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]

4. [illegible]	[illegible]
5. [illegible]	[illegible] 25 [illegible]
6 [illegible]	[illegible] 1-[illegible]

№26

[illegible]

[illegible] 26 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1. [illegible] № 241.

[illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]

[illegible] 3: [illegible]

[illegible]

[illegible]

26

~~51~~ 50

[illegible] 26 [illegible]

[illegible]

1. [illegible]	[illegible]
2. [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]

№27

პროტოკოლი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომა 10 [illegible]

დამსწრენი: თავ. ილ. გრ. ჭავჭავაძე, ნ. ზ. [illegible], ი. ს. [illegible], ი. ქ. [illegible], ა. [illegible] და ი. მ. [illegible].

მოისმინეს 1: [illegible] 15 მანეთი [illegible] გამგეობის [illegible], ნ. ზ. [illegible] 21 წ. [illegible], ეს [illegible]?

დაადგინეს: 15 მანეთი [illegible] გამგეობის [illegible] 21 წ. [illegible].

მოისმინეს 2: გამგეობის [illegible] საზოგადოების [illegible].

დაადგინეს: [illegible].

მოისმინეს 3: [illegible] საზოგადოების [illegible].

დაადგინეს: [illegible].

მოისმინეს 4: [illegible] საზოგადოების გამგეობის [illegible].

დაადგინეს: გამგეობამ [illegible].

მოისმინეს 5: საზოგადოების [illegible] საზოგადოების [illegible].

დაადგინეს: [illegible]

[illegible]

[illegible] 6: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 7: [illegible]

[illegible]: [illegible] 7. [illegible]

[illegible] 8: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible] 9: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 10: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 35–40 [illegible]

[illegible]

„ [illegible] 1 [illegible] 1881 [illegible] 17,420 [illegible]

54 ~~61~~ ~~60~~

I [illegible] [illegible]

[illegible]

1	[illegible]	950 [illegible]
2	[illegible]	500 –
3	[illegible]	500 –
4	[illegible]	500 –
5	[illegible]	225 –
6	[illegible]	500 –
	[illegible]	3175 [illegible]

[illegible] [illegible]

1	[illegible]	780 [illegible]
2	[illegible]	600 –
3	[illegible]	300 –
4	[illegible]	700 – [illegible] +300.
5	[illegible]	1200 –
	[illegible]	3580 [illegible]

II [illegible]

1.	[illegible]	1000 [illegible] + 1000
2.	[illegible]	300 –
3.	[illegible]	500 –
4	[illegible]	300 –
	[illegible]	2100 [illegible]

III [illegible]

1 [illegible]
[illegible] — 6000 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]	—	3175 [illegible]
2 [illegible]	—	3580 —
3. [illegible]	—	2100 —
4 [illegible]	—	6000 —
	[illegible]	14,855 [illegible]

[illegible]

1. [illegible] 25 [illegible]

2. [illegible] 260 [illegible]

№ 27.

~~54~~ 55

[illegible] 10 [illegible]

[illegible]

1. [illegible] 21 § [illegible] 15 [illegible]	§ 21 [illegible] 15 [illegible]
2. [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]

4. [illegible] | [illegible] 8

5. [illegible] | [illegible] 9.

6. [illegible] | [illegible]

7. [illegible] | [illegible]

8 [illegible]

[illegible]

9 [illegible]

[illegible]

10 [illegible]

[illegible]

#

№ 28

56 57

[illegible]

[illegible] 19 [illegible] 1880 [illegible].

[illegible]: [illegible]

[illegible] 1: „[illegible] 1879 [illegible] 15 [illegible] 1880 [illegible] 15 [illegible]". [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 3: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

428

[illegible] 19 [illegible]

58

[illegible]: ი. ჭავჭავაძე, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible].

1.	[illegible]	[illegible] [illegible]
2.	[illegible]	
3.	[illegible] ([illegible]) [illegible]	[illegible] [illegible]
4.	[illegible]	[illegible] [illegible]

N30

58 59

ჟურნალი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების [illegible] [illegible] კრებისა.

1 ივნისს 1880 წ.

თავმჯდომარე: თავმჯდომარის ამხანაგი კნ. ი. გ. ჭავჭავაძე.

წევრნი:

[illegible]: [illegible], კნ. [illegible], [illegible] და [illegible].

[illegible]: [illegible], კნ. [illegible], [illegible], [illegible], კნ. [illegible], კნ. [illegible], კნ. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], კნ. [illegible], [illegible] და [illegible]. — სულ 32 წევრი.

კრება გაიხსნა 11 საათზე დილით, [illegible] 4½ საათს [illegible] [illegible] 25 [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]	წარმოდგენილი [illegible]
——— [illegible]	
——— [illegible]	
[illegible]	[illegible]
5 [illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	[illegible]
[illegible]	
10 [illegible]	[illegible]
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	[illegible]
15 [illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	[illegible]
20 [illegible]	
[illegible]	[illegible]
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	
25 [illegible]	
[illegible]	[illegible]
[illegible]	
[illegible]	
[illegible]	[illegible]
30 [illegible]	
[illegible]	
32 [illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (15 აპრილ 1880) [illegible] (21 აპრილ 1880). [illegible] 23 აპრილს 1880 [illegible] 23 მაისს 1880. [illegible]

[illegible]

[illegible]	თეთრი	შავი
ქნ. [illegible]	31	2
[illegible]	25	8
[illegible]	26	7
ქნ. [illegible]	20	13

[illegible]

[illegible]

[illegible] 15 [illegible] 1879 [illegible] 15 [illegible] 1880 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 600 [illegible] 480 [illegible]

3. [illegible] 700 [illegible]

4. [illegible] 2000 [illegible]

5. [illegible] 20 [illegible]

6. [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

საქართველოში წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების საქმეთა წარმოება
1879 წ. 15 მაისიდამ 1880 წ. 15 მაისამდე.

საზოგადოების წევრნი და მმართველობა.

საზოგადოებაში ირიცხება 245 წევრი.
ამ რიცხვიდამ: 122 დამფუძნებელია,
123 ნამდვილი.

საზოგადოების მმართველობას შეადგენენ:
თავმჯდომარე საზოგადოებისა დ. ი. ყიფიანი.
თავმჯდომარის ამხანაგი კნ. ი. გ. ჭავჭავაძე.
წევრნი: ნ. ზ. ცხვედაძე, ი. ს. გოგებაშვილი, კნ. ი. გ. მაჩაბელი, ა. ი. სარაჯიშვილი, კნ. რ. დ. ერისთავი, გ. ე. წერეთელი, თ. დ. ჟორდანია, ი. ე. გამყრელიძე, კნ. გ. მ. თუმანოვი, ი. მ. მეუნარგია და ზ. ა. უთურგაური.—სულ 13 წევრი. ამ რიცხვიდამ პირველს საზოგადო კრებაში (15 მაისს 1879 წ.) ამორჩეული იყვნენ მხოლოდ შვიდი პირველი წევრი. უკანასკნელი ექვსი ამოირჩია საზოგადო კრებამ ამ წლის 20 იანვარს, საზოგადოების წესდების მეთექვსმეტე § ძალით.

საზოგადოების მმართველობის წევრთა კანდიდატებათ არიან: ნ. დ. ჭანანოვი, დ. ი. პეალოვი და ვ. ს. მიქელაძე.

საზოგადოების სეკრეტარი არის ი. მ. მეუნარგია, ხაზინადარი კნ. ი. გ. მაჩაბელი.

საზოგადოების მმართველობის მოქმედება.

ახლად შედგენილმა მმართველობამ წარუდგინა მეორე საზოგადო კრებას, რომელიც მოხდა 29 მაისს 1879 წ. პირველი წლის შემოსავალ-გასავლის სია. ამ სიით პირველ წელში მმართველობა მიეღოდა.

დამფუძნებელ წევრთაგან — — — —	2520 მ.
ნამდვილ წევრთაგან — — — —	600
სხვა და სხვა შემოსავალს — — —	1000
თბილისის სადგილ-მამულო ბანკისაგან	11000
ქუთაისის სადგილ-მამულო ბანკისაგან	11000
და სრულად	26,120 მ.

ამ ფულიდამ 8 ათასი მანეთი შემოწირული იყო ქუთაისის სადგილ-მამულო ბანკისაგან პირობით; რომ მაგ ფულით სააზნაურო მოსამზადებელი შკოლა გაიმართოს ქ. ქუთაისში.

რაც შეეხება პირველ წელში საჭირო ხარჯს მმართველობამ ვერ წარუდგინა საზოგადო კრებას დაწვრილებითი სია ამ საგანზე, რადგანაც არ იცოდა თუ რა მდგომარეობაში იყო საქართველოში სოფლის შკოლის საქმე და უამისოთ ვერ განმარტებდა სად რა უნდა მოეხდინა წერა კითხვის გასავრცელებლად და რა საგანი რა ხარჯს მოითხოვდა.

ამისგამო მმართველობამ წარუდგინა საზოგადო კრებას თავისი მოსაზრება იმაზე თუ როგორ უპი-

რებდა საზოგადოების ფულის ხარჯვას და შენახვასა.

ამ მოსაზრებით თბილისისა და ქუთაისის ბანკიდამ შემოწირული 14 ათასი მანეთი და სხვა ყოველი ერთ-ხანად შემონაწირი ფული უნდა შენახულიყოს საზოგადოების სამუდამო ხელ უხლებელ თანხად ყოველგვარი სხვა შემოსავალი: საწევრო და სპეკტაკლებისაგან შემოსრული ფული და თანხის სარგებელი უნდა დახარჯულიყო ყოველ წლიურის საზოგადოების საჭიროებისათვის. მმართველობამ ამასთანავე ითხოვა დაენიშნათ საზოგადოების სეკრეტრისათვის ჯამაგირი 600 მანეთი, კანცელიარის ხარჯათ 60 მ. და წესდების დაბეჭდისათვის და ზოგიერთა კანცელარიის ავეჯის სასყიდელათ 190 მანეთი.

მეორე საზოგადო კრებამ განიხილა ეს სია და საუმჯობესოთ დაინახა არ შეევიწროებინა მმართველობის მოქმედება ხელ-უხლებელი თანხის დაფუძნებით. კრებამ ნება დართო მმართველობას დაეხარჯა საზოგადოების ქონებიდამ იმდენი, რამდენსაც მოითხოვდა საზოგადოების საქმე. სეკრეტრის ჯამაგირზე, კანცელიარიის ხარჯზე და კანცელიარიისათვის ერთხანად მოთხოვნილ ფულზე კრებამ მმართველობას ნება მისცა.

საზოგადოების წესდების მეორე § ძალით მმართველობას უნდა მიექცია თავისი უმთავრესი ყურადღება 4 საგანზე. ეს საგნები არიან: ღარიბ შკოლების დახმარება, ახალის შკოლების გამართვა, შკოლებისათვის ღირსეულ მასწავლებელთ მომზადება და რიგიანი საყმაწვილო წიგნებისა და სახელმძღვანელოთ დაბეჭვდა ქართულს ენაზე.

მმართველობა პირდაპირ აპირებდა ამ აზრის ასრულებას, რომ არ დაებრკოლებინა ერთის გარემოებას. მმართველობას, როგორც წინად მოვიხსენიეთ, არა ჰქონდა არავითარი ცნობა სოფლის შკოლებისა და მათ საჭიროებაზედ, არ იცოდა სად და რა პირობით შეიძლებოდა ახალი შკოლების გამართვა, ასე რომ იძულებული შეიქნა შეეჩერებინა თავისი მოქმედება ვიდრე არ მიიღებდა ამ საჭირო ცნობებს, რომელთათვისაც მიმართა ბბ. თბილისისა და ქუთაისის სახალხო შკოლების დირექტორებს, მასწავლებლებს და მაზრის უფროსებს.

ამ ცნობის შეკრებამ ერთობ დიდი ხანი მოინდომა. ზოგიერთ სოფლის მასწავლებელთაგან წარსული წლის ივნისის თვეში გაგზავნილი წერილების პასუხი მოუვიდა მმართველობის კანცელარიაში მხოლოდ ამ წლის იანვარში. ასე რომ ამ დაგვიანებულ პასუხმა და მმართველობის ლოდინმა ბევრით შეაცვალა მმართველობისაგან განზრახული მოქმედება. როგორც ამას ქვემოთ დავინახავთ, სხვათა შორის, ეს იყო უმთავრესი მიზეზი რომ ამ წელში მმართველობამ შემდეგისათვის გადასდვა ახალის შკოლების გამართვის საქმე.

სახალხო შკოლების მდგომარეობა საქართველოში.

პირველი ცნობა საქართველოს შკოლებზე მოუვიდა მმართველობას სახალხო შკოლების დირექტორებისაგან. მერე ხან გამოშვებით სახალხო შკოლების მასწავლებლებთაგანაც. ამ ცნობით აღმოჩნდა

რომ წარსულის სწავლების ვადის ბოლოს ქართული სახალხო შკოლები იყო:

თბილისის გუბერნიაში 29.
ქუთაისის გუბერნიაში 84.

ამ შკოლებში სწავლობდა:

თბილისის გუბერნიაში 1016 ყმაწვილი
ქუთაისის გუბერნიაში 2607.

ამ რიცხვიდამ თბილისის გუბერნიაში არის:

ვაჟი 936.
ქალი 80.

ქუთაისის გუბერნიაში:

ვაჟი 2752. 2572
ქალი 35.

მიღებულ ცნობებიდამ სჩანს, რომ თითქმის ყველა სოფლის შკოლები საქართველოში არიან მეტის მეტად შევიწროებულ მდგომარეობაში. არც შკოლის მოწყობილება, არც თითონ შკოლის სახლი არ არიან სახალხო შკოლებში არამცთუ პედაგოგიის და გიგიენის მოთხოვნილებას შეფერებულნი, ისე სადგომადაც კი არ ვარგანან. მაგალითებ:

ვანის სოფლის შკოლაში (ქუთ. უეზდ), შკოლის ოთახს ორს ადლზე ნაკლები სიმაღლე აქვს. ამისთანავე მდგომარეობაშია სადმელის შკოლა, რაჭაში.

ახუთის სოფლის შკოლაში (ზუგდ. უეზდ.) ყმაწვილები სკამების უქონელობისა გამო მიწაზე და ქვებზე სხედან.

სხვავის სოფლის შკოლა არის გამართული ზედ ბოსელზე, რომლის გამო შკოლაში მუდამ ავი სუნი დგას და სხ.

საზოგადოთ უმეტეს ნაწილ შკოლებისას არა აქვს რიგიანი და საკმაო შკოლის შენობა, სახლებს აკლია ბუხარი, არ არიან შელესილნი, არა აქვთ ფანჯრები, რიგიანი იატაკი თუ ჭერი. ამასთან ზოგიერთა შკოლებს სახურავი აქვთ გაფუჭებული და ჭერიდამ ჩამოდის წვეთი და სხ. და სხ.

ბევრს შკოლას არა აქვს ზამთარში შეშა, რაისა გამო სწავლა ან სულ შეჩერებულია, ან ყმაწვილები სიცივისა გამო ვერ სძლებენ შკოლაში და არ დადიან. ამას გარდა ის გარემოება რომ ზოგიერთი შკოლები სოფლის სასამართლოსთან ახლო არიან აშენებულნი ბევრს უშლის შკოლაში სწავლას, რადგანაც სასამართლოში მუდამ ხალხის ყაყანია.

არც თვითონ სოფლის შკოლის მასწავლებლები არიან კარგს ყოფაში, მცირე ჯამაგირისა გამო.

ტფილისის გუბერნიის სახალხო შკოლებში ამ გვარათ არის საქმე შესახებ მასწავლებელთა ჯამაგირისა და შკოლის შენახვისა.

	მაზრის სახელები.	შკოლების რიცხვი.	[illegible]	მასწავლებელთ ჯამაგირი. 150—250 მანეთამდ.	250 მ. ზევით.	[illegible]
1	ტფილისის მაზრაში	6	1666 მ	5 შკ.	1 შკ.	238 მ
2	გორის მაზრაში. .	6	2583	1	5	292
3	თელავის მაზრაში .	9	3060	2	7	287
4	თიონეთის მაზრაში	1	500	—	—	360
5	სიღნაღის მაზრაში	7	1877	4	3	247

ამ ანგარიშიდამ სჩანს, რომ ტფილისის გუბერნიის სოფლების საზოგადოებანი იხდიან წლიწადში შკოლების შესანახავად 9575 მანეთს; ამ ფულიდამ 7498 მანეთი იხარჯება მასწავლებლების ჯამაგირში; თითოეულს მათგანს ორთაშუა ანგარიშით შეხვდება წლიწადში 252 მ. დანარჩენი იხარჯება შკოლის სხვა და სხვა საჭიროებისთვის.

ქუთაისის გუბერნიის შკოლების მასწავლებელთ ჯამაგირზე მმართველობას არა აქვს დაწვრილებითი ცნობა. კავკასიის სასწავლებელ ოკრუგის მზრუნველის „სახსოვარ წიგნში“ არის მოყვანილი ცნობა მხოლოდ 71 შკოლაზე. ამ შკოლების მასწავლებელთ აქვთ წლიწადში:

ათს — — 200 მანეთზე ნაკლები

თოთხმეტს 200 მანეთი.

რვას — — 225 მანეთი.

ცხრას — 240 მანეთი.

თერთმეტს. 300

სულ ხსენებულ „სახსოვარ-წიგნით“ ქუთაისის გუბერნიის სოფლის საზოგადოებანი აძლევენ მასწავლებელთ ჯამაგირში 16,207 მანეთს. ორთა-შუა რიცხვით თითო მასწავლებელს შეხვდება 228 მ.

დანარჩენ 13 შკოლაზე (სულ არის 84 შკოლა, როგორც გვაცნობა ბ. ქუთაისის სახალხო შკოლების დირექტორმა) მმართველობას ჯერ კიდევ არა აქვს არა ვითარი ცნობა.

თუმცა ამ ორის მხრით იყო შევიწროებული შკოლების მდგომარეობა, მაგრამ მმართველობამ მარტო იმას მიაქცია ყურადღება, რომ თვითონ შკოლები, შეძლებისამებრ, რიგიანად მოეწყო სწავლე-

ბაში სახმარ ნივთებითა და მებელითა, რადგანაც მასწავლებელთა ჯამაგირების მომატება დიდს ხარჯს მოითხოვდა.

გამართულის სახალხო შკოლების დახმარება.

საზოგადოების მმართველობის 20 ოკტომბრის პროტოკოლში (მეორე სტ.) არის შემდეგი გადაწყვეტილება მმართველობისა: რადგანაც ერთის მხრით ახალი შკოლების გამართვა ამ მოკლე დროში ძნელია, უფრო იმიტომ რომ მეტად ცოტანი არიან მომზადებულნი მასწავლებელის თანამდებობისათვის და მეორეს მხრით აწინდელი შკოლები ძლიერ ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებიან და საჭიროებენ სხვა და სხვა გვარ შემწეობას, მმართველობამ თავისი უმთავრესი ყურად-ღება უნდა მიაქციოს იმ შკოლების გაუმჯობესობას, რომელნიც ეხლა არსებობენ. ამ გადაწყვეტილობის ძალით მმართველობამ სხვა და სხვა დროს ამ პირველის წლის განმავალობაში გაუგზავნა ხუთ-ას სამოცდა ხუთის მანეთის და თორმეტი კაპეიკის (565 მ. და 12 კ.) წიგნები და წერისათვის საჭირო ნივთები სოფლის შკოლებსა, ღარიბ მოსწავლეთათვის უფასოდ დასარიგებლად: ახალ-გორის სოფლის შკოლას (დუშეთ. უეზდ.), ქონდოლისა და ფშავლის შკოლებს (თელავ. უეზდ.) რუისის შკოლას (გორის უეზდში.), ვანის, მწერის და ვაგნის შკოლებს (ქუთაის. უეზდ.), ქორცხელის, ახუთის და ექის შკოლებს (სენაკ. უეზდ.), ბახვის, ძიმითის, ნიგოითის და ლანჩხუთის შკოლებს (ოზურგ. უეზდ.) და სადმელის შკოლას (რაჭ. უეზდ.) წიგნების და წე-

რისათვის საჭირო ნივთების გაგზავნის დროს სახეში მიღებული იყო მოსწავლეთა რიცხვი თვითეულს სასწავლებელში ცალკე. ეს შემწეობა მიეცათ უფრო იმისთანა შკოლებს, სადაც წიგნებისა და სწავლის საჭირო ნივთებისათვის არც სოფლის საზოგადოება და არც სახალხო შკოლების დირექცია არ აძლევს არა ვითარ შემწეობას.

გარდა ამისა, მმართველობამ, მიიღო რა მხედველობაში ის გარემოება, რომ სოფლებში ძნელად და ძვირათ იშოვება წიგნები და წერისათვის საჭირო ნივთები იმ ყმაწვილებთათვის, რომელთაც შეუძლიანთ ნივთების სყიდვა,—დაადგინა, რომ ყოველთვის, როდესაც რომელსამე შკოლაში იგზავნება ღარიბ მოსწავლეთათვის დასარიგებელი წიგნები, გასასყიდათაც იგზავნებოდეს წიგნები და სხვა შკოლისთვის სახმარი ნივთები იმ პირობით, რომ გაყიდულ იქმნეს იმ ფასათ, რა ფასათაც, თვითონ მმართველობას დაჰსჯდომია და გაყიდვიდამ შემოსული ფული დაუბრუნდებოდეს მმართველობას. ჯერ-ჯერობით ამ პირობით გაიგზავნა 19 მანეთის წიგნები მხოლოდ ნაესაკოვის სოფლის შკოლაში.

წიგნებისა და წერისათვის საჭირო ნივთებს გარდა, მმართველობა დაეხმარა სოფლის შკოლებს სხვა გზითაც. სოფლის შკოლების მზრუნველობის შუამდგომლობით მმართველობამ შეაწია ფული შკოლის შენობის გადასაკეთებლათ და მოსათავებლათ შემდეგ ორ სოფლის საზოგადოებას.:

მეტეხის სოფლის საზოგადოებას (გორ. უეზდ.) ოთხმოცი მანეთი.

და ქართხევის სოფლის საზოგადოებას (იმავე უეზდ.) ორასი მანეთი.

გარდა ამისა შეაწია ათი შკოლის პარტა, ას ოც მანეთად ღირებული, ახალ-გორის სოფლის შკოლას, დუშეთის უეზდში.

ახალი შკოლების გამართვა.

იმ წერილით, რომელიც საზოგადოების მმართველობამ გაუგზავნა იენისის თვეში მაზრის უფროსებს, მმართველობამ სთხოვა ეცნობებიათ მმართველობისათვის, სხვათა შორის, ისიც, თუ რომელს სოფლებში აპირებდენ წარსულ შემოდგომაზე შკოლის გამართვასა. მმართველობას ჰქონდა სახეში შესწევნოდა შკოლას მებელით, წიგნებით, სწავლებაში სახმარ ნივთებითა და ფულითაც სახლის გასამართავად. მაგრამ მმართველობამ ვერ მიიღო დაწვრილებითი ცნობა ამ საგანზე და ზოგიერთა მაზრის უფროსთაგან პასუხი მოუვიდა მმართველობას მხოლოდ ოკტომბერში და ნოემბერში, ე. ი. შემოდგომის გასულს.

ამიტომ მმართველობას არ შეეძლო არც ამ ცნობებზე დამყარება და არც მეტი ლოდინი; იძულებული შეიქნა და საუმჯობესოთაც დაინახა თითონ შეეკრიბა ამ საგანზედ საჭირო ცნობა მისგან საკუთრად გაგზავნილ აგენტებით, რაისგამო წასულს სეკტემბერში მმართველობამ გაგზავნა ეს აგენტები სიღნაღის, ქუთაისის და ზუგდიდის უეზდებში და გაატანა თან მაზრის უფროსებთან წერილები თხოვნით, რომ შემწეობა აღმოუჩინონ. ამ აგენტების ვალი იყო: შეეტყოთ სად და რომელ სოფლის საზოგადოებაში აპი-

რებდნენ შკოლის გამართვას და რა ჰქონდა იმ საზოგადოებას გადადებული ამ შკოლის გამართვისთვის; ერგაეადვილებიათ სოფლის განაჩენის შედგენა; წეჩიათ შკოლების გამართვა და აღეთქვათ, რომ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება შეაწევს შკოლას შკოლის მებელს, წიგნებს, სწავლაში სახმარს ნივთებს და ფულს სახლის გასამართავად. ამასთან აგენტების ვალი იყო ენახათ უკვე გამართული შკოლები და მოეხსენებინათ მმართველობისათვის დაწვრილებითი ამბავი იმ შკოლების მდგომარეობაზე.

სამწუხაროთ, უეზდის მოხელეებმა არ შეიწყნარეს და არამცთუ მმართველობის თხოვნა, არავითარი შემწეობა არ აღმოუჩინეს, არამედ ნებაც არ მისცეს რომ მინდობილება შეესრულებინათ და ამის გამო ახალის შკოლების დაფუძნების საქმე შეჩერდა.

მმართველობამ მაშინ ეს გადაწყვეტილება მიიღო: ყოველი სოფლის საზოგადოებას, რომელიც შკოლის გახსნას ისურვებს და მის არსებობისთვის 35 თუმნიდამ 40 თუმნამდის დაიდებს სამუდამო ხარჯსა, წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება დაეხმაროს ამ გვარათ: გაუკეთოს შკოლისთვის საჭირო მებელი, საშკოლო სახლის აშენებაში შეაწიოს ხუთმეტი თუმანი, მოუპოვოს საიმედო მასწავლებელი, ყოველ წლივ შეაწიოს სამის თუმნის წიგნები და იკისროს შკოლის მართვა და სამუდამო გამგეობა.

გარდა ამისა მმართველობამ:

1. წარსულ სეკტემბერში გამართულ რუისის სოფლის შკოლას (გორ. უეზდ.) შეაწია შკოლის მებელი, წიგნები და სწავლაში სახმარ ნივთები 194 მანეთისა და 87 კაპეიკის.

2. 3-ს წარსულს თებერვალს, გამართა ქ. ქუთაისში მოსამზადებელი შკოლა ოთხის წლის კურსით ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკის წევრთა საშუალებით.

3. გადასწყვიტა სახ. შკოლის გამართვა, თელავში და რადგან დადგენილია, რომ ეს შკოლა გაიმართოს ტფილისში სეკტემბერში, შკოლისთვის კიდეც დაამზადა საჭირო მებელი კასსისა.

4. გადასწყვიტა თითო შკოლის გამართვა ბათუმში, სვანეთში და ერთი ქალების შკოლაც ხონში (ქუთ. უეზდ). ამ ადგილებში შკოლის გასამართავად მმართველობა უკვე შეუდგა საჭირო მიწერ-მოწერას ვისთანაც ჯერ არს.

ამას გარდა ზოგიერთა სოფლის საზოგადოებამ როგორც მაგალითებრ: წინარეხისამ (გორ. უეზდ.), ტონეთისამ (ტფილ. უეზდ.), აწყურისა ტაძრისა და უდისამ (ახალც. უეზდ.)—დაადგინეს სოფლის განჩინება შკოლების გამართვაზე მათ სოფლებში, თუ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება აღმოუჩენს შემწეობას.

ამ განჩინებათაგან სამი წარუდგინა ადგილობრივ გუბერნატორს დასამტკიცებლათ თითონ ახალციხის მაზრის უფროსმა და ერთი საზოგადოებამ, მაგრამ ეს განჩინება ჯერ არ დაუმტკიცებია მთავრობას, ასერომ მმართველობამ ამ საგნებზე ამ ხანად ვერავითარი განკარგულება ვერ მოახდინა.

შკოლის მასწავლებელთ მომზადება.

საზოგადოების მმართველობამ პირველშივე განაცხადა სურვილი, გამოზარდოს გორის სამასწავ-

ლებლო სემინარიაში რამდენიმე ყმაწვილი, რომელნიც საზოგადოებას პირობით შეეკვრიან იმსახურონ საზოგადოების შკოლებში ექვსი წელიწადი, კურსის შესრულების შემდეგ. ეს სურვილი მმართველობისა, ზოგიერთა მიზეზების გამო, ვერ ასრულდა ამ წლის თებერვლამდის. 9 თებერვალს მმართველობამ, თანხმად გორის სამასწავლებლო სემინარიის დირექტორის დ. დ. სემიონოვის რეკომენდაციისა და განგებ ამის თაობაზე გორში გაგზავნილის ნ. ზ. ცხვედაძის მოხსენებისა მიიღო საზოგადოების სტიპენდიანტებათ ხუთი მოწაფე ხსენებული სემინარიისა: ლ. ქვიქვინაძე, მ. ოდიშელიძე, დ. ქერესელიძე, დ. ფირცხალავა და ბ. პილაძე. თითოეულმა მათგანმა მისცა მმართველობას ხელშეკრულობის წერილი ბატ. დირეკტორის ხელ-მოწერილი და სემინარიის ბეჭდით დამოწმებული, იმსახუროს საზოგადოების შკოლაში ექვსი წელიწადი.

ამ სტიპენდიანტებისთვის პირველი ექვსი თვის ხარჯი, იანვრიდამ დამოკიდებული ივლისამდის, ოთხას ოთხმოცდა შვიდი მანეთი, უკვე გაეგზავნა გორის სემინარიის მმართველობას. ამას იქით თითო სტიპენდიანტის შენახვა დაუჯდება საზოგადოებას 130 მანეთი წელიწადში.

8 მარტს, მმართველობამ ერთი სტიპენდიანტი კიდევ მიიღო, ალექსანდროვის ინსტიტუტთან საქალაქო შკოლის მოსწ. მეგრელი სამურზაყანოელი ტ. კონსტანტინოვი, რომელიც ეხლა კურსს ასრულებს.

ამ ყმაწვილმა მისცა საზოგადოების მმართველობას ხელშეკრულობა მომავალს სეკტემბერში შევიდეს გორის სამასწავლებლო სემინარიაში და შემდეგ იმ

სემინარიის შესრულებისა ემსახუროს საზოგადოებას ექვსი წელიწადი. 1 სეკტემბრამდის კონსტანტინოვს ეძლევა თვეში თუთხმეტი მანეთი, რადგან არავითარი სახსარი ცხოვრებისა არა აქვს.

ამას გარდა, რადგანაც მასწავლებლები ძლიერ საჭირონი არიან როგორც ახლად გასამართ შკოლებისთვის, ისე იმათთვისაც, რომელნიც უკვე გამართულნი არიან და ეს სტიპენდიანტები არც სამყოფნი არიან და არც მალე მოეშველებიან შკოლებს, მმართველობამ განიზრახა პედაგოგიურ კურსების გამართვა თბილისში. ამ პედაგოგიურ კურსებში, რამდენსამე თვეს შეიძლება საკმაოთ მომზადდეს სხვა და სხვა სასწავლებლებიდამ გამოსული მოწაფეები, რომელნიც ისურვებენ სოფლის შკოლაში სწავლებას. ჯერხანათ მმართველობამ შეაყენა ამ გვარი კურსების გამართვა, რადგანაც მათი გამართვის პროექტი, რომელიც მმართველობას წარუდგინა ნ. ზ. ცხვედაძემ, არ ეთანხმებოდა „დროებით კურსების გამართვის რიგს სახალხო განათლების მინისტრისგან დამტკიცებულს (5 აგვ. 1875.). მაგრამ, როდესაც ეს პროექტი სრულიად შეთანხმდება ამ „რიგთან", მმართველობას სახეში აქვს გამართოს ეს პედაგოგიური კურსები.

სახელმძღვანელო წიგნებზე ზრუნვა და პრემიის დანიშვნა.

საზოგადოების წესდების მეორე § ცალად სდებს საზოგადოებას მიაქციოს ყურადღება სახელმძღვანელო და სხვა წიგნების გამოცემას.

მმართველობამ, სცნო რა ნაკლულევანება ქართულ ენაზე შედგენილ სახელმძღვანელოთა საჭიროთ

დაინახა დაენიშნა პრემია პირველ დაწყებითი კურსის წიგნთა შედგენისთვის. პრემია დანიშნა მმართველობამ 9 თებერვალს და გამოაცხადა „დროებაში". პრემია არის დანიშნული შემდეგის საგნებისთვის:

150 მანეთი პირველ დაწყებითი არითმეტიკის შედგენისათვის.

300 მ. გეოგრაფიის პირველ-დაწყებითი კურსის შედგენისთვის.

300 მ. საქართველოს ისტორიიდამ ადვილათ საკითხავი ამბების შემადგენელს.

200 მ. ბუნების მეტყველებიდამ ადვილათ საკითხავი ამბების შემადგენელს.

ამ კურსისთვის დანიშნული წიგნები მმართველობას უნდა წარუდგინონ 1 თებერვლამდე 1881 წლისა.

მმართველობას მოუვიდა რამდენიმე საყმაწვილო წიგნები იმ პირობით, რომ თუ სასარგებლოთ დაინახავდა, დაებეჭდა თავის შკოლებისთვის. ზოგი ამ წიგნთაგანი განიხილა მმართველობამ და არა სცნო ღირსათ დაბეჭდვისა. ზოგი კი ჯერ ცალკე კომისიის ხელშია და მმართველობას არა გადაუწყვეტია რა.

წიგნებისა და შკოლებისთვის სასწავლო ნივთების დეპოს გამართვა

რადგანაც საზოგადოების მმართველობას ყოველ წლივ დასჭირდება გაგზავნოს სოფლის შკოლებში სწავლისათვის საჭირო ნივთები და თბილისში ძრიელ ძვირათ დაუჯდებოდა ამ ნივთების აქაური ვაჭრები-

საგან ყიდვა მმართველობამ გადასწყვიტა თვითონ იქონიოს დეპო წიგნებისა და სწავლაში სახმარ სხვა და სხვა გვარ ნივთებისა, ალებ-მიცემობის წესით.

ამ დეპოდამ უნდა უგზავნოს წიგნები სოფლის შკოლებს ღარიბ მოსწავლეთათვის უფასოდ დასარიგებლად და ყიდოს კიდეც. მმართველობა ფიქრობს რომ თუ ექნება დეპოში ყოველ გვარი სამოსწავლო ნივთი და თუ გაჰყიდის სხვა ვაჭრებზე უფრო იაფად რამდენიმე პროცენტით შეიძლება, არამც თუ უგზავნოს ყოველ წლივ წიგნები და სხვა ნივთები სოფლის მოსწავლეთა უფასოთ დასარიგებლათ, არამედ სარგებლობაც იქონიოს.

მმართველობის გამოანგარიშებით დეპოს გამართვისთვის საკმაო ექვსი ათასი მანეთი, რომელიც უკვე გადიდვა, ამ საგნისათვის. ეხლა არის გამართული მიწერ-მოწერა რუსეთისა და სამძღვრის გარეთელ წიგნების მაღაზიებთან, რომ რაც შეიძლება ყოველივე ეს იაფად დაისოს.

საზოგადოების ბიბლიოთეკის გამართვა.

საზოგადოების მმართველობამ გადასწყვიტა: ბიბლიოთეკის გამართვა საზოგადოების წევრთათვის და საყოველთაო საკითხავად. რადგანაც წესდების საზოგადო აზრით ბიბლიოთეკა, რომელიც სახეში აქვს წესდების მეორე §, უნდა იყოს, უმეტეს ნაწილათ მაინც, შემდგარი ქართულის წიგნებისგან და ქართული წიგნები კი უფრო უმეტესად ხელ-ნაწერები არიან და დღითი დღე თან-და-თან იკარგებიან, საჭირო იყო მმართველობა ეხლავე შესდგომოდა ამ ბიბლიო-

ტეკის გამართვას და შეეკრიფა ერთ ადგილას ეს ქართული ძველი და ახალი ლიტერატურის ნაწარმოები. მმართველობას იმედი აქვს, რომ ყოველი წევრი წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა აღმოუჩენს წიგნების შემოწირვით შემწეობას.

ამ ბიბლიოტეკისთვის მმართველობამ შეადგინა დროებითი წესი, რომელიც მალე დაიბეჭდება აქაურ გაზეთებში.

საზოგადოების სასარგებლოთ შემოწირულობა.

წარსულს იენისის თვეში მმართველობის წევრმა თავ. რ. დ. ერისთავმა შემოსწირა საზოგადოებას 250 ეკზემპლიარი, მისგან გალექსილი „იგავ-არაკები“ საბა ორბელიანის „სიბრძნე სიცრუიდამ“.

წარსულ ნოემბრის თვიდამ საზოგადოების დამფუძნებელმა წევრმა თავ. ქ. ი. ბაგრატიონ-მუხრანსკიმ ათხოვა საზოგადოების მმართველობას, დროებით ქარხანა შკოლის მებლის საკეთებლად. ეს ქარხანა ჯერ კიდევ საზოგადოების სარგებლობაშია.

წარსულ წელშივე ს. ცხინვალში სცენის მოყვარეთაგან გამართულ წარმოდგენიდამ საზოგადოებას მოუვიდა ოთხმოც-და-ოთხი მანეთი.

ამას გარდა საზოგადოების დამფუძნებელთ წევრთა ალექსანდრე, ბოდბის ეპისკოპოსმა და არტილერიის პოლკოვნიკმა დიმიტრი ივანეს ძე მუსხელოვმა შემოიტანეს საზოგადოების ხაზინაში სამას-სამასი მანეთი და ნამდვილმა წევრმა ი. ზ. ზუბალოვმა ასი მანეთი.

ქუთაისის სააზნაურო შკოლა.

28 აპრილს 1879 წ. ქუთაისის სადგილო მამულო ბანკის წევრთა გადასდვეს ბანკის შემოსავლიდამ რვა ათასი მანეთი (8000 მ.) ქუთაისში სააზნაურო მოსამზადებელი შკოლის გასამართავათ. ამ შკოლის გამართვა და გამგეობა თავად აზნაურობამ მიანდო წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას. საზოგადოების მმართველობამ ამ საგანზე მიიღო ცნობა წარსული წლის აგვისტოს და მაშინვე მოახდინა განკარგულება ამ შკოლის გასამართავად.

მმართველობა ამ საქმის დასაწყისშივე დარწმუნდა, რომ შკოლის მომართვა და მის წარმატებაზე ზრუნვა მისთვის ძალიან ძნელი იქნებოდა, რადგან მმართველობა თბილისშია და შკოლა ქუთაისში უნდა ყოფილიყო, თუ მმართველობას არ ეყოლებოდა თითონ ქუთაისში საკუთარი შკოლის მზრუნველობა. ამისგამო მმართველობამ სთხოვა საზოგადოების წევრთა: ა. ბ. მუსხელოვისას, კნ. ე. დ. ყიფიანს, ს. ბ. ლოლობერიძეს, ა. ი. ფიფინოვს, კნ. ა. ნ. ლორთქიფანიძეს. ნ. დ. ყიფიანს და კნ. ქ. ბ. ლორთქიფანიძეს მიეღოთ ამ შკოლის მზრუნველობა. ამათ იკისრეს ესა და მათის ღვაწლითა და შემწეობით მმართველობამ გამართა შკოლა, ამ წლის 3 თებერვალს.

ბანკის წევრთაგან დადგენილი განჩინებით შკოლა უნდა იყოს გამართული 160 ყმაწვილისათვის ოთხს განყოფილებათ. წელს მმართველობამ გამართა მხოლოთ ორი პირველი

განყოფილება. ამ ორ განყოფილებაში, მმართველობას, იმავე განჩენის ძალით, უნდა მიეღო ქუთაისის უეზდიდამ 17 ყმაწვილი, შორაპნიდამ 16, ზუგდიდიდამ 12, სენაკიდამ 13, რაჭიდამ 9, ლეჩხუმიდამ 5 და ოზურგეთიდამ 8. შკოლის გამართვის დრო და კანდიდატების რიცხვი ქუთაისის შკოლის მზრუნველობამ თავის დროზე, შეატყობინა ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა.

შკოლაში შესვლის სურვილი განაცხადა 160 ყმაწვილმა. მათში: შორაპნიდამ შემოვიდა 27 თხოვნა, სენაკის მაზრიდამ 21, ზუგდიდიდამ 7, ოზურგეთის მაზრიდამ 5, რაჭის მაზრიდამ 12 და ქუთაისის მაზრიდამ 86. რადგანაც შკოლაში, წესდების ძალით, 80 ყმაწვილზე მეტი არ მიიღებოდა, ადგილის უქონლობისაგამო, შკოლის მზრუნველობა იძულებული იყო უარი ეთქვა ბევრისათვის. ქუთაისის მაზრიდამ მიღებულ აქნა, ვაკანსიის რიცხვით, მხოლოდ 17 და უარი ეყო 69 ყმაწვილს; შორაპნის მაზრიდამ მიღებულ იქნა 16 და უარი ეყო 11-ს; ზუგდიდის მაზრიდამ მიღებულ იქნა 4, სენაკის მაზრიდამ 12, ოზურგეთის მაზრიდამ 2, რაჭის მაზრიდამ 8 და უარი ეყო ზუგდიდიდამ 3, სენაკიდამ 9, ოზურგეთიდამ 3, და რაჭიდამ 4-ს, რადგანაც ესენი არ შეეფერებოდნენ იმ პირობებს, რომლებიც მოითხოვებოდნენ, წესდებით, მიღებისათვის. ლეჩხუმის მაზრიდამ ჩამოიყვანეს მარტო ორი ყმაწვილი, რომელნიც მიღებულნი იყვნენ. ამნაირათ შკოლაში მიღებულ იქნა, გამართვის დროს, მხოლოდ 61 ბავშვი; 19 სხვა ვაკანსია რჩებოდა ცარიელი.

შკოლა გაიხსნა ზამთარში, როდესაც ბევრმა

-ვერ შესძლო თოვლის და სიცივის გამო შვილების ჩამოყვანა ქუთაისში, ამისთვის მზრუნველობამ არჩია შკოლის გამართვის შემდეგ კიდევ მოეცადა 20 თებერვლამდის იმ ყმაწვილებისთვის, რომელთაც ერგებოდა ვაკანსია, მაგრამ, რადგან ბავშვები არ მოიყვანეს და ვაკანსია ტყუილად ცდებოდა მზრუნველობამ მიიღო 12 ყმაწვილი ქუთაისისა და 1 შორაპნის მაზრიდამ. ასე რომ დღეს არის შკოლაში 75 ყმაწვილი, რომელთაგან 40 არის პირველ განყოფილებაში და 35 მეორეში.

შკოლის ზედამხედველობა მმართველობამ მიანდო ალექსი ბესარიონის ძე მიქინაძეს.

სწავლა ამ შკოლაში წარმატებით მიდის, როგორც მოწმობს თვითონ მზრუნველობა.

მომავალ 1 სეკტემბერში მმართველობა ფიქრობს გამართოს ორი უკანასკნელი განყოფილება.

ამ წლის ბანკის წევრთა კრებას წარუდგინა მმართველობამ ამ შკოლის გამართვის დაწვრილებითი ამბავი და ანგარიში: რვა ათასი მანეთიდამ, რომელიც გადადებული იყო შკოლის მოსამართავად და პირველ წელში შესანახავად ამ წლის 1 მაისამდის დაიხარჯა ოთხი ათას ორი მანეთი და ოთხმოც-და-რვა კაპეიკი.

მომავალი წლის ანგარიში მმართველობამ უკვე წარუდგინა ქუთაისის ბანკის წევრთ საზოგადო კრებას.

ანგარიში.

საზოგადოების დაარსებიდამ 1880 წ. 1 იანვრამდის

შემოვიდა:

თბილისის სათავად-აზნაურო ბანკის წევრთაგან	11,000 მ.
ქუთაისის ს. მ. ბანკის წევრთაგან	3,000 —
საზოგადოების დამფუძნებელ წევრთაგან	1,450 —
საზოგადოების ნამდვილ წევრთაგან	286 —
უცნობ. პირთაგან	26 —
და სრულიად	15,762 მ.

დაიხარჯა:

საზოგადოების წესდების დაბეჭდვისათვის	102 მ. ,, კ.
სახალხო შკოლებში გაგზავნილ წიგნების სასყიდლათ	525—12—
რუსის შკოლის მებელისთვის	157— ,,—
მაზრებში გაგზავნილი აგენტებისთვის	89—73—
კანცელარიის სახლის ქირაში	81—25—
კანცელარიის მოსაწყობლად	124—88—
წიგნების გაგზავნაში, ფოსტის ხარჯი, განცხადების ბეჭდვა და სხ.	95—7—
სეკრეტარის ჯამაგირი	350— ,,—
და სრულიად	1,525—5—

1 იანვარს 1880 წ. საზოგადოების კას-
საში იყო — — — — — — 14,236—95—

1 იანვრიდამ 15 მაისამდის 1880 წ.

შემოვიდა:

დამფუძნებელ წევრთაგან — — — —	445— ,,—
ნამდვილ წევრთაგან — — — — —	192— ,,—
ცხინვალში გამართულ სპეკტაკლიდამ	84— ,,—
თავნის %/₀ — — — — — — —	263— ,,—
	984— ,,—
1 იანვარში დანარჩენი — — — —	14,236—95—
და სრულიად	15,220—95—

დაიხარჯა:

გორის სტიპენდიანტებთათვის (1 იანვრიდამ 1 ივლის. 1880 წ.) — —	475— ,,—
თბილ. საქალაქო შკოლის სტიპენდიანტ.	45— ,,—
მეტეხის შკოლის გადასაკეთებლად —	80— ,,—
კავთისხევის შკოლის მოსათავებლათ —	200— ,,—
შკოლებში გასაგზავნი წიგნების ფასად —	40— ,,—
სეკრეტრის ჯამაგირი — — — — —	250— ,,—
კანცელიარიის სახლის ქირა — — —	62— ,,—
კანცელიარიის და ბიბლიოთ. მოსაწყობი	48— ,,—
ოც-და-შვიდი პარტები თბილ. შკოლისთ.	330— ,,—
ფოშტის ხარჯი, განცხად. ბეჭდვა და სხ.	54— ,,
და სრულიად	1,584 მ.

სრულიად საზოგადოების დაფუძნებიდამ 15 მაისამდე 1880 წ. შემოსულა — — — — — —	16,746 მ. ,, კ.
დახარჯულა — — — — — —	3,109 მ. 5—
15 მაისს საზოგადოების კასსაში რჩება: — — — — — —	13,636 მ. 95—

საზოგადოების თავსმჯდომარის ამხანაგი თ. ი. გ. ჭავჭავაძე.

წევრნი:
- ნ. ზ. ცხვედაძე.
- ი. ს. გოგებაშვილი.
- ი. გ. მაჩაბელი.
- გ. მ. თუმანიშვილი.
- თ. დ. ჟორდანია.
- ი. ქ. გამრეკელიძე.
- ი. მ. მეუნარგია.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წევრნი.

დამფუძნებელნი:

1 აბაშიძე, კნ. გიორგი ივანესძე, პოლკოვნიკი.
აბაშიძე, კნ. ნიკოლოზ სიმონისძე, სტ. სოვეტნიკი.
აბდუშელიშვილი, დავით ნიკოლოზისძე.
ავალიშვილი, კნ. დავით ივანესძე.
5 ალექსანდრე, გურიის ეპისკოპოსი.
ალექსეევ-მესხიევი, მიხეილ დიმიტრისძე, ნადვ. სოვეტ.
ალექსეევ—მესხიევი, ნიკოლოზ იაკინთესძე.
ამილახვარი, კნ. ამირინდო ამირინდოსძე.
ამილახვარი, კნ. ივანე გიორგისძე. მ. დ. სვიტ. გენერ. მაიორი.
10 ამირაჯიბისა, კნ. სოფიო ვასილის ასული.
ამირაჯიბი, კნ. მიხეილ ქაიხოსროს-ძე, გენ.-მაიორი.
ანდრონიკოვისა, კნ. ბარბარე მერაბის ასული.
ანდრონიკოვი, კნ. იესე ადამის-ძე, დეისტ. სტ. სოვ.
არღუთინსკი, დოლგორუკოვი, კნ. ნიკოლოზ ვასილისძე.
15 ასათიანი, ლუკა ნიკოლოზის-ძე, კოლ. სეკრ.

ათაბეგოვი, გიორგი ზაზარას-ძე, კოლლ. სეკრ.
ბაგრატიონ მუხრანსკისა, კნ. ბარბარე ირაკლის ასული.
ბაგრატიონ მუხრანსკი, კნ. ივანე კონსტანტინეს-ძე, გენერ.-ლეიტ.
ბაგრატიონ მუხრანსკი, კნ. ერეკლე კონსტანტინეს-ძე, დ. ს. ს.
20 ბაგრატიონ მუხრანსკი, კნ. კონსტანტინე ივანეს-ძე, პოლკოვნიკი.
ბაქრაძე, დავით ნიკოლოზის-ძე, ტიტ. სოვეტ.
ბარათაშვილისა, კნ. ბარბარე.
ბარათაშვილი, კნ. გიორგი ვახტანგის-ძე.
ბარათაშვილი, კნ. დავით ზაალის-ძე.
25 გაბრიელ, ეპისკოპოსი იმერეთისა.
გრუზინსკი, კნ. ირაკლი ალექსანდრეს-ძე, დ. ს. ს.
გრუზინსკისა, კნ. თამარ დავითის ასული.
გურიელი, კნ. ლევან დავითის-ძე, გენერ.-მაიორი.
გურიელი, კნ. მამია დავითის-ძე, როტმისტრი.
30 დადიანი, უგანათლ. კნ. გრიგოლ ლევანის-ძე, გენერ.-ლეიტ.
დადიანისა, უგანათლ. კნ. ეკატერინე ალექსანდრეს ასული.
დადიანი, უგანათლ. კნ. კონსტანტინე ლევანის-ძე. გენერ.-მაიორი,
ელიოზოვი, მიხეილ იაგორის-ძე.
ერისთავი, კნ. ზაქარია გიორგის-ძე.

35 ქრისთავი, კნ. გიორგი რომანოზის-ძე, გენ.-ლეიტ.
ქრისთავი, კნ. დავით გრიგოლის-ძე.
ქრისთავი, კნ. ზაქარია გრიგორის-ძე.
ქრისთავი, კნ. მიხეილ ბიძინას-ძე, გენერალ-მაიორი.
ქრისთავი, კნ. კონსტანტინე დიმიტრის-ძე, მაიორი.
40 ქრისთავი, კნ. რაფიელ დავითის-ძე.
ქრისთავი, კნ. რევაზი შალვას-ძე, გვარდ. როტმისტრი.
ზუბალოვი, კნ. ივანე ანდრიას-ძე, ს. ს.
ზუბალოვი, კნ. ივანე იაგორის-ძე, ს. ს.
ზუბალოვი, კნ. ნიკოლოზ დავითის-ძე.
45 თარხანოვი, კნ. გიორგი იორამის-ძე, პოდპოლკ.
თულაევი, კასტანგი დიმიტრის-ძე, კოლ. ასესს.
თუმანოვი, კნ. ივანე პავლეს-ძე, ს. ს.
თუმანოვი, კნ. პავლე ალექსანდრეს-ძე.
თუმანოვი, იასონ დიმიტრის-ძე, დ. ს. ს.
50 იედიგარაშვილი, ისრაფილ-ბეგ, გენ.-მაიორი.
კობიევი, ნიკოლოზ გრიგორის-ძე, გენ.-მაიორი.
ლოლუა, ლუარსაბ თეიმურაზის-ძე.
ლორის-მელიქოვი, გრაფი მიხეილ ტარიელის-ძე, გე-
ნერ.-ადიუტ.
ლორთქიფანიძე, კნ. ანტონ ნიკოლოზის-ძე, გუბ. სეკრ.
55 ლორთქიფანიძე, კნ. დავით არჩილის-ძე.
მალალოვი, ლუარსაბ ალექსანდრეს-ძე.
მამაცოვი, კონსტანტინე ქრისტეფორის-ძე, გენ.-ლეიტ.
მამაცოვი, ქრისტეფორე იოსების-ძე, პოდპოლკ.

მაჩაბელი, კნ. ანემპოდისტ იესეს-ძე, კორნეტი.
60 მაჩაბელი, კნ. ვასილ გიორგის-ძე.
მაჭავარიანი, სპირიდონ სიმონის-ძე, გენ.-მაიორი.
მელიქიშვილი, კნ. ლევან ივანეს-ძე, გენერ.-ადიუტ.
მიქელაძე, კნ. ალექსანდრე ტარიელის-ძე, გვარდ. პოლკ.
მენგრელსკი, უგან. კნ. ნიკოლოზ დავითის-ძე, ფლიგ.
ადიუტანტ.
65 მუსხელოვი, ალექსანდრე ივანეს-ძე, არტ. პოლკ.
მუსხელოვი, დიმიტრი ივანეს-ძე, არტ. პოლკ.
მუსხელოვი, გიორგი ივანეს-ძე, კაპიტ.
ნაკაშიძე, კნ. პეტრე გრიგოლის-ძე
ონიკოვი, ალექსადრე ნიკოლოზის-ძე, გუბ. სეკრ.
70 ორბელიანი, (ჯამბაკურ), კნ. ალექსანდრე ივანეს-ძე,
შტაბ.-კაპიტ.
ორბელიანისა, კნ. ბარბარე ილიას ასული.
ორბელიანი, კნ. გრიგოლ დიმიტრის-ძე, გენ. ადიუტ.
ორბელიანი, კნ. ვახტანგ ვახტანგის-ძე, გენ.-მაიორი.
პოლტარაცკი, ალექსანდრე ეგნატეს-ძე.
75 პოლტარაცკი, ივანე ეგნატეს-ძე.
რეიტერი, კონსტანტინე ნიკოლოზის-ძე, კოლ. სეკრ.
სავინოვი, ალექსანდრე დიმიტრის-ძე, გენ.-მაიორი.
სავინოვისა, ელისაბედ გრიგოლის ასული, მეუღლე
გენერ. მაიორი.
სარაჯოვი, ვასილ გრიგოლის-ძე, დ. ს. ს.
80 სარაჯოვი, დავით ზაქარიას-ძე.

სადომონოვ-ერისთავი, კნ. დიმიტრი გიორგის-ძე.
სადომონოვ-ერისთავი, კნ. ერეკლე გიორგისძე, ტიტ. სოვეტ.
სტაროსელსკისა, ეკატერინე თეოდოზის ასული, მეუღლე გენ.-მაიორი.
სუმბათოვი. კნ. დავით ალექსანდრეს-ძე, გვარდ. როტმისტ.
85 ტერეგულოვი, არზასი არტემის-ძე, გენ.-ლეიტ.
ტერ-არუთინიანცი, ტიგრან არტემისძე, კოლ. სეკრ.
ფიფინაშვილი, ალექსანდრე ივანეს-ძე.
ლოლაბერიძე, გიორგი ბესარიონის-ძე.
ლოლაბერიძე, ნიკოლოზ ბესარიონის-ძე, ნადვ. სოვ.
90 ლოლაბერიძე, სიმონ ბესარიონის-ძე, კოლ. სოვ.
ყაზბეგი, გიორგი ნიკოლოზის-ძე, პოლკ.
ყიფიანი, დავით ქაიხოსროს-ძე.
ყიფიანი, დიმიტრი ივანეს-ძე, დ. ს. ს.
ყიფიანი, კონსტანტინე ოტიას-ძე.
95 ყიფიანი, მიხეილ ზაალის-ძე, ს. ს.
შალიკოვი, კნ. იოსებ ივანეს-ძე.
შახ-ბარონიანცი, მიხეილ სერგის-ძე.
შარვაშიძე, კნ. გიორგი დიმიტრის-ძე, კამერ იუნკერი.
ჩოლოყაშვილი, კნ. ალექსანდრე ზაალის-ძე.
100 ჩოლოყაშვილი, კნ. ბიძინა ოთარის-ძე, პოდპოლკ.
ჩოლოყაშვილი, კნ. ნიკოლოზ ზაალის-ძე, როტმის.
ჩოლოყაშვილი კნ. ერასტი ზაალის-ძე, ს. ს.

ცაგარელი, ალექსანდრე ანტონის-ძე.
ცაგარელი (თომანი), მელიტონ თომას-ძე, ს. ს.
105 ცისკაროვი, ფილიპე ისააკის-ძე, კოლ. სეკრ.
ციციშვილი, კნ. გიორგი ივანეს-ძე, გვარდ. პოლკ.
ცხვედაძე, ნიკოლოზ ზებედეს-ძე, ტიტ. სოვეტ.
წერეთელი, კნ. ნესტორ დიმიტრის-ძე, შ. დ. სვ. გენერ.-მაიორი.
წერეთელი, კნ. სიმონ როსტომის-ძე, პრაპორშ.
110 წინამძღვაროვი, ილია ივანეს-ძე, კოლ. სეკრეტ.
წულუკიძე, კნ. ასლან ვახტანგის-ძე, პორუჩიკი.
წულუკიძე, კნ. დიმიტრი შაქროს-ძე.
ჭავჭავაძე, კნ. დიმიტრი ხელისანის-ძე, პოლკ.
ჭავჭავაძე, კნ. ზაქარია გულბაათის-ძე.
115 ჭავჭავაძე, კნ. ილია გრიგოლის-ძე.
ჭავჭავაძე, კნ. ნიკოლოზ დიმიტრის-ძე, დ. ს. ს.
ჭავჭავაძე, კნ. ნიკოლოზ ზურაბის-ძე, შ. დ. გენ.-მაიორი.
ჭავჭავაძე, კნ. იესე ნაშრევანის-ძე, ს. ს.
ჯანდიერი, კნ. ლევან გრიგოლის-ძე.
120 ჯომარჯიძე, კნ. მიხეილ გრიგოლის-ძე, გენ.-ლეიტ.
ჯორჯაძე, კნ. გიორგი დავითის-ძე, პოდპოლკ.
ჯორჯაძე, კნ. დიმიტრი დავითის-ძე, ტიტ. სოვეტ.

ნამდვილნი წევრნი:

აბაშიძე, ვასილი ალექსანდრეს-ძე.
აბაშიძე, ილია დავითის-ძე.
125 აბულაძე, ვასილი ნიკოლოზის-ძე.
ავალიშვილისა, თებრონია სპირიდონის ასული.
ავალიშვილი, ნიკოლოზ იაკობის-ძე.
არდაზიანი, ნიკოლოზ, დეკანოზი.
ბაკულინსკი, მიხეილ ივანეს-ძე.
130 ბაქრაძე, იოსებ დავითის-ძე.
ბაქრაძე, იოსებ ზოსიმეს-ძე.
გაბაშვილი, ალექსანდრე ზაქარიას-ძე.
გაბაშვილისა, ეკატერინა რევაზის ასული.
გამყრელიძე, ივანე ევდოკიმეს-ძე.
135 გოგებაშვილი, იაკობ სიმონის-ძე.
გრიგოლ, არხიმანდრიტი (დადიანი).
გულისაშვილი, გაბრიელ დიმიტრის-ძე.
გულისაშვილი, ზაქარია მიხეილის-ძე.
გურამიშვილი, კნ. დავით ალექსანდრეს-ძე.
140 გურიელი, კნ. დიმიტრი ქაიხოსროს-ძე, გენ. მაიორი.
დაიქვიაშვილი, დავით ანტონის-ძე.
დიდებულიძე, გიორგი ზაქარის-ძე.
ელიავა, ესტატე მღვდელი.
ელიოზოვი, ალექსანდრე იოსების-ძე.
145 ელიოზოვი, სოლომონ, მღვდელი.

ერისთავი, კნ. ივანე ელიზბარის-ძე.
ერისთავი, კნ. ლუარსაბ ალექსანდრეს-ძე.
ერისთავი, კნ. ნიკოლოზ რევაზის-ძე.
ვაჩნაძე, კნ. ქაიხოსრო.
150 ზუბალაშვილი, კნ. ალექსანდრე დავითის-ძე.
ზუბალაშვილი, კნ. ალექსანდრე იაკობის-ძე.
ზუბალაშვილი, კნ. იოსებ გიორგის-ძე.
ზუბალაშვილისა, კნ. იულია ადამის ასული.
ზუბალაშვილი, კნ. კონსტანტინე იაკობის-ძე.
155 თავდგირიძე, კნ. ნესტორ ალექსანდრეს-ძე.
თულაშვილი, ივანე გაბრიელის-ძე.
თუმანიშვილი, კნ. ანასტასია მიხეილის ასული.
თუმანიშვილი, კნ. გიორგი მიხეილის-ძე.
თუმანიშვილი, კნ. ლევან ალექსანდრეს-ძე.
160 თუმანიშვილისა, კნ. სოფიო ედუარდის ასული.
კესარიონი, არხიმანდრიტი.
კვიტკოვსკი, ანდრია ადამის-ძე.
ლეჟავა, თეიმურაზ კახტანგის-ძე.
ლეონიძე, სოლომონ ივანეს-ძე.
165 ლიაძე, ივანე ბესარიონის-ძე.
ლორთქიფანიძისა, კნ. ელენე დიმიტრის ასული.
ლორთქიფანიძე, კნ. კირილე ბეჟანის-ძე.
მაკარი, არხიმანდრიტი.
მამაცაშვილი, ზაქარია იოსების-ძე.
170 მანცვეტოვი, ალექსანდრე, დეკანოზი.

მარჯანიძე, ეფრემ ქრისტეფის-ძე.
მაღალაშვილი, ზაქარია გრიგოლის-ძე.
მახაბელი, კნ. ივანე გიორგის-ძე.
მაჭავარიანი, მიხეილ ანდრიას-ძე.
175 მაჭარიოვი, გრიგოლ, მღვდელი.
მელიქიშვილი, სტეფანე გრიგოლის-ძე.
მესხისა, ეკატერინე გრიგოლის ასული.
მესხი, ივანე სიმონის-ძე.
მესხი, სერგეი სიმონის-ძე.
180 მეუნარგია, იონა მიხეილის-ძე.
მეუნარგია, მიხეილ, მღვდელი.
მიქელაძე, დავით ალექსანდრეს-ძე.
მიქელაძე, ვლადიმერ სიმონის-ძე.
მუსხელოვისა, ანნა ბესარიონის ასული.
185 მუხრანსკისა, კნ. ქეთევან ირაკლის ასული.
მღებრიშვილი, ლევან იაკობის-ძე.
ნაცვლიშვილი, კონსტანტინე დავითის-ძე.
ნიჟარაძე, კნ. იოსებ დავითის-ძე.
ნიჟარაძე, კნ. კონსტანტინე დავითის-ძე.
190 ნიჟარაძე, კნ. სიმონ დავითის-ძე.
ორბელიანი, კნ. გრიგოლი კონსტანტინეს-ძე.
ორბელიანისა, კნ. ნინო სიმონის ასული.
ჟორდანია, თევდორე დავითის-ძე.
რატიევი, ზურაბი.
295 როინაშვილი, ალექსანდრე სოლომონის-ძე.

სარაჯიშვილი, ალექსანდრე ივანეს-ძე.
საფარიშვილი, არშაკი მანველის-ძე.
სიმონოვიჩი, სოფრონ გიორგის-ძე.
უთურგაური, გიორგი გურგენის-ძე.
225 უმიკაშვილი, პეტრე იოსების-ძე.
ფავლენიშვილი, კონსტანტინე ივანეს-ძე.
ფურიძანი, ივანე [illegible].
ფურცელაძე, ანტონ ნიკოლოზის-ძე.
ფურცელაძისა, მაკრინე დიმიტრის ასული.
200 ფურცხვანიძე, [illegible] გრიგოლის-ძე.
ქანანოვი, ნიკოლოზ დავითის-ძე.
ქანანოვისა, ოლღა ლუდოვიკის ასული.
ქართველოვი, გიორგი დავითის-ძე.
ქიქოძე, მიხეილ ათანასეს-ძე.
205 ქიქოძე, მოსე ათანასეს-ძე.
ქუთათელაძე, არისტოტელ ვასილის-ძე.
ღამბაშიძე, დავით, მღვდელი.
ყაზრიშვილი, კონსტანტინე იოსების-ძე.
ყაზბეგი, ალექსანდრე მიხეილის-ძე.
210 ყაზბეგი, რაფიელ ნიკოლოზის-ძე.
ყიფიანისა, ანასტასია მიხეილის ასული.
ყიფიანი, ნიკოლოზ დიმიტრის-ძე.
ყიფიანი, კონსტანტინე დიმიტრის-ძე.
ყონჩუევი, პეტრე, მღვდელი.
215 შარვაშიძე, კნ. გრიგოლ ალექსანდრეს-ძე.

შარვაშიძე, კნ. გრიგოლ ალექსანდრეს-ძე.
შარიფოვი, მეითობეგი.
შიუკოვი, შიო ისაკის-ძე.
ჩარკვიანი, გიორგი.
220 ჩიქავაძე, იაკობ, მღვდელი.
ჩოლაყაშვილი, კნ. აბელ ოთარისძე.
ცერვაძე სიმონ იაკობის-ძე.
ცხვეთაძე, ალექსანდრე ზებედეს-ძე.
წერეთელი, კნ. აკაკი როსტომის-ძე.
230 წერეთელი, ალექსანდრე მიხეილის-ძე.
წერეთელი, გიორგი დავითის-ძე.
წერეთელი გიორგი ქვთიმეს-ძე.
წულუკიძე, კნ. პეტრე გიორგის-ძე.
ჭრელაკვი, სტეფანე თევდორეს-ძე.
235 ჭყონია, ალექსანდრე მირიანის-ძე.
ჭიჭინაძე, ალექსი ბესარიონის-ძე.
ხატისოვი, გაბრიელ სტეფანეს-ძე.
ხელაკვი, მიხეილ, მღვდელი.
ჯაბადარი, კნ. ნიკოლოზ სოლომონის-ძე.
240 ჯაბადარისა, კნ. ნინო სოლომონის ასული.
ჯაბადარი, კნ. სოლომონ ივანეს-ძე.
ჯანაშვილი, მოსე გიორგის-ძე.
ჯანდიერი, კნ. ვლადიმერ ივანეს-ძე.
ჯანდიერი, კნ. ზაალ ივანეს-ძე.
445 ჯორჯაძე, კნ. მიხეილ ზაქარიას-ძე.

~~63/80~~ 79

20. იანვარი 1880.

	[illegible]	[illegible]
[illegible] —	21	1
ი. ჭავჭავაძე —	20	4.
[illegible] —	19	3.
ი. მაჩაბელი —	17	5
დ. ბაქრაძე —	14	9
თ. [illegible] —	20	3
[illegible] —	17	7

დიმ. ყიფიანი

[illegible] — [illegible], 12, [illegible]

[illegible] — [illegible]

5. [illegible]

1. [illegible]

[illegible]

131

64 87/80

[illegible]

[illegible] 4 [illegible] 1880

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1. [illegible]

[illegible] 23 [illegible] 5 [illegible]

[illegible] 2. [illegible]

[illegible] 6. [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible] 6. [illegible]

1. [illegible]

მუხლი 4: [illegible]

შენიშვნა: [illegible]

[illegible] 15. [illegible]

[illegible]

81

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible]

[illegible] 600 ([illegible]) [illegible] 100 ([illegible]) [illegible] 29 [illegible]

[illegible]

[illegible]

4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

132

66 ~~83~~ 82

[illegible]

[illegible] 10 [illegible] 1880 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1: [illegible]

[illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]

[illegible] 3: [illegible] 200 [illegible]

[illegible]

[illegible] 4: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 5: [illegible] 285 [illegible]

[illegible]: [illegible] 285 [illegible]

[illegible] 6: [illegible] 4 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

~~67~~ 87/83

Названіе книгъ и учебныхъ пособій.

Науки:

а., Педагогика.

1. Воспитаніе сына Э. Беле — 5.
2. Собраніе педагогическихъ сочиненій К. Ушинскаго 10.
3. Школьное дѣло для народныхъ учителей и учительницъ Н. Бунак.. — " — 10.
4. Предметы обученія въ народной школѣ В. Водовозова — " — " — 5.
5. Практическое руководство для начальныхъ учителей, по Керу, съ приложеніемъ методики отечествовѣдѣнія. Шарапсукова. 5.
6. Методика первоначальнаго обученія Дюфура. 10.
7. Очеркъ исторіи воспитанія и обученія съ древнѣйшихъ до нашихъ временъ. Модзалевскаго 2.
8. Исторія воспитанія и обученія отъ возрожденія классицизма до нашего времени. К. Раумера 2.
9. Исторія воспитанія и обученія для учителей и воспитателей Диттеса — " — 2.
10. Генрихъ Песталоцци Тимофеева — 3.
11. Янъ Амосъ Коменскій и его значеніе въ педагогикѣ. С. Миропольскаго — 2.
12. Отчеты по обозрѣнію училищъ Александровскаго училищнаго совѣта за 1868 г. барона Корфа — " — " — 1.
13. Такой же за 1869 г. Его же 1.
14. Такой же за 1869-70 г. Его же — 1.
15. Докладъ Александр. училищн. Совѣту. Корфа, Мокрицкаго. 1.

16. Народное образование Лавеля — 2.
17. Наше школьное дѣло. Сборникъ [illegible] Корфа 2.
18. Очеркъ практической педагогики Дюфуса 5.
19. Русская начальн. школа Н. Корфа 2.
20. Планъ и основы устройства нашей начальной школы. С. Миропольского — 2.
21. Курсъ педагогики для женскихъ институтовъ [illegible] 5.
22. Какъ школу построить и устроить Н. Дерякова 2.
23. О воскресныхъ и вечернихъ школахъ — 4.
24. Руководство къ педагогикѣ Лядова — 10.
25. Руководство къ воспитанію и обученію [illegible] 2.
26. Руководство къ преподаванію общеобр. предметовъ 2.
27. Предметы обученія въ народной школѣ — 4.
28. Руководство къ воспитанію Авенаріуса — 3.
29. Очеркъ системы Фребеля [illegible] 3.
30. Руководство по педагогикѣ. [illegible] 2.
31. Методика учебныхъ предметовъ Дюфуса

Гимнастика.

1. О значеніи гимнастики Бертинга 1.
2. Руководство къ педагог. гимнастикѣ [illegible] 1.
3. — — — Угрюмова (2 ч.) 1.
4. — — — Шмидта + 1.
5. Гимнастика для дѣвицъ Клеве 1.
6. Комнатная гимнастика с [illegible] — 1.
7. Лѣтняя книжка. Сборникъ подвижныхъ игръ и занятій на открытомъ воздухѣ — 1.
8. Сборникъ игръ Герда — 1.

География.

1. Жизнь свѣт. Нарадово-Вадовова 1.
2. Человѣкъ и природа Марша 1.
3. Земля. Реклю — ,, — 1.
4. Кубанское ... губерн... 1.
5. Методика географіи Оберлендера 1.
6. Начальная отечеств. географія Конторовича 1.
7. Руководство къ методич. препод. географіи по Любену. Аристова 1.
8. Русскія горы и кавказ. горцы — 10.
9. Путеш. по Венесуэлѣ Циммермана 2.
10. Путеш. къ верхов. Нила Беккера 2.
11. Путеш. Беккера и его жены во внутрен. Африку — ,, — 2.
12. Соедин. Штаты Америки Циммермана 2.
13. Путеш. и открытія доктора Фогеля 2.
14. Закавказскій край. Гакстгаузена 2.
15. Путеш. по внутр. Африкѣ Ливингстона 1.
16. Какъ я отыскалъ Ливингстона - Стэнли 1.

Исторія.

1. Шестьдесятъ лѣтъ Кавк. войны — 2.
2. Письма съ Кавказа — ,, — 2.
3. Исторія Христіан. Овсянникова 2.
4. Курсъ всеобщ. исторіи Шульгина 10.

Естествовѣдѣніе.

1. Среди природы Острогорского 2.
2. [illegible]. Сто дней гол. 2.
3. Свѣтъ. Тиндаля — 2.

Сельское хозяйство.

1. Земледѣліе и скотоводство Бертгардта 3.
2. О почвѣ Зандрака — 3.
3. Плугъ Нерунова — " — 3.
4. Какъ увеличить плодородіе земли Мудрова 3.
5. Практ. руковод. къ разведен. домашн. птицъ 3.
6. Пчела. Бутлерова — " — 3.
7. Какъ добывать шелкъ " — 5.

Ссудо-сбер. товар.

1. Сельское ссуд.-сбер. тов. Андреева 4.
2. — — — Матвѣева 4.
3. — — — Лучинина 4.
4. О томъ, какъ можно избавиться отъ ростовщ. 4.
5. Выгодный заемъ денегъ — " — 4.
6. Гдѣ и какъ дешево добыть денегъ — 4.
7. О земскихъ учрежд. Формаковского 4.

Математика.

1. Руководство къ начальн. арифметикѣ Грубе 2.
2. Арифметика по способу Грубе — 2.
3. Методика арифметики Евтушевского 10.
4. Руководство для учителей его же — 10.
5. Метод. начальн. арифм. Бѣлла — 2.
6. Руковод. арифм. Малинина и Буренина 2.
7. Собр. арифм. задачъ по Грубе — 5.
8. Собр. арифм. задачъ Малинина и Буренина
9. Собр. численныхъ примѣровъ Евтушевск. 10.
10. Приготов. курсъ геометріи Вулиха 2.
11. Элементар. геометрія для школъ Днѣпровскаго 2.
12. Краткій курсъ геометріи Вулиха — 1.

Гигiена.

1. Популярный лечебникъ Бока — " — 3.
2. Популярная гигiена Реклама — " — 3.
3. Руководство къ уходу за больными. Залуговскаго 3.

Учебныя пособiя.

1. Карандаши бѣлые круглые русской фабрики — " — 50 гросъ
2. Карандаши Фабера всѣхъ сортовъ по 1 гросу.
3. Машина для очинки карандашей 1 дюж.
4. Карандаши съ машинами — по 1 дюж.
5. Мѣловыя перья всѣхъ сортовъ
6. Чернильницы оловянн. — 100 шт.
7. — вертящiяся стеклянныя — 500 шт.
8. — для вливанiя въ столы — 100 шт.
9. Чернила Фабера черныя — 4 бут.
10. Песокъ для чернилъ на десять литровъ воды — " — 10 шт.
11. Ручки для перьевъ (разн. сорт.) 50 гросъ
12. Резинки Фабера двухсортныя (разн. сорт.) — 2 гроса
13. Перочинные ножи АА 1 и 2. 100 шт.
14. Линейки простыя квадратныя — 200 шт.

15.	— плоскія — " —	100 шт.
16.	— 3 вершковыя — " —	100 шт.
17.	— съ мѣдною вставкою —	100 шт.
18.	Транспортиры — " —	100 шт.
19.	Мѣлъ № 3. — " —	20 ф.
20.	Мѣдныя ручки для мѣлу —	30 шт.
21.	Губки мелкія — " —	200.
22.	— " —	100
23.	бумаги № 7. — " —	60 ст.
24.	— № 4. — " —	30 ст.
25.	— № 6. — " —	40 ст.
26.	Почтовыя бумаги и конверты —	на [illegible] 50 р.
27.	Тетради — " —	600 экз.
28.	Пропускная бумага — " —	20 дест.
29.	Сургучъ коробка № 1 — " —	10.
30.	— № 2 — " —	10.
31.	Тетради для рисованія —	100.
32.	Десиметры — " — " —	10.
33.	Параллельныя линейки —	10.
34.	Угольники — " —	100.
35.	Готовальни — " —	10.
36.	Школьныя готовальни — " —	20.
37.	Циркули дерев. — " —	20.
38.	Рулетки — " — " —	10.

Русскій языкъ.

1. Бесѣды о наглядномъ обуч. Малинина 3.
2. Начальн. обуч. отечеств. языку по методѣ Вурста Тумилова 2.
3. Начальн. дидакт. школьн. ученія А. Дистервега 10.
4. Родное слово. Ушинского — 2.
5. Обуч. грамотѣ и родн. языку Паульсона 2.
6. Ключъ къ чтенію и письму по картинамъ 2.
7. Руков. къ обученію по звуковой методѣ барона Корфа 2.
8. Какъ учить грамотѣ по азбукѣ для крестьянск. дѣтей. Судницкого 1.
9. Обуч. грамотѣ, руков. для учителей Миропольск. 2.
10. Обученіе письму, руков. для учителей С. Миропольскаго 2.
11. Грамматика Бѣлинова — " — 2.
12. Азбука для крестьянск. дѣтей. Ѳ. Судницкаго 5.
13. Русская Азбука В. Золотова 2.
14. Русская Азбука Водовозова — 1.
15. Родной міръ Попова — " — 2.
16. Чтеніе и письмо по картинамъ 2.
17. Уроки чтенія Бунакова — 2.
18. Букварь Д. Тихомирова — 2.
19. Руковод. къ письму Гербача 2.
20. Русскія прописи Паларского 2.
21. Родной языкъ Бунакова — 2.
22. Концентр. учебн. русск. граммат. его же 2.
23. Краткій учебн. русск. граммат. Поливанова 2.

24. Русскіе писатели Острогорского 2.
25. Первая русская книга для чтенія. Іоверо 2.
26. Вторая русск. кн. для чтенія. Его же 2.
27. Третья — — — — Его же 2.
28. Четвертая — — — — Его же 2.
29. Трудъ кормилецъ, а лѣнь портитъ Александр 2.
30. Крестьянская семья Соловьева 2.
31. Разсказы для дѣтей Соловьева 2.
32. Самопомощь 5.
33. Характеръ 5.
34. Бережливость } Смайльса 5.
35. Герои труда 5.
36. Неутомимые труженики 5.
37. Настольный словарь Толля — 1.

Пѣніе.

1. Руководство къ хоровому пѣнію Альбрехта — „ — 2.
2. Методъ обученія къ хоровому пѣнію Бирнера 1.
3. Руководство къ обученію въ народной школѣ пѣнію. Аксенова 2.

Наглядныя пособія и образовательныя игры.

1. Міръ въ картинахъ Яблонскаго 4.
2. Шрейбер. картины — 12.
3. Книжка картины св. исторіи 5.
4. Путеш. вокругъ свѣта Вьюкова 2.
5. Священ. исторія въ карт. — 2.
6. Скиданевск. образцы по наглядному 3.
7. Шрейбера нагляд. обуч. — 1.
8. Животныя — 10.
9. Виды — " — 10.
10. Раскладной атласъ челов. тѣла — 4.

Пособія для составленія коллекцій.

1. Техническій музей для народныхъ школъ — " — 40.
2. Компасъ — " — 10 шт.
3. Мѣрные приборы — " — 20 шт.
4. Аптеч. ящикъ — " — 20.
5. Шведскіе счеты — " — 10.
6. Классные счеты Ледоскаго Кохановскаго — " — 4 шт.
7. Таблицы метрич. мѣръ — 5.
8. Коллекція мѣръ длины — 10.
9. Каждую мѣру отдѣльно — по 10.
10. 5 мѣръ кубич. въ дерев. ящикѣ 4.
11. Мѣры ёмкости — " — 3.

12. Вѣсы съ миллигр. чашками — 12.
13. Разновѣсъ — " — 20.
14. Коллекція геометр. тѣлъ — 10.
15. Изгоров. геометр. тѣлъ — 5.
16. Тетрадей для геометр. черченія 10.
17. Домашній музей — " — 5.
18. Стереоскопъ — " — 3.
19. Досокъ — " — " — 1000.

№ 32

72 89/88

[illegible] 10 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]

[illegible]

2. [illegible]

[illegible]

3. [illegible]

[illegible]

4	[illegible]	[illegible]
5.	[illegible] 285 [illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]

Երևան

[illegible] 4 [illegible]

Ներկա էին: [illegible]

[illegible]

Լսեցին 1: [illegible]

Որոշեցին: [illegible]

Լսեցին 2: [illegible]

Որոշեցին: [illegible]

Լսեցին 3: [illegible]

Որոշեցին: [illegible]

Լսեցին 4: [illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible] 5: [illegible] 31 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 15-[illegible]
[illegible]
[illegible] 4. [illegible]
[illegible]

[illegible]

N 83

[illegible]

[illegible]

1.	[illegible]	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]
4	[illegible]	[illegible]

5.	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	[illegible]

№ 34.

~~72~~ ~~92~~
91

[illegible]

[illegible] 27 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1: [illegible]

[illegible]: [illegible] 270-[illegible] [illegible] 4 [illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 3: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4: [illegible]

[illegible] — 200 [illegible]

[illegible] — 300 -

[illegible] — 200 -

[illegible]

[illegible] IV — 200 [illegible]

[illegible] — 200 –

[illegible] M. 100 –

[illegible] II-[illegible] 200 –

[illegible] 100 –

[illegible] 100. –

[illegible] 290 [illegible] 145 [illegible].

[illegible]: 6000 [illegible] 145 [illegible].

[illegible] 5. [illegible] 48 [illegible]

[illegible]: [illegible] 48 [illegible].

[illegible] 6: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 7: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

76 93 92

სხდომა

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის 27 [illegible]

დაესწრნენ: თავმჯდომარე დ. ი. ყიფიანი, და წევრნი: ნ. ზ. [illegible], [illegible]

ვ. კ. [illegible], ი. მ. [illegible], თ. დ. [illegible]

№ 34

1. [illegible]	[illegible]
2. [illegible]	2. [illegible]
3. [illegible] 31 - [illegible]	3. [illegible]
4. [illegible]	4. 6000 [illegible] 145 [illegible]

5.	[illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible] გ. ე. წერეთელი დიმ. ყიფიანი

№ 35

~~77~~ ~~91~~ 93

[illegible]

[illegible] 1880

[illegible]

[illegible] 1: [illegible]

[illegible]: [illegible] 14 [illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]: [illegible] 14 [illegible]

[illegible]

N 35

[illegible] 3 [illegible]

78 95
94

[illegible]

[illegible]

1.	[illegible]	[illegible] 14 [illegible]
2.	[illegible]	[illegible] 14 [illegible]

~~79~~ ~~96~~ 95

N 36

[illegible]

[illegible], 15 [illegible]

[illegible]

21 [illegible] 14 [illegible]

[illegible]

[illegible] 1. [illegible] 14 [illegible] ([illegible]) [illegible] 41 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

N 36

~~80~~ ~~97~~ 96

[illegible] 15 [illegible].

21 [illegible] 14 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

[illegible]

[illegible]

N 37

პროტოკოლი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა 4 იანვარს 1880წ.

სხდომას ესწრნენ: თავ-მჯდომარე თავადი ი. გ. ჭავჭავაძე; წევრნი: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] და [illegible].

მოხსენება 1: [illegible] 260 [illegible] [illegible]

დადგენილება: [illegible]

მოხსენება 2: [illegible] 400 [illegible] [illegible]

დადგენილება: [illegible]

მოხსენება 3: [illegible]

დადგენილება: [illegible]

[illegible]

[illegible] 4: [illegible] 15 [illegible] 13 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 5: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 7: 27 [illegible]

№ 37 98 99

[illegible] 4 [illegible]

[illegible]

1. [illegible] 260 [illegible]	[illegible]
2. [illegible] 400 [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]

4.	[illegible] 13 [illegible]	[illegible] [illegible signature]
5.	[illegible] 130 [illegible] 180 [illegible]	[illegible] [illegible signature]
6	[illegible] 71 [illegible] 47 [illegible]	[illegible] 49 [illegible] [illegible signature]
7	27 [illegible]	[illegible] 2400 [illegible] [illegible signature]

[illegible] 37 [illegible]

[illegible] 2400 [illegible]

[illegible]

№ 38

~~84~~ ~~101~~
100

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1: [illegible]

[illegible]

[illegible] 2: [illegible] 1879–80 [illegible]

[illegible]: [illegible] 89 [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible]

[illegible] 4: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 5. [illegible]

[illegible]

[illegible] 6. [illegible]

[illegible]

[illegible] 7: [illegible]

[illegible] – 200 [illegible]
[illegible] – 50 –
[illegible] – 100
[illegible] 50 –
[illegible] – 100 –
[illegible] – 100 –
[illegible] – 20.

[illegible]

მუხლი 8: [illegible]

შენიშვ.: [illegible]

მუხლი 9: [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]
13. [illegible]
14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible]
17. [illegible]
18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]
21. [illegible]
22. [illegible]
23. Юридическая [illegible] Барабаева
24. [illegible]
25. Dubois de Montpereux – 6 vol.
26. [illegible]
27. [illegible]
28. [illegible]

შენიშვ.: [illegible]

[illegible] 10: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 11: [illegible] 12 [illegible] 48 [illegible] 11 [illegible] 30 [illegible] 19 [illegible] 8 [illegible] 8 [illegible] 66 [illegible] 14 [illegible] 98 [illegible] 16 [illegible] 12 [illegible] 42 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 12: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 13: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 14: [illegible] 15 [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible] 27 [illegible]

[illegible]

№ 38

103 / 102 / 86

1.	[illegible]	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]
4.	[illegible]	[illegible]

5.	[illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible] 80 [illegible]	[illegible] 56 [illegible]
8.	[illegible] 7 [illegible]	[illegible]
9.	[illegible]	[illegible]

[illegible]

	[illegible]	[illegible]
11.	[illegible] 40 [illegible] — 12 [illegible] 48 [illegible]; [illegible] 11 [illegible] 30 [illegible]; [illegible] 19 [illegible]; [illegible] — 8 [illegible] 8 [illegible] 66 [illegible]; [illegible] 98 [illegible] [illegible] 42 [illegible].	[illegible]
12.	[illegible]	[illegible]
13.	[illegible]	[illegible]
14.	[illegible] 15 [illegible]	[illegible]

№ 39

105
104

ოქმი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა, 12 ოქტომბერს 1880 წ.

[illegible]: ი. გ. ჭავჭავაძე, [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]: [illegible] 1881 წლის [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 12 [illegible] 5. [illegible] 6 [illegible]

[illegible] 12 [illegible]

[illegible] 1881 წლის. [illegible]

[illegible] 15 [illegible]

[illegible]

[illegible] 2: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 4: [illegible]

[illegible]: [illegible]

106 / 105

[illegible] 5: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 6: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible] 7: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

N 39

სხდომა 12 [illegible]

დამსწრენი: ი. გ. [illegible], ს. ს. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]

1. [illegible]	[illegible] 1881 წლის, [illegible] 1) [illegible] 2) [illegible] 3) [illegible] 4) [illegible] 5) [illegible] 5) [illegible]
2. [illegible]	[illegible] 1881 წ. [illegible] 15 [illegible] 15 [illegible]
3. [illegible]	[illegible]
	[illegible]

4. [illegible] | [illegible]

5 [illegible] | [illegible]

6 [illegible] | [illegible]

7 [illegible] | [illegible]

[illegible]

№40

~~108~~ 107

[illegible]

[illegible] 25 [illegible]

[illegible]

✓ [illegible] 1: [illegible]

[illegible]

[illegible]

N. 40

108

[illegible] 25 [illegible]

[illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]

[illegible]	[illegible] [signature]
	[illegible] [signature]

№ 41

110

109

[illegible] 17 [illegible] 1881 [illegible].

[illegible]

1.	[illegible]	[illegible]
2.	[illegible] 3 [illegible] 67 [illegible] 1.	[illegible]
3.	[illegible] 7. [illegible]	[illegible]

4.	[illegible]	[illegible]
5.	[illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible]

~~94~~ ~~111~~ 110

7	[illegible]	[illegible]
8	[illegible]	[illegible]
9	[illegible]	[illegible]

№ 12

[illegible] 31 [illegible] 1881 წ.

~~95~~ ~~112~~ 111

[illegible]

1. [illegible]	[illegible] 1-51 [illegible]
2. [illegible]	[illegible]
3. [illegible]	[illegible]
4. [illegible]	[illegible]

		[illegible] [illegible]
5.	[illegible]	[illegible] [illegible]
6.	[illegible]	[illegible] [illegible]
7.	[illegible]	[illegible] 86% [illegible]

[illegible] 1881 წ.

[illegible]

1.	118 [illegible] 55 [illegible] 13 [illegible] 25 [illegible]	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]

4. [illegible]	[illegible]
5. [illegible]	[illegible]
6. [illegible]	[illegible]
7. [illegible]	[illegible]

ჟურნალი.

[illegible] სადეპუტატო კრების [illegible]

23 ოქტომბერი 1881 წ. №43.

თავმჯდომარეობდა: [illegible]

დამსწრენი: [illegible]

№	მოხსენება:	დადგენა:	[illegible]
1.	[illegible] 1880 წ. №32 [illegible] 118 მ. 55 კ. [illegible] 136 მ. 25 კ. [illegible]	[illegible]	1881 წ. 15 [illegible]
2.	[illegible]	[illegible]	24 ოქტომბ. 1881 წ. [illegible] №457

3.	[illegible] : 1. [illegible], 2. [illegible], 3. [illegible], 4. [illegible], 5. [illegible], 6. [illegible], 7. [illegible], 8. [illegible], 9. [illegible], 10. [illegible], 11. [illegible], 12. [illegible], 13. [illegible], 14 [illegible] 15. [illegible] 15 [illegible].	[illegible]	[illegible] 4 [illegible] 1886.
4.	[illegible] 3ს [illegible] 170 [illegible]	[illegible]	[illegible] 26 [illegible] 1886.
5.	[illegible] : 1. [illegible]; 2. [illegible], [illegible] 3. [illegible]	[illegible]	[illegible]

98

115 / 114

6.	ბ. თავმჯდომარემ [illegible] 251 [illegible]	[illegible]	24 აპრ. 1881. [illegible] № 456
7.	[illegible] 500 [illegible] № 21.	[illegible]	24 აპრ. 1881. [illegible] №№ 458 და 459.

თავმჯდომარე [illegible]

წევრნი: [illegible]

[illegible]

№44

სხდომა 18 მაისს 1886 წ. № 43

~~99~~ ~~116~~ 115

თავმჯდომარე: ილ. ჭავჭავაძე

[illegible]: [illegible]

1. [illegible]	[illegible] ილ. ჭ.
2. [illegible]	[illegible] ილ. ჭ.
3. [illegible]	[illegible] ილ. ჭ.

4.	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] 50 [illegible] „[illegible]".	[illegible]. ილ. ჭ.
5.	ივ. [illegible].	[illegible]. ილ. ჭ.
6.	[illegible] „[illegible]".	[illegible]. ილ. ჭ.
7.	[illegible].	[illegible]. ილ. ჭ.

~~100~~
~~117~~
116

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
11. [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

f 44
~~118~~ 117 ~~101~~

ჟურნალი.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა

18 მარტს 1881 წ. №44.

თავმჯდომარეობდა: თავმჯდომარის ამხანაგი თ. ი. გ. ჭავჭავაძე

დამსწრე გამგეობის წევრნი: თ. რ. ერისთავი, ი. მაჩაბელი, ნ. ცხვედაძე, ილია ჭყონია, გ. თუმანიშვილი.

№	მოხსენება:	დადგენილება:	ნომ. ქაღ.
1.	წაკითხულ იქმნა 23 თებერვლის 1880 წ. კრების სხდომის ჟურნალი წაკითხულ იქმნა.	ხელი მოეწერა.	18 მარტს №46.
2.	გამგეობის წევრის გ. თუმანიშვილის [illegible]	[illegible]	[illegible]
3.	წაკითხულ იქმნა [illegible]	[illegible]	[illegible] № 463. [illegible] № 465.
4.	[illegible]	[illegible]	

5.	გამგეობის წევრის ი. მაჩაბლის წინადადება: [illegible]	[illegible]	[illegible]
6.	გამგეობის წევრის ა. ფურცელაძის მოხსენება [illegible] „[illegible]“ [illegible]. [illegible]	უარი ეთქვას, [illegible]	[illegible] ა. ფურცელაძეს, [illegible]
7.	[illegible] საზოგადოების [illegible] 30% [illegible] 20%. [illegible] საზოგადოების [illegible] ფასად.	[illegible]	[illegible] 21 მარტ. № 464.

8.	მოისმინეს მოხსენება [illegible], რომ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible]	
9.	წაიკითხეს [illegible] მოხსენება [illegible], რომ ბ-ნ ი. [illegible] შემოწირულია 50 ეგზემპლარი წიგნისა „კაცია ადამიანი". [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] 50 [illegible].
10.	მოისმინეს მოხსენება ნ. [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible]."	[illegible] ბ-ნ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].	
11.	მოისმინეს [illegible] მოხსენება [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 50 [illegible].	

თავმჯდომარის ამხანაგი [illegible]

ივან მაჩაბელი.

წევრნი:

[illegible signature]

გ. [illegible].

ნ. [illegible]

საქმე-მწარმოებელი ვ. [illegible].

№ 45

ოქმი —ი.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა
8 აპრილს 1881 წ. № 45.

თავმჯდომარეობდა: თავმჯდომარის ამხანაგი თ-დი ი. გ. ჭავჭავაძე

დაესწრნენ: გამგეობის წევრები: ს. მესხი, ი. გოგებაშვილი, გ. თუმანიშვილი, თ-დი ს. [illegible], ი. [illegible]

N	მოისმინეს:	დაადგინეს:	[illegible]
1.	თავმჯდომარის ამხანაგის თ-დ ი. ჭავჭავაძის მოხსენება: საჭიროა ახლავე გამგეობამ [illegible], რომ მოითხოვოს წერა-კითხვის [illegible] სახლი. [illegible] და [illegible] 16000–20000 მ.	[illegible]	[illegible] 15 მარტ. (ოქმი № 47). [illegible]
2.	გამგეობის წევრის ს. მესხის წინადადება: [illegible] საზოგადოების [illegible]	მიიღონ: 1) [illegible] 2) [illegible]	

და, რისაც მიიღო და რისაც იყო დაჩაგრული; 3/ რა დროს თავისუფ-ლები იყვნენ; 4/ უკეთ მასწავლებ-ლებმა უფრო მეტი, სოფლის დიდმა ნაწილმა ? დროში; 5/ წერა-კითხვის ცოდნის საზოგადოებამ მის წიგნები მოიტანა, მოწყე-ბინა და საზღვრებისათვის, და მე-ტირი; 6/ უკეთესი რომ შეძლე-ბის სასურველ მიმართ.

3. მიხეილ ნინოშვილის: უ. ჩოლოყაშვილის ... ჯანი და ქალი ახალი კავკასიის ეკლესიებისათვის კარგი, რომ მოიცე დაწერილობით ... [illegible] (ქალაქის) [illegible] თავის დაბეჭდ-ვისათვის ავტორების საზოგადოება. კარგი იქნება, რომ საზოგადოება იყი-დის ეს კარგი წიგნი ამბავთა-ლიტერატურის საზოგადოების მიზნებს-თვის დაბეჭდოს, მით უმეტეს, რომ უ. ჩოლოყაშვილი ასეთ ახალ სა-ქმეებს ასრულებს და რიცხვს აღემა-ტება ჩვენი ახლანდელი მწერლის — გადაწყვიტა, რომ ამბავთა-ლიტერატურის დაბეჭდოს და ... ამისათვის. — 29 აპრ. [illegible]

4. ქართველის წიგნის ალ. სარაჯიშ-ვილის წიგნი ამის მიმართულე-ბისა:
სტატისტიკა იმისა და ისე აღმოჩენ-ილის ჯანმრთელი ქართველთა-თვის მისი მუშაობა მეტი წიგ-ნის; რომელიც მოიწვიეს დოკუმენ-ტის თავისათვის ქვეყნებისა. საზოგა-დოება რომ იყიდოს საზოგადოებამ მისი ?? ფასისათვის, რომ ეს წიგნები საზოგადოება ან დაბეჭდოს ქართულად. — მიიღოთ საზოგადოებამ უკე-ვლევი ალ. სარაჯიშვილის წიგნი და საზოგადო მიმართულების დაბეჭდ-ვისათვის დაეხმარა ამის მაგივრად ახა-ლი გამოცემისა. — სხდომა ოქტ. 28 (1931)

	[illegible]		
5.	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1200 [illegible]
6.	[illegible]	[illegible]	
7.	[illegible] 500 [illegible] ?	[illegible]	[illegible]
8.	[illegible] 279 [illegible]	[illegible]	[illegible] 13 [illegible] 50 [illegible]

9.	სახლი [illegible] ბინისა [illegible], [illegible] ა. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ი. [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible] 92-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
10.	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 [illegible] [illegible] N 2322 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] 21 [illegible] N 465.
11.	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] 18 მ., [illegible] 17 მ., [illegible] 13 მნ., და [illegible] 7 მნ. სულ 55 მნ., [illegible] [illegible] 37 მნ., [illegible] 18 მნ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	[illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible]
12.	[illegible] 18 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible].	[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] 4, 10 და 11 [illegible].	

[illegible] [illegible], [illegible]:

წევრნი: [illegible]
ნ. [illegible]
ი. [illegible]

[illegible] [illegible].

N 45

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების კომიტეტის სხდომა

18 მარტს 1881 წ. N 45.

121

თავმჯდომარე: თავმჯდომარის ამხანაგი [illegible]

წევრნი: [illegible]

კანდიდატნი: [illegible]

მოხსენება:	დადგენილება:
1. [illegible]	[illegible]
2. 18 [illegible]	[illegible]

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

~~123~~ ~~106~~ 192

7.	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] 500 [illegible]	[illegible]
11.	[illegible] ~~7~~ [illegible] 3 1/2.	[illegible]
19.	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]	[illegible]
12.	[illegible] [illegible]	[illegible] 4, 10 [illegible] 11 [illegible]

11 [illegible]

[illegible]

280 [illegible]

[illegible]

12 [illegible] 20 [illegible] N 2722, [illegible]

[illegible]

ჟურნალი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობის სხდომისა
9 მაისს 1881 წ. № 46.

თავმჯდომარეობდა: თავმჯდომარის ამხანაგი თ. დ. ყიფიანი.

დასწრებდნენ გამგეობის წევრნი: თ-დ. ი. ჭავჭავაძე, ნ. ცხვედაძე, პ. უმიკაშვილი, ივ. მაჩაბელი, [illegible], იაკ. გოგებაშვილი, [illegible].

№	მოხსენება:	დადგენილება	როდის აღსრულდა
1.	[illegible] საზოგადოების წევრთა [illegible] საზოგადოების [illegible] 15 მაისიდან 1880 წ. 15 მაისამდე 1881 წ. [illegible]	[illegible]	
2.	გამგეობის წევრის თ-დ. ი. ჭავჭავაძის [illegible] [illegible] 27/26.65 [illegible]	[illegible]	[illegible] 15 მაისს [illegible]
3.	[illegible]	[illegible]	[illegible] 13 მაისს № 469.

4.	[illegible] N 470 [illegible]	[illegible]	[illegible] 13 [illegible] N 470.
5.	[illegible] 8 [illegible] 1881 [illegible] N1 [illegible] 52 [illegible] 3000 [illegible]	[illegible] 23 [illegible]	[illegible] 24 [illegible] N466.
6.	[illegible] 21 [illegible]	[illegible] 5-61 [illegible]	[illegible] 23 [illegible]
7.	[illegible] N 464 [illegible] 24 [illegible] N 3499, [illegible] 20% [illegible] 30%. [illegible] N N 3500, 3501, 3501, [illegible]	[illegible] 5-61 [illegible]	[illegible] 14 [illegible]

8	[illegible]	[illegible]	
9.	[illegible]	[illegible]	[illegible] 13 [illegible] 882 № 468
10. ✗	[illegible]	[illegible] [illegible] 1961.	[illegible] 247 [illegible] 182[illegible]
11. ✗	[illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]	[illegible]	[illegible]
12.	[illegible] № 179 [illegible]	[illegible]	[illegible]

13.	[illegible] 4 [illegible] N 3828 [illegible]	[illegible]	[illegible]
14.	[illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3) [illegible] 4) [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible]	[illegible]	[illegible] № 472 [illegible]
15.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

16.	[illegible] 15-ի [illegible] ի 21 [illegible] Նախիջեւանի քաղ.	[illegible] Նախիջեւանի քաղ. ի [illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible] { [illegible]

Ատենա-դպիր Յ. [illegible]

N 46.

1 էջ

[illegible] 9 [illegible] 1881թ.

Նախագահութեամբ: [illegible]

Ներկայ էին: [illegible]

1.	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]

	1	2
2.	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]
4.	[illegible]	[illegible]
5.	[illegible] 1885. N 1, [illegible] 3000 [illegible]	[illegible] 25 [illegible]

~~III~~ ~~128~~ 127

6.	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible]
8.	[illegible]	[illegible]

4.

9.	[illegible]	[illegible]
10.	[illegible]	[illegible] 1-62 [illegible]
11.	[illegible]	[illegible]
12.	[illegible] N 179 [illegible]	[illegible]
13.	[illegible] N 3828 [illegible]	[illegible]

14. [illegible] | [illegible]

15. [illegible] | [illegible]

16. [illegible] 15 [illegible] | [illegible]

~~113~~ ~~130~~ 129

სხდომა 19 ივლ. ~~[illegible]~~ 1881 წ.

№ 47.

თავმჯდომარე: ა. [illegible]

დაესწრნენ: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

1.	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] № 45 და № 46 [illegible] [illegible]	დამტკიცდეს [illegible]. ა. [illegible]
2.	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ა. [illegible]

3.	[illegible]	[illegible]
4.	[illegible]	[illegible]
5.	[illegible] 12 [illegible]: [illegible] ... 12. 30 [illegible] ... 12. 10 [illegible] ... " 85 3 [illegible] ... 1, 70 4 [illegible] ... 32. 60 480 [illegible] ... 32. . [illegible] ... 25 [illegible] ... 15 [illegible] ... 12. 40 2 [illegible] ... " 50 [illegible] ... " 20 [illegible] ... " 35	[illegible]

½ [illegible] . . . . . . მ. 50კ.

½ [illegible] . . . . . . მ. 20კ.

100 [illegible] . . . . . . 60კ.

[illegible] . . . . . . 5კ. "

[illegible] . . . . . . 8კ. "

50 [illegible] . . . . . . მ. 50

[illegible]

[illegible] . . . . . . 2მ. "

[illegible]

[illegible] . . . . . . მ. 31კ.

[illegible] . . . . . . 60კ.

[illegible] . . . . . . 9კ.

[illegible]

[illegible] . . . . . . მ. 30კ.

[illegible] . . . . . . 78კ.

[illegible]

[illegible] . . . . . . 30კ.

[illegible] . . . . . . 5კ. "

[illegible]

5 [illegible] . . . . . . 14კ.

სულ — 4მ. 72კ.

[illegible] ?

[illegible]

[illegible]

[illegible] 100 [illegible]

[illegible] „[illegible]"

[illegible]

[illegible]

8. [illegible]	[illegible]
9. [illegible]	[illegible] 31 22 31
10. [illegible]	[illegible]
11. [illegible]	[illegible]

N47

ჟურნალი
ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის სხდომისა 19 მარტს 1884 N47.

თავმჯდომარეობდა: გამგეობის წევრი [illegible]

დაესწრნენ: გამგეობის წევრნი: ი. გოგებაშვილი, ი. მაჩაბელი, ი. [illegible], დ. [illegible]შვილი, დ. [illegible], ი. [illegible], ნ. ცხვედაძე

N	[illegible]:	დადგენილი	[illegible]
1.	წაიკითხეს წინა სხდომის ჟურნალები NN 45 და 46 [illegible] და დამტკიცეს.	დამტკიცდეს [illegible].	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible]	
3.	[illegible]	[illegible]	
4	ნ. ცხვედაძე მოახსენა: [illegible]	[illegible] ხარჯი 30 მან.	

5.	[illegible] 1 [illegible]: [illegible] [illegible] . . . 1მ. 30კ. [illegible] . . . 1მ. 10კ. [illegible] . . . 85კ. 3 [illegible] . . . 1მ. 70კ. 4 [illegible] . . . 3მ. 60კ. [illegible] . . . 3მ. [illegible] . . . 25კ. . . . [illegible] . . . 15კ. 1 [illegible] . . . 1მ. 40კ. 2 [illegible] . . . 50კ. [illegible] . . . 20კ. [illegible] . . . 35კ. ½ [illegible] . . . 1მ. 50კ. ½ [illegible] . . . 1მ. 20კ. 100 ცალის კონვერტი . . . 60კ. [illegible] . . . 5მ. 50 [illegible] . . . 6მ. [illegible] . . . 1მ. 50კ. [illegible] . . . 2მ. [illegible] [illegible] . . . 1მ. 3კ. [illegible] 4 [illegible] . . . 60კ. [illegible] . . . 9კ. [illegible] [illegible] . . . 1მ. 30კ. [illegible] . . . 78კ. [illegible] „[illegible]" [illegible] . . . 30კ. [illegible] . . . 5მ. [illegible] 2მ. 5 [illegible] . . . 14კ. სულ — . . . 41მ. 72კ.	[illegible]	[illegible]

6. [illegible]	[illegible]	[illegible]
7. [illegible] 100 [illegible]	[illegible]	
8. [illegible] 10 [illegible] 15 [illegible]	[illegible]	[illegible] 212 [illegible] N 471. [illegible] 212 [illegible]
9. [illegible] 15 [illegible]	[illegible]	[illegible]
10. [illegible]	[illegible]	

11. [illegible]	[illegible].	[illegible] 20 [illegible]

[illegible]

Მოწმენი: { ქ. [illegible] / ნ. [illegible] / ი. [illegible] / ს. [illegible] }

[illegible]

148

~~116~~ ~~134~~ 133

ოქმი
ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების კომიტეტის
სხდომისა 26 მაის 1881 წ.

№ 48.

თავმჯდომარეობდა: თვ. დ. ყიფიანი.

დაესწრნენ: კომიტეტის წევრნი: ი. მაჩაბელი, თვ. ს. ყარალაშვილი,
ნ. ცხვედაძე, ი. მეუნარგია, გ. თუმანიშვილი.

№	საგანი:	დადგენილება:	ვისზედ მინდობ-და.
1.	წაიკითხეს სხდომის ოქმი № 47 ხელმოწერა და დამტკიცდა.	დამტკიცდა.	საქმის წარმოე-ბელს.
2.	კომიტეტის წევრთა: ი. მეუნარგია, ნ. ცხვედაძე და გ. თუმანიშვილისაგან შედგენილი სასწავლებლის ხარჯთა აღრიცხვა.	რაც დამტკიცდეს შემდეგი: სტიპენდიისათვის 950მ., სასწავლებლებს 1800, ბათუმის სკოლას 1500მ., ქუთაისის სკოლას 1294მ., სხვა სკოლებისათვის 400მ., კანცელარიას 200მ. ხარჯს, ახალი სკოლის დასაარსებლად 1000მ., სკოლების მოსაწყობლად და წიგნებისათვის 200მ., მოა-ხლეს 120მ., წიგნების დასაბეჭდად 1500მ., ბიბლიოთეკას 600მ., მოულოდნელ ხარჯებისათვის 500მნ. — სულ 9044 მანეთი. ამას გარდა 3000მ. ბათუმის სკოლის სახლის აშენებისათვის.	სახელდობრ ხარჯთა აღრიცხვა მაისის 1881 წ.
3.	კომიტეტის წევრთა: ი. მეუნარგიას და დ. ყიფიანს მიენდოთ სასწავლო მასალების შეძენა ახალი სკოლისათვის.	დამტკიცდა.	მინდობილ არიან ...
4.	ქალაქის სასწავლებლის სახლის აღწერილობის შესახებ 22 მაისს წ.: ქალაქის სახლის ... მოურავის სასწავლებლის სახლის შეკეთება და სასწავლო	მოისმინეს მოხსენება ქალაქის სახლის დათვალიერების შესახებ: სახლი ... ქალაქის სახლს,	...

	[illegible]	[illegible]	[illegible] 27 [illegible] N 3.
5.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]	
7.	[illegible]	[illegible]	
8.	[illegible]	[illegible]	[illegible] 815

117 / 34 / ~~335~~

9.	[illegible] 26 [illegible] 3126. [illegible] 5 26. 41 [illegible]	[illegible] 3126. [illegible] 5 26. 46 [illegible]	[illegible]
10.	[illegible]	[illegible]	

[illegible]: [illegible signature]

[illegible]: { [illegible] / ո. [illegible] / ո. [illegible] / ա. [illegible] / [illegible] }

[illegible] [illegible signature]

N 48. 118 136 135

[illegible] 26 [illegible] 918.

[illegible] N 48.

[illegible]: პრ. [illegible]

[illegible]: [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], პრ. [illegible], [illegible].

N	[illegible]	[illegible]
1.	[illegible] N 47 [illegible]	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible] 950 [illegible], [illegible] 780 [illegible], [illegible] 1500 [illegible], [illegible] 1294 [illegible], [illegible] 400 [illegible], [illegible] 200 [illegible], [illegible] 1000 [illegible], [illegible] 200 [illegible], [illegible] 120 [illegible], [illegible] 1500 [illegible], [illegible] 600 [illegible], [illegible] 500 [illegible]. [illegible] 9044 [illegible]; [illegible] 3000 [illegible]. [illegible]

3. [illegible] | [illegible] 6.

4. [illegible] 222 [illegible] | [illegible] 22 [illegible]

5. [illegible] | [illegible]

6. [illegible]

7. [illegible]

8\. [illegible]

[illegible]

9\. [illegible] 26 [illegible]

[illegible] 31 [illegible] 52 [illegible] 46 [illegible]

10\. [illegible]

[illegible]

420

137

[illegible] 8 ოქტომბ. 1881 წ.
[illegible] საერთო კრებაზე [illegible]

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების
წლიური ანგარიში 1880 წ. 15 მაისიდამ 1881 წ. 15 მაისამდე.

საზოგადოების წევრნი და მმართველობა.

საზოგადოებას ჰყავდა წევრი.
ამ ხანშიდ: 129 დამფუძნებელი
1 საპატიო
158 ნამდვილი.

საზოგადოების მმართველობა შედგება:
თავმჯდომარე საზოგადოების დ. ი. ყიფიანი.
თავმჯდომარის ამხანაგი თ. ი. გ. ჭავჭავაძე.
წევრნი: [illegible], ი. ს. გოგებაშვილი, თ. ი. კ. მაჩაბელი, ა. ი. [illegible], თ. [illegible], [illegible], [illegible], ი. [illegible], თ. [illegible], [illegible], ი. [illegible], [illegible].

საზოგადოების მმართველობის წევრთა კანდიდატები არიან: [illegible], [illegible].

საზოგადოების [illegible] [illegible], [illegible].

საზოგადოების მმართველობის ხარჯი.

წარსული წლის 1 ივნისს [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] საზოგადოების ხარჯის [illegible]:

ა. ქალაქში:

სკოლისთვის	950 მ.
[illegible]	500 –
[illegible]	500 –
[illegible]	500 –
[illegible]	225 –
[illegible]	500 –

ბ. [illegible]:

6 [illegible]	780 მ.
[illegible]	600.
[illegible]	300.

[illegible] — 1000 მ.

[illegible] — — 1200 -

[illegible]:

[illegible] - 2000 მ.

[illegible] - 300 -

[illegible] 500 -

[illegible] 300 -

[illegible]:

[illegible]

[illegible] 6,000 მ.

[illegible] 16,155 [illegible].

[illegible]

I [illegible]

ა. [illegible]

[illegible] 60 [illegible]

[illegible] 41 [illegible]

[illegible] 14 [illegible] 1880წ. [illegible] 30 [illegible] — [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 26 [illegible] — 16 [illegible] 10 [illegible]

[illegible] 16 [illegible]

[illegible] — 10. 25 [illegible] 15 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ბ. მთის წყალი.

[illegible]

[illegible]

28 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

II [illegible]

[illegible] 1880–81 [illegible]

[illegible]

III. [illegible]

[illegible]

~~122~~ ~~140~~ 139

[illegible] 130 [illegible]

[illegible] 48 [illegible]

IV [illegible]

[illegible] 3 [illegible] 1 [illegible]

[illegible]

[illegible]

V. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VI. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VII. [illegible]

[illegible] 15 [illegible]

VIII [illegible]

[illegible]

[illegible]

IX. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 500 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 186 [illegible]. [illegible] 31 [illegible]

[illegible]

[illegible] 8 [illegible]

[illegible] 7 [illegible]

[illegible]

[illegible] 5500 [illegible]

ანგარიში

15 მაისს 1880 წ. [illegible] იყო 13,636 მ. 95 კ.

15 მაისიდამ 1880 წ. 1 იანვრამდე 1881 წ. [illegible]:

[illegible]	1158 მ.	"
[illegible]	1000 -	"
[illegible]	277 -	50 კ.
[illegible]	50 -	"
[illegible]	33 -	25
[illegible]	30 -	"
სულ	2548 მ.	75 კ.

სულ [illegible] იყო 1 იანვრის 1881 წ. 16,185 მ. 70 კ.

15 მაისიდამ 1880 წ. 1 იანვრამდე 1881 წ. [illegible]:

[illegible]	822 მ.	20 კ.
[illegible]	938 -	31 -
[illegible]	1000 -	"
[illegible]	443 -	34
[illegible]	363 -	50 -
[illegible]	65 -	"
[illegible]	375 -	"
[illegible]	323 -	79
სულ	4331 მ.	14 კ.

1 იანვრის 1881 წ. [illegible] იყო 11,854 მ. 56 კ. [illegible]

[illegible]

[illegible signatures]

რედაქცია

ხელის-მოწერა

ვ. რედაქცію „Дроэба“-„Иверія“.

„დროების“-„ივერიის“ ფასი

		წელიწადში.	6 თვეს.	3 თვეს
„დროება“ და „ივერია“ ერთად		14 მან.	8 მ.	5 მ.
ცალკე	„დროება“	9 მან.	5 მ.	3 მ.
	„ივერია“	7 მან.	4 მ.	2 მ.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

„დროების“ დღის ნომერი.

პირველის ივნისიდამ წლის დამლევამდინ

დროება

ღირს ექვსი მანეთი

ხელის-მოწერა მიიღება, თფილისში, რედაქციაში (გოლოვინის პროსპექტზე, თ. ივ. მუხრანსკის სახლებში, კლუბის ქვეშ), ქუთაისში—აგენტთან ბ. ილია ჭყონიასთან (სილაზე, მირიან ჭყონიას სახლში). ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Редакція „Дроэба“.

უმდაბლესად გთხოვთ ყველას, ვინც კი რამე იცოდეს ან გაგონებით, ან წერილობით სოლომონ ლეონიძის (მეფე ერეკლეს მდივნის) შესახებ, დაგვაგალოს და ის ცნობები „დროების“ რედაქციაში გამოგვიგზავნოს.

აკაკი

ტელეგრამმა

(„საერთაშორისო ტელეგრაფის სააგენტოსი“)

პეტერბურღი, 14 ივნისს. „მმართველობის მოამბეში“ დაბეჭდილია უმაღლესი ბრძანება ჯარების ტანისამოსის ფორმის შეცვლაზე და გამარტივებაზედ; სხვათა შორის ქუდებზე „სულთანი“ აღარ იქნება და სხვ.

„გოლოსში“ იწერებიან, მესდგე უმაღლესი კომისია, რომელსაც მინდობილი აქვს საგანგებო საშუალებათა შესახებ წესის დადგენა.

კურს-შესრულებულებს

თბილისი, 13 ივნისს.

დღეს შეასრულეთ თქვენ სწავლა საშუალ სასწავლებელში. დღეს მოიშორეთ თავიდამ ის მძიმე ტვირთი, რომელსაც გიმნაზიის კურსს ეძახნ. ახლანდელს გიმნაზიებში და საზოგადოთ საშუალ სასწავლებლებში სწავლა თითქმის ყველგან ძნელი ტვირთია ყმაწვილის ნორჩ გონებისათვის; ჩვენებურს გიმნაზიებში კი და ჩვენი ყმაწვილებისათვის ეს ტვირთი, სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო, რომელიც არა-ერთხელ ყოფილა ჩვენს გაზეთში მოხსენებული, ერთი-ორად უფრო მძიმედ და თითქმის აუტანელ ტვირთად ხდება. ცნობილი არის, რომ იმ ასსა და ორასს ყმაწვილებში, რომელნიც მუდამ წელს შედიან გიმნაზიების პირველ კლასსებში, ძლივს ათი მიაღწევს მერვე კლასსამდინ და აასრულებს სწავლას.

მარტო ეს გარემოება, რომ თქვენ გადურჩით უცხო, გაუგებარს ენაზე საგნების შესწავლის ტანჯვას, რომ გადურჩით ბერძნულსა და ლათინურს ენებს, რომ თქვენ გადურჩით ბევრს ზნეობით და ნივთიერ განსაცდელს, რომელიც ჩვენის ქვეყნის შვილებს ჩვენს საშუალ სასწავლებლებში მუდამ გზაზე ელობება, ეამბობთ, მარტო ეს გარემოება ამტკიცებს, რომ თქვენ გქონიათ მაგარი ბუნება და მკვირცხლი, ცოცხალი ტვინი.

ახლა თქვენ უმაღლესს სასწავლებელში წასვლას და იქ სწავლის შესრულებას ემზადებით. ქეთილია განზრახვა თქვენი და ჩვენ თქვენზე ნაკლებ არა გვსურს, რომ ეს კეთილი განზრახვა კეთილ-დაც შეგესრულებინოსთ. მაგრამ სანამ თქვენს ქვეყანას გამოეთხოვებოდეთ და სანამ იმ ნეტარ და ყველასათვის ტკბილ-მოსაგონებელ ცხოვრებას ეძახიან, ორიოდე ძმური სიტყვა მინდა გითხრათ:

თქვენ ჰხედავთ—რა მდგომარეობაშია ამ ჟამად ჩვენი პატარა, მაგრამ ლამაზი ქვეყანა; ჰხედავთ, რომ ჩვენ ბუნებით მდიდარი ვართ, ყოველად შემკობილი ქვეყანა წილად ერგუნება ჩვენთვის განგებას; ჰხედავთ და იცით, რომ ჩვენი ხალხიც ნიჭიერი ხალხია; მაგრამ ამასთანავე იმასაც ჰხედავთ, რომ ეს ხალხი სიღარიბეში, სიასწყლეში და გაჭირებაშია ჩავარდნილი; იმას ვერ უსარგებლნია იმ ბუნებით სიმდიდრით, რომელიც გარს არტყია; ვერ უსარგებლნია თავის მხნეობითა და ნიჭით.

საქმე ათასია ჩვენში: ეს ხელუხლებელი ბუნება, ეს შეუმუშავებელი ქვეყანა, ეს ღარიბი და უმეცარი ხალხი—ყოველგვარი მუშა-ხელს და მუშა-ტვინს თხოულობს, ყოველ...ცი, მშრომელი და გულ-შემატკივარი ეჭირება.

მაგრამ სად არის კაცი? სად არის მშრომელი და მზრუნველი ქვეყნისა და ხალხისათვის?

ჩვენი უბედურებაც ეს არის, რომ კაცები არა გვყვანან. ყველა თავის სოროებში შემძვრალა, ყველა კერძოთ თავისთვის ზრუნავს და თუ სადმეა ხალხი, საერთო ქვეყანა, საზოგადო სამშობლო—ეს ათასში ერთსაც არ აგონდება და თუ აგონდება, ისიც ხშირად მარტო იმისთვის, რომ სიტყვით სთქვას: „საყვარელო სამშობლო“ და საქმით კი თავის მოძმეს ორმო გაუთხაროს.

აი ნაკლულევანების შესრულებას ჩვენი ქვეყანა თავის განათლებულ შვილებისაგან მოელის. და თქვენ, რომელნიც თვით განათლების სათავის დასაწაფებელად მიდიხართ, კარგათ უნდა გახსოვდეთ: რისთვის მიდიხართ და, დაბრუნების შემდეგ ქვეყანა რას მოგთხოვსთ; უნდა გახსოვდეთ, რომ თქვენა ხართ იმედი ჩვენის წ-დავარდნილის სამშობლო ქვეყნისა; გახსოვდეთ, რომ თქვენ ისეთი სწავლა უნდა შეიძინოთ, რომელიც, ბოლოს, ამ თქვენ ქვეყანას ცოტათი მაინც წასწევს წინ, ცოტათი მაინც დაეხმარება ხალხს, ცოტათი მაინც მიაახლოვებს ამის თითქმის ველურ ცხოვრებას განათლებულ ევროპის ადამიანურ ცხოვრებასთან.

მართალია, სხვა-და-სხვა წოდებისა და ხელობის განათლებული კაცები ახლაც მოიპოვებიან ჩვენს ქვეყანაში; ახლაც გვყვანან განათლებული ჩინოვნიკები, მემამულენი, მწერლები, აფიცრები, თვით მეცნიერნიც; მაგრამ, საუბედუროთ, ამათ ერთი რამ დაივიწყებიათ: რომ ისინი თავის ქვეყნის შვილნი არიან, და მხოლოდ თავის განსაკუთრებულ ხელობას დასდგომიან: ჩინოვნიკი მხოლოდ ჩინოვნიკობს, აფიცერი აფიცრობს, მემამულე—მამულს უვლის, მეცნიერი თავის კაბინეთში ზის. არც ერთს არ უნდა, თითქო, გაიცნოს ცხოვრება, ხალხი, მიიღოს მონაწილეობა ამ ცხოვრებაში და განათლების, წარმატების სხივი მოჰფინოს სიბნელით, უმეცრებით სილატაკით მოცულს ქვეყანას...

„დროების“ ფელეტონი, 16 ივნისს.

* * *

ვინ შეედრება ბედნიერებით
მას, ვინც ამისათვისათვის დღე-და-ღამ
შრომობს,
ვინც ... მოელით, სრულ ... ასებით
მხოლოდ ... და ... შესწავლობს!

—

ვისაც გვლად ... ... სამსახური,
მისი სიკეთე ულევ ... გულსა,
გვლად აქვს შრომა პატრიოტური,
რომ მით შესძინოს რამე ...სა....

—

ვისიც სიცოცხლე ამ წმინდა ვალი...
გარდახდას მხოლოდ მისდომებია,
ვისც მაგალითი პატიოსანი

სიტყვის და საქმის უწყვეტობა!....

—

ვინ შეედრება ბედნიერებით
ოფლში გაწურულს ამ გვარს მუშაკსა,
ვინ იტყვის: „ვით ის, მეც ნეტარებით
ვსტკბები უოგულ დღე და უოგულ ჟამს?!

დ. გურამელი.

მცირე რამ შენიშვნა

ძველათ საქართველოში მამულის „ურგებ-შვილობა“ ისეთი საარაკო შემთხვევა და მოულოდნელი ყოფილა, რომ თურმე ამ გვარ კაცებს თითით აჩვენებდენ ხოლმე...

მადლობა ღმერთს, რომ დღეს ეს ჩვეულება აღარ არის, თორემ, თქვენი მტერია, ჩვენ თითი გაგვიშეშდებოდა.

ეჰ, სადღაა მამული, რომ მამულის შვილები ვეძიოთ? . . . .
. . . .

ერთი რამ გვიკლავს გულს და უმჯობესია იმაზედ რამე ვსთქვათ:

ჩვენ ქართველობა ... ... მაღლა ავიხედავთ, უფრო თვალ-დათვალ ვხედავთ მამულის „ურგებ-შვილობას“. არას-მარგენი არც საქმითა და არც სიტყვით, თვითქოს შურსაც კი აგებენ ყოველივე მშობლიურს... ბევრს ოჯახს შეხვდებით მისთანასა, სადაც დედაც ქართველია და მამაც (ენის ცოდნით) და შვილები კი ერთი სიტყვაც აღარ იციან ქართული. თავისი ერცხვინებათ და სხვისი კი უქებათ. ასს ქალში ოცს ვერ ნახავთ, რომ ქართულის წაკითხვა შეეძლოს და რაც შეეხება წერას, უბრალო ჰაზრის გამოთქმაც არ შეუძლიანთ მოახერხონ...

აი ამისთანა დროს შევხვდით ჩვენ „ივერიის“ უკანასკნელს წიგნში ერთს რუსულ მოთხრობას „მოლინკა სიკსი“ ... ... მოთარგმნილი არის: კნეინა ა. მ. მელიქიშვილისა.

გვიკვირს და გვიკვირს... და რომ გვიკვირს ეს საკვირველი არ არის?

აკაკი.

15 ივნისს.

თქვენგან მოველით, რომ ამათ კვალზე არ გაივლით. თქვენგან მოველით, რომ თქვენს სპეციალურ მეცნიერებათა შესწავლაში არ დაივიწყებთ—რა იმედიცა აქვს ქვეყანას თავის განათლებულ ახალ-თაობისა და როცა დაბრუნდებით, როცა „ცხოვრებას დაიწყებთ", მაშინ, შეძლებისა-და-გვარად, აგვისრულებთ ამ იმედს.

ამ იმედით გესალმებით და „გზას დაგილოცავთ"...

ახალი ამბავი.

დღეს მესამე დღეა, რაც ტფილისელები აღტაცებითა და განკვირვებით შესცქერით ერთ დიდ კუდიან ვარსკვლავს, რომელიც სალამებისათანავე ამოჩნდება ხოლმე ჩრდილოეთ-დასავლეთისაკენ, შერაკენ და გათენებამდინ მოკიაფობს. უბრალოს თვალით ამ კუდიანს ვარსკვლავს შემდეგი შეხედულობა აქვს:

თვითონ ვარსკვლავი ისეთივეა, როგორც სხვა ვარსკვლავები, მხოლოდ ცოტათი უფრო დიდად ჩანს. ამ ვარსკვლავიდამ გამოდის ნათელი სხივები, ჯერ ვიწროთ და უფრო მანათობლად და მერე ფართოვდება და თან-და-თან აკლდება სინათლე. ეს სხივები (კუდი) ზევით არის ამართული. უბრალოს თვალით კუდი ხუთი-ექვსი საჟენი სიგრძე ეჩვენება კაცს.

კალენდარში ამ კუდიან-ვარსკვლავზე ვერაფერი ცნობა ვერ ვნახეთ: მხოლოდ ერთს ფინლანდიის გაზეთში დაბეჭდილია არგენტინის ობსერვატორიის ვარსკვლავთ-მრიცხველის წერილი, რომლიდამაც ვტყობულობთ, რომ ეს კუდიანი ვარსკვლავი მაისში გამოჩენილა იქ და ევროპაში იენისის თვეში გამოჩნდებაო. ეს იგივე კუდიანი ვარსკვლავი უნდა იყოს, რომელიც 1807 წელს იყოო, ან იმ ვარსკვლავისაგან მოცილებული ნახევარი ნაწილიაო.

* * *

წუხანდელი ბენეფისი რეჟისსორის თანაშემწის მარიამ წერეთლისა არც ხალხის სიმრავლით და არც თვითონ წარმოდგენით ბენეფისს არ გვანდა. ერთი მიზეზთაგანი ამისა, რომ ხალხი ცოტა იყო თეატრში, სხვათა-შორის, იქნება ისიც იყო, რომ რეჟისსორის მოღვაწეობას საზოგადოება ვერ ჰხედავს და ვერც დააფასებს, თუმცა მოღვაწეობა ერთი უსაჭიროესთაგანი და უმძიმესთაგანი საქმეა სცენისათვის; ამას გარდა წუხანდელმა „სეირნობამ" ალექსანდროვის ბაღში, უეჭველია, დიდი დაბრკოლება მისცა. საუბედუროდ, პიესაც ვერ იყო კარგად ამორჩეული: „მზის დაბნელება" ერთობ მობეზრებული აქვს ჩვენს საზოგადოებას. ერთ დროს ამ პიესას იქნება რამე მნიშვნელობა ჰქონდა, მაგრამ დღეს ის ჩვენ საცირკო პიესად მოგვაჩნია...

წუხელ პირველად გამოვიდა ჩვენს სცენაზე ახალი აქტრისსა კ-ნი ანდრონიკოვისა მარეხის როლში, რომელიც ისე კარგათ შეასრულა, რომ ახლავე ეტყობა, ამ აქტრისას კარგი მომავალი მოელის ჩვენს სცენაზე, თუ, ღვთით ეს სცენა ხანგრძლივი იქნა. თამაშის ნიჭს დაუმატეთ მშვენიერი შეხედულობა და მიხრა-მოხრა ამ ახალ-გაზდა ქალისა, კარგი ხმა და კილო სიმღერისა და გრძნობით და ლაზათით სავსე ლეკურის თამაში, რომელსაც ჩვენს სცენაზე ხშირედ ადგილი არ უჭირავს...

* * *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ ტფილისის რეალურ სასწავლებელში წელს თორმეტ ყმაწვილ-კაცს შეუსრულებია სწავლა. ამათში ოთხი ქართველები არიან: ჯაფარიძე, ანდრონიკოვი, ფორაქოვი და ზვერდწითელოვი.

* * *

გორიდამ გვწერენ, რომ იქაურს საოსტატო სემინარიაში ცხრამეტ ყმაწვილს შეუსრულებია კურსი. ამათგან 3 თათარია: ველიბეგოვი, ალიბეგოვი და ხალილოვი; 2 სომეხი: ამირაგოვი და დავიდოვი; 1 ოსი: სოხიევი; და დანარჩენი ცამეტი კი ქართველები: ვ. ალნიაშვილი, ზ. ვაშაკიძე, ნ. ჯაჯანიძე, მამალაძე, ს. მათიკაშვილი, თ. ხუსკივაძე, ს. ნათაძე. მ. რცხილაძე. ლ. ჩომახიძე, ზ. პაპიტოვი, ს. ჩახნაევი, ვ. სულხანოვი და ძუნძუხიძე.

ამბობენ, ეს კურსი წასრულ კურსებს სჯობიაო, თითქმის ყველანი საიმედო ყმაწვილ კაცები არიან და კარგი მასწავლებლები დადგებიანო...

* *

სოფ. ალიდამ გვატყობინებენ:

„ეს მესამე დღე იქნება, რაც აქ ჭირი გაჩნდა საქონლისა, სამი სული მოჰკლა და მამასახლისმა ტყავიანათ დაამარხვინა.

„ახლავე უნდა თადარიგი და პატრონი, თორემ სხვა სოფლებს თუ მოედვა ჭირი, გვიანღა იქნება."

ვეფხის-ტყაოსნის რედაქციისაგან

ამ ზაფხულში, 1 ენკენისთვემდის, რედაქციამ შესწყვიტა მუშაობა. წარსულს თვეებში განხილულ-იქნა ერთი მესამედი პოემისა; ორი მესამედი, იმედია, მოთავებულ იქნას მომავალი წლის იანვრამდის.

ხელ-ნაწერის პატრონებს, რომელთაც დაავალეს რედაქცია წიგნების გამოგზავნით, რედაქცია უმორჩილესად აცნობებს, რომ მათი წიგნები საიმედო ადგილში არიან შენახულნი.

დასასრულ რედაქცია სთხოვს აზნაურის ნიკოლოზ ელიოზოვის და პოლკოვნიკის გრიგოლ წერეთლის მემკვიდრეთა აცნობონ „დროების" რედაქციას რა იქნა ის ძვირფასი ხელ-ნაწერი ეგზემპლიარები ვეფხის-ტყაოსნისა, რომლებიც განსვენებულს პლატონ იოსელიანს უნახავს იმათ ხელში. ერთი ამ წიგნთაგანი (ელიოზოვისა), პლატონის სიტყვებით, ყოფილა საკუთრება მეფე ალექსანდრესი (1443) და მეორე—ამაზე უძველესი. ორივე ხელ-ნაწერი რედაქციისთვის ძვირფასი შეძენილობა იქნება და უმორჩილესად ეთხოვეთ ყველას, ნაცნობს თუ მემკვიდრეებს, ზემო აღნიშნული ადრესით შეგვატყობინონ თუ სად არის ეს წიგნები.

ამ წიგნებს გარდა, თუ ვისმე აქვს ხელ-ნაწერი ვეფხის-ტყაოსანი, ეთხოვეთ გვათხოვონ.

რედაქციის საქმის მწარმოებელი.
ი. მეუნარგია.

აქტი

1881 წელსა თიბათვის 8-ს დღესა მე მამასახლისს თუშის საზოგადოებისას ლაზიკა შუკაკიძეს გამომიცხადა ალექსანდრე ბაგრატიონ-მუხრანსკიმ შემდეგი:

დღეს დილით ვხნამდი ჩემი საკუთარი ფონით ჩემს საკუთარს მამულში წლევანდელ მიწაში, რომელსაც ჰქვიან სათუშო ბოს-ძირის მიწა. ჩემს გუთანს გაგაუდგა შინაური მოსამსახურე ტატო ბუქური და დაუწყოთ ხვნა. შუადღისას დასცემოდა ჩემს გუთანს ივანე ბაგრატიონ-მუხრანსკის მოურავი ფრანცუზი ყანი კაცებით შეიარაღებულნი; შინაური ივანე მუხრანსკის მოსამსახურენი იყვნენ: ზაქრო ფატორაი, გიგოლა დალაქიშვილი, გრიგოლა ონაშვილი და ბადრუა ყირმიზაშვილი. ა. ჯერ ეცემათ ჩემის გუთნის დედისათვის აბრამა გაგაგვთაშვილისთვის, რომელსაც თავი გაუტეხეს და რამდენსამე ადგილს დაალურჯეს; მეხრეებსაც სცემს; ვკრონშიული გუთანი დამიმტვრიეს, ჩემი თვლების გარდა, მთელი გუთნის უღლები და სხვა ხის იარაღი დამიწვეს და ნაწილები იქვე მიწაში ჰყრია; სახნისი გატეხილი საკვეთელი და თასმის ყველა იარაღი მიხ...ლეს.

ამ შემთხვევის მოწმები არიან: ლეკის ტყის-მცველები გიორგი ივანე ძე ჭარიაშვილი, მალხაზა ჯავახოვი და ვასილა მატარჭალოვი. როდესაც მცველმა გიორგი ჭარიაშვილი მისულიყო და ეთქვა, რარა ხოცამთ მაგ ბიჭებსო, მაშინ ამ ფრანცუზს ივანე მუხრანსკის მოურავს ყანს დაეძახნა თავისს ამალისათვის: დაიჭირეთ ეგ მამაძაღლი და მოკალით. შეშინებული ჭარიაშვილი გაქცეულიყო და ფრანცუზს ყანს თოფი ესროლნა და ტყვია ასცდენოდა. ამ დროს ზედ მოსწრებოდა ჩემი მოსამსახურე ტატო ბუქური; ბუქურისათვისაც მოკვლა დუპირებინათ, მაგრამ რადგანაც კარგი ცხენი ჰყვანდა, გაექცეოდა და ველარ მოსწრეოდნენ.

ამ ყველა ამბავს მთელი ოკმის ხალხი უყურებდა სოფლიდამ.

მე წავისხი სოფლის ოკამში მცხოვრებნი 3 სული თუშის საზოგადოების გიორგი მგლიშვილი, მოსე შამაზაშვილი, სოლომანა შუკაკიძე, ტატო თინიკაშვილი, გიორგი შამანაური, პავლე ჩიტაშვილი და შიო შაბიაშვილი და ვნახე შემდეგი: გუთანი ვკრონშიული სისტემისა არის დამტვრეული, სახნისი გატეხილი აქვს და საკვეთელი არა ჩანს, ურმის თვლები ქვეით ჰყრია, ურმის უბის ნამტვრევები და უღლების ნამტვრევები იქვე ყრია, ნაცეცხლარი ოთხის არშინით სიგრძით ეტყობა; ყველა ნამტვრევ-ნამტვრევები სოფელში გამოვიტანე და მაქვს შ...

შევადგინე აქტი ესე თანადასწრებით ზემოხსენებულთ ოკამში მცხოვრებთ გიორგი მგლიშვილისა, სოლომონა კაკიძისა, მოსე თამაზაშვილისა, პავლე ჩიტაშვილისა, გიორგი შამანაურისა და შიო შაბიაშვილისა თუშის მამასახლისი ლაზიკა შუკაკიძემ. რადგანაც წერა არ ვიცოდი, ამისათვის, პატარა ბეჭდის უქონლობის გამო, ვასვამ ამ სოფლის თუშის საზოგადოების კანცელარიის ბეჭედს.

(ბეჭედი).

წერილი რედაქტორთან.

ბატონო რედაქტორო! მე წავიკითხე თქვენს პატივ-ცემულს გაზეთ „დროებაში" მე №-106 ნომერში ნიშნეა გამოგზავნილი ერთის ო...პირის კორრესპონდენტისაგან, მე უნდა მყავდეს სამოცამდის შაგირდები და თითოეულისაგან უნდა ვ...ბულობდე თვეში თითო თუმანს.

ამაზედ ერთის მხრით მამართლე მე მარნის სოფლის მასწავლებელი ქაპანაძე მე № 113-ში მის მიერ დაბეჭდილი სტატიით და მეორეს მხრი... კი მაძაგებს, რომ, რასაც ჰლებულო ისიც ტყუილა მიაქვსო, სწავლის ნაცვლად, ბავშვები მახინჯდებიან ... ხელში ზნეობითაც და გონებითაც.

მიკვირს ბ. ქაპანაძისაგან რა ... რა მაშინ, როდესაც ეს დასწერა ... მაგინებს მარტო, თუ მრთელს ... პირის საზოგადოებას? პირველი ... მე ადრე მოვშორდი სკამეცების სჯულიერის მეუღლეობითა ვარ ... ლიანი და მეორე, რომ მერამდენე ... ვიცი, ეხლა ამ დროში არა თუ ... პირში, არამედ სვანეთშიაც არ ... ვება ისეთი ხალხი, რომ ავი და ... გი არ ესმოდეს, შვილი უფუჭდ... თუ უკეთდება—ვერ ატყობდეს. ... რის ისეთი ყრუ, რომ გაფუჭებ... თას ფული გარდიხადოს? იყო დრო ... არ ვკადრულობდი ასე კაპიკებ... ნაშოვარს ფულს, როდესაც ვსახ... რებდი ვენტსტვოში თვეში ორ-მოც... და-ათ მანეთად. იყო დრო, ბ. ქაპანაძე; პოლკოვნიკების შვილები მყო... ლია შაგირდათ, რომელნიც გიმნ... ზიაში სახელოვანად მიულიათ და ჩ... ზედ საყვედური არავის უთქვა... და ვერც იტყვის მტერის მეტი ... მტერნი კი ჩემზედ უკეთესზედა... ბერს ყბედობენ, მაგრამ ღვთის მ... ყვარე კაცი ესეთს ტყუილებს არ ... ილებს მხედველობაში.

ამისთვის უმორჩილესად გთხო... ბატონო რედაქტორო, ადგილი ... ცეთ ამ პატარა სტატიას თქვე... პატივ-ცემულს გაზეთ „დროება... აღსადგენელად ჩემის სიმართლისა, რ... ჩემთან არასოდეს არ დამახინჯდე... და არც გაფუჭდება კაცის შვილ... მაგრამ ზოგიერთნი ენატანიანნი იმე... ლები თავის ძმას არა ზოგვენ შური... თა და ჩემზედ რომ ესეთნი სთქვან რა გასაკვირეია...

ადამ გასლაი...ი.

ორპირი, 8 ივნისს.

—

პეტერბურღის გაზეთებში იწერე-ბიან, რომ 6 ივნისს კიდევ უნახავთ მეკატირინის არხში და ამოუღიათ ორი გუტაპერჩის ბალიში სამი ფუთი და ოცდა-ათი გირვანქა შავი დინამიტით, სრულებით დამზადებული ასაფეთქათ: თვითონ ის მასალა, რომელიც პირველად უნდა აფეთქებულიყო, ჩასხმული იყო შიგ მინაში შუშის ბანკებში, ცეცხლის გამჩენი ძაფებიც წყალში უნახავთ გაბმული.

— მემამულე—ექსპერტებმა, რომელნიც დანიშნული არიან „საგლეხო“ კომისიაში, მინისტრებთან პირველივე ლაპარაკების შემდეგ სხდომაზე, დანიშნეს კომისია, რომელსაც მიენდო გამოსყიდვის ფასის დამცირების შესახებ უსაჭიროეს კითხვების დადგენა.

ამ ექსპერტების რჩევის შესახებ პეტერბურღიდამ სწერენ გაზ. მოსკოვის ტელეგრაფს: შინაგან საქმეთა მინისტროს, განზრახვა აქვს, სხვათა შორის, მიანდოს განსახილველად ამ რჩევას ქვემო მოყვანილი კითხვები შესახებ გლეხების მდგომარეობისა: ა) შეიძლება თუ არა, სახელმწიფოს ახლანდელ მდგომარეობის დროს, დროებით მიენიჭოს საგლეხო მართველობას უფლება განსაკუთრებით შემთხვევებში, თავ-თავიანთ მდგომარეობაზედ, პირ-და-პირ ღუბერნატორთან იქონიონ მიწერ-მოწერა; ბ) საჭიროა თუ არა რაიმე ცვლილება სასოფლო სამღვდელოების მდგომარეობაში თანახმად სოფლის საზოგადოების თხოვნისა და იმათ დახსნისათვის იმ გარდასახადისაგან, რომელსაც ისინი იხდიან სხვა-და-სხვა ეკკლესიურ წესებისათვის და რომელნიც ხშირად გამოიწვევს ხოლმე გლეხების უთანხმოებას და უსიამოვნებას და მით ამცირებს სამღვდელოებას საზოგადოების თვალში? გ) ჭეშმარიტად მავნებელია თუ არა მებატონეების ადგილების ნაწილ-ნაწილად იჯარით გაცემა ვაჭრებზე და მეიჯარადრეებზე, რომელთაც ხშირად აქვთ საქმეებში მხოლოდ ყოვლის ლონის-ძიებით მყო[...]ვება (ექსპლოატაცია)? და დასასრულ, დ) საჭიროა, თუ არა, სამიკიტნოები აკრძალვა სოფლებში, სადაც მცხოვრებლები არის არა ნაკლებ ასი ოჯა[...], და რაც შესაძლოა იმათი შემცირება, რადგან ცხადია ის ჭირი, რომელიც შემოაქვს სამიკიტნოს გლეხების ცხოვრებაში და მათ ეკონომიურ მდგომარეობაში; ამასთანავე კითხვას ისიც უნდა ჰქონდეს სახეში, რომ სამიკიტნოების შემცირებამ ზარალი არ მოუტანოს მთავრობას, რადგან უმთავრესი შემოსავალი მას ამ წყაროდამა აქვს.

— ქ. მისბადენიდამ იწერებიან შემდეგ ამბავს გრაფ ლორის-მელიქოვის იქ ყოფნაზედ: გრაფი თითქმის [...] რჩევება საზოგადოებას; თვითონ [...] ღებს ვიზიტით არავის, მხოლოდ ამი-ოთხი კაცი ყავს ამორჩეული, რომელთაც კარგათ იცნობდა რუსეთშიაც. როგორც ეტყობა, გრაფი თავის მოსვენებაზე უფრო ჰფიქრობს და ამისათვის მუდამ ცდილობს პოლიტიკაზედ და რუსეთის საერო საქმეებზე არ ილაპარაკოს. გრაფს ძრიელ არ ესიამოვნება, როდესაც სალამოობით გამოვა ხოლმე სასეირნოთ და რწმუნდება, რომ ის უცნიათ და უცქერიან ბევრი უსიამოვნება მიუყენებია გრაფისთვის მრავალ წერილებს, რომელნიც მას მოსდის სხვა-და-სხვა კორრესპონდენტებისაგან, რეპორტიორებისაგან და რედაქტორებისაგან.

აი ამიტომაც გრაფი მხოლოდ ორი კვირა დარჩა მისბადენში და აქედამ წავიდა ემსში; მისი სახლობა კი რჩება შლანგენბადში.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების საქმეთ წარმოება

1880 წლის 15 მაისიდამ 1881 წლის 15 მაისამდე

საზოგადოების წევრნი და მართველობა

საზოგადოებაში ირიცხება	282 წევრი
ამ რიცხვიდამ ღფუძნებელი	123
პაპატიო . . .	1
ნამდვილი. . .	158

საზოგადოების მმართველობას შეადგენენ:

თავს-მჯდომარე საზოგადოებისა დ. ი. ყიფიანი.

თავმჯდომარის ამხანაგი თ. ი. გ. ჭავჭავაძე.

წევრნი: ნ. ზ. ცხვედაძე, ი. ს. გოგებაშვილი, თ. ი. გ. მაჩაბელი, ა. ი. ყრაჯიშვილი, თ. რ. დ. ერისთავი, ბ. ე. წერეთელი, თ. დ. ჟორდანია, ი. ე. ბამყრელიძე, თ. გ. მ. თუმანიშვილი, ი. მ. მეუნარგია და გ. ქ. შთურგაური.

მმართებლობის წევრთა კანდიდატები არიან: ნ. დ. ჟანანოვი, დ. ი. პაპლოვი და ვ. ს. მიქელაძე.

საზოგადოების საქმის მწარმოებელი არის ქ. დ. ნაცვლიშვილი, ხაზინადარი თ. ი. გ. მაჩაბელი.

საზოგადოების მმართველობის მოქმედება

წარსულ წლის 1 ივლისის საერთო ყრილობამ დაამტკიცა შემდეგი სია გასავლისა საზოგადოების მოქმედების მეორე წლისათვის:

პრემიისათვის	950 მ.
წიგნებისა და სწავლის ნივთიბისათვის	500 მ.
ბათომის სკოლის მოსაწყობად	500—
თფილ. სკოლის მოსაწყობად	500—
სტიპენდიატებისათვის. . .	225—
ბიბლიოთეკა	500—

ყოველ წლიური ხარჯი:

6 სტიპენდიატისათვის. . .	780 მ.
სეკრეტრის ჯამაგირი . .	600—
კანცელიარია	300—
თფილისის სკოლისათვის	. 1000—
ბათომის სკოლისათვის .	. 1200—

ხარჯი შეძლების-და-გვარად:

ახალი სკოლების შესაწევრად	2000 მ.
აგენტის გასაგზავნ - გამოცზავნად	300—
პედაგოგიური კურსები . .	500—
სალოს სკოლა თბილისში .	300—

სამოქმედო ფული:

წიგნების და საპედაგოგიო ნივთების დეპო და წიგნების ბეჭდვა	6000 მ.

თანხმად ზემო მოყვანილის საერთო კრების გარდაწყვეტილებისა, საზოგადოების მმართველობამ აწარმოვა საქმეები:

I

ახალი სკოლების გამართვა.

ა) თბილისის სკოლა.

პირველსავე სხდომაში, შემდეგ საერთო კრებისა, მმართველობამ გადაწყვიტა წასრულს ენკენისთვეში გაემართა საერთო სკოლა თბილისში იმ გვარ ადგილს, სადაც ქართველობა უფრო ჯგუფად სცხოვრობს და მაშინვე გამოაცხადა გაზეთში ამ გვარ გადაწყვეტილობა; სკოლა იყო განზრახული 60 ორივე სქესის ბავშვებისათვის; უმცირესი ამათაგანი უნდა განთავისუფლებულიყვნენ სასწავლო გადასახადისაგან და უმეტეს ნაწილათი სასწავლო თვების განმავლობაში უნდა შემოეტანა თვის-თავზე თითო მანეთი. სკოლაში უნდა ესწავლათ ქართული წერა-კითხვა, რუსული ენა, სამღრთო წერილი, ანგარიში, სიმღერა და ჰრა-კერვა. სკოლაში მისაღები ყმაწვილების ხნოვანება არ უნდა გარდამეტებულიყო თორმეტ წელს. —

რადგანაც დრო აღარ ითმენდა და კარგი სახლის დაქირავება იმ ფასათ რა ფასიც მმართებლობას ეზოგებოდა შეუძლებელი იყო, დაქირავდა დროებით (ერთი წლით) ხუთ ოთახიანი სახლი, რომელშიაც მმართველობამ სკოლას გარდა მოათავსა საზოგადოების კანცელარია. სკოლა გაიმართა 14 ოკდომბერს 1880 წელსა:

მიღებულ იქმნენ 30 ყმაწვილი— 21 ვაჟი და 9 ქალი. ოსტატათ მოწვეულ იქმნა თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლა-დასრულებული დ. ღვინიაშვილი; ჰრა-კერვის მასწავლებლათ დაინიშნა ა. ჟანანოვისა.—

ამ ჟამათ სკოლაში არის—25 ბავშვი: 15 ვაჟი და 10 ქალი; ბავშვები შეადგენენ ორს განყოფილებას, უფროს განყოფილებაში არის 16 ბავშვი, უმცროსში—9.

სეკტემბრიდამ ამ მაისამდის სკოლას შემოსულა ბავშვებისაგან ფასად ოთხმოც-და-თერთმეტი მანეთი.

ბ) ბათომის სკოლა.

თანახმად საერთო კრების დადგენებისა საზოგადოების მმართველობამ შარშან ზაფხულშივე მიჰყო ხელი ბათომის მაზრაში სკოლის გამართვას. მმართებლობამ არ იცოდა, თუ რა ადგილს უფრო გამოსადეგი იქნებოდა სკოლის გამართვა, და ამის გასაგებათ გაგზავნა ბათომს თავისი წევრი ნ. ზ. ცხვეთაძე, რომელსაც მიანდო ყოველ-გვარი საჭირო ცნობების შეკრება შესახებ სასკოლო ადგილის ამორჩევისა. ბატონმა ცხვეთაძემ მოახსენა მმართველობას იქაური გარემოება და დაარწმუნა მმართველობა, რომ სკოლის გასამართავად უკეთესი ადგილი იყო თვითონ ბათომი. ამგვარივე რჩევა მისცა მმართველობას ბათომის სამხედრო გუბერნატორათ მყოფმა ბატონ ქომაროვმა, რომელმაც ბატ. ცხვედაძეს მეცადინეობით აღუთქვა სკოლის სასახლის მიწა შიგ ბათომში უსასყიდლოთ. (აქვე საჭიროა მოვიხსენიოთ, რომ როცა მმართველობას დაუმტკიცებენ შემოწირულ ადგილს, განზრახვა აქვს ააშენოს იქ სასკოლო სახლი). ამის გამო მართველობამ გადაწყვიტა, შარშანვე გაეხსნა სკოლა ბათომში. მომავალი სკოლისათვის დაამზადა საჭირო მებელი და სხვა სკოლის მასალეები, მაგრამ სკოლის გამართვა ვერ მოხერხდა, რადგან ბათუმშიაც სახლის შოვნამ გააძნელა საქმე—ბოლოს ბათომის სკოლაც გაიმართა ამ წლის 23 მარტსა, საზოგადოებამ გაგზავნა თავმჯდომარის ამხანაგი თავ. ილია გრ. ჭავჭავაძე დასასწრებად სკოლის გამართვაზედ.

სკოლის ოსტატათ არის მოწვეული პეტერ-ბურღის მედიკო-ხირურგიულ აკადემიის სტუდენტი ა. ნანეიშვილი, რომელიც ასწავლის ყველა საგნებს, გარდა სამრთო წერილისა, მაჰმადიანის სჯულის მოძღვრათ არის მოწვეული ქართველი მოლლა-შუსეინ-მეფენდი.

ამ ჟამად სკოლაში არის 28 ბავშვი. ამათგან თერთმეტი არის მაჰმადიანი, ექვსი კათოლიკე და თერთმეტი მართლმადიდებელი.

საზოგადოების მმართველობისაგან შედგენილი სკოლის პროგრამმა, მთავრობისაგან დამტკიცებული, მოხსენდება საზოგადო ყრილობას ამ ანგარიშის ბოლოს.

მმართველობა საჭიროთ რაცხს მოახსენოს, აქვე საერთო ყრილობას, რომ იმას ჯერაც ვერ მიუღია: წინარეხის, თონეთის განჩინება, რომლის დამტკიცება მმართველობამ დიდი ხანია, რაც სთხოვა მთავრობას. გარდა ამისა მმართველობაში წარმოდგენილია სტეფან წმინდის განჩინებაც და ამის წარმოდგენა მთავრობის წინაშე დაყოვნებულია, ვიდრე უკვე წარდგენილების საქმე არ გადასწყდება. ▶

საერო სკოლების დახმარება.

თანხმად საერო კრების დადგინებისა წასრულ 1879-80 წელში მმართველობამ აღმოუჩინა შემწეობა წიგნებით და სასწავლო ნივთებით ორმოც-და-თექვსმეტ სხვა-და-სხვა სოფლის სკოლებს. სოფლები, რომლის სკოლებსაც გაეგზავნა შემწეობა არიან: ახალ-ქალაქი, ბოდბის-ხევი, [...]პაქირი, მელიაბონი, მიორგი-წმიდა, [...]ბომი, ბურჯიანი, ენისელი, ქავთისხევი, ქაკაბეთი, ქარდანახი, უჯარმა, ...

ძიზის-ხევი, მალარო, მარტყოფი, მეჯვრისხევი, მეტეხი, მუხრანი, მირზაანი, ნაფარეული, ქვემო-მაჩხაანი, ნორიო, პატარძეული, რუის-პირი, სოფლ. საგარეჯო, ხაშმი, შილდა, აკეთი, ალვანი, ამაშუკეთი, ამბარი, ამბრალაური, ასკანი, აცანი, ბალდადი, ბაჯი, ბარი, ბასილეთი, ბუგეული, ველევი, ზები, ლეხვირი ჯიხაიში, დიმი, ქულაში, ლეხვანი, ნაკურალეში, ოყურეში, ორბელი, პერევისი, სამნეთი, სევენა, ტაბანიერი, ფოცხავი, ფუყეში.

ზემო აღნიშნულს სოფლებს გაეგზავნა წიგნები იმ პირობით, რომ თითო ეკზემპლიარი დაარჩინონ სკოლის ბიბლიოთეკაში და სხვა დაურიგონ ღარიბს მოსწავლეებს.

სია გაგზავნილ წიგნებისა და ნივთებისა თვითეულ სკოლაში ამ ანგარიშის ბოლოშია ჩართული.

(გაგრძელება)

თფილისის სამკურნალო

ავათმყოფები მიიღებიან დილის ცხრა საათიდამ ვიდრე ნაშუადღევის პირველ საათამდინ.

ორშაბათს. გავრანსკი — ქმაწვილებისა და ქალების ავათმყოფობისა; გორალევიჩი და ლისიცოვი — შიგნაგან ავათმყოფობისა; როტინიანცი — ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა, ბაბაევი სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბორსკი ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი — ხირურგიული ავათმყოფ.; რეიხი — თვალების ავათმყოფობისა; ბახუტოვი — ბებიაობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; პეტროვსკი — ვენერიულ ავათმყოფობისა,

ოთხშაბათს. კრასნოგორიადოკი და ლისიცოვი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუნარიანცი და შტემბორსკი — რიფილიტიკური და ტყავის ავათმყოფობისა.

ხუთშაბათი გავრონსკი — ბებიაობისა და ქალების ავათმყოფ.; როტინიანცი — ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყო.; ბაბაევი ძარღვების სისუსტისა და ელექტრო-ტერაპიისა ლისიცოვი და პეტროვსკი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუნარიანცი 1-ლი სიფილისტიკური ავათმყოფობის.

პარასკევს. მინკევიჩი — ხირურგიულ ავათმყოფობის; ბახუტოვი — ბებიობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; კრასნოგლიადოკი, ლისიცოვი ... შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბორსკი — ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

შაბათი. ლისიცოვი — შინაგან ავათმყოფობის. რეიხი — თვალების ავათმყოფობისა; ბაბაევი — ძარღვების სისუსტისა და შინაგან ავათმყოფობის; ქიუნარიანცი 2-რე — ქალებისა და შინაგან ავათმყოფობისა.

ობრეხტი — კბილის ავათმყოფ., მიიღებს თავის სახლში მუდამ დროს რდაიბებს საავათმყოფოს ხრათებით.

განცხადებანი

ლონდონის მაღაზია

ერევნის მოედანზე № 2, კომერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ქიახტის და ჩინეთის პირველი მოწევის ჩაის გასაყიდველად და საუკეთესო ინგლისის საქონლებისა მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფილდნოს) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაი ჭიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შიოთკი წინდების, ჩულქების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ...

(100—88)

მიუხედავათ იმისა, რომ ბაჟი მოიმატა, საქონელი გაიყიდება ისევ იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: კონგო-ჩაი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მინინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ., მშვენიერი კაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრიელ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქაღალდოთ.

ინგლისური რევოლვერ ჩი 4 მ.—40 მანეთამდინ და თოფები 20—200 მანეთამდინ. **ინგლისის მაღაზიაში.** საავგუსტო ბარნსბის უნაგრების გასასყიდლათ, ჯონსის კლიტეებისა, შოკოლადისა და ეკსტრაქტისა კაკაო ფრაის რომელთაც დაიმსახურეს პარიჟის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მენდალი. გირვანქა არომატიული ჩაისა ლამაზი ჩაინიკით 1 მ. 65 კ. და სულ საუკეთესო 2 მ. 30 კ. ვაჭრები მოიგებენ, თუ იყიდიან ბლომათ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოსტიუმი 15 მ. ხელების კონფექტები 60 კ. ერთი გირვანქა. (100—71)

ისყიდება ინგლისის მაღაზიაში

30%-ზე უფრო იაფად, ვიდრე სადმე სხვაგან: მურაბა, კაკაო, ბრინჯი, ჭურჭლეულობა, ბაკლები, ტაშტები, პირის დასაბანები, ჩაინიკები, სტაქნები, პადნოსები, კლიტეები, დანები, კოვზები, კალმები, ქაღალდი, კარანდაშები, რვეულები, თოფები, რევოლვერები, ალბომები, კრაოტები, ტანსაცმელი, ტრიკო, პარუსინა, ცხვირ-სახოცები, პირსახოცები, კლეონკა, კაცის და ქალის წინდები. უნაგრები, პორტფელი, სუროსი, კონიაკი და სხვ. ჩაი პარტიებით ვაჭრებს ფუთობით 44, 46, 48, 50, 52, 54 და სხვ..

იქვე იაფად: შერბეთი, მაგნეზია და წყურვილისაგან ლეპიოშკები, ტყებისაგან ქანაქანას ღვინო, კარბოლის პარაშოკი, საპონი და წამლები ბუზებისგან დაცვისა, მედიკური ქაღალდი ფეხის-ალაგებისათვის, სპარსეთის პარაშოკი და სხვ.

(15—7)

მოსახურავი 4 მანეთად, ნასოსები 1 მან., დასაკეცი სკამები 2 მან., სკამიანი ჯოხი 4 მან., კრავატიანი კრესლო 10 მან. დაწყებული, ფილტრები 4 მან. ქანძისთავების შესანახავი 50 კაპ., ხრუსტალის ჩაის სტაქნები 30 კაპ. თითო, ინგლისური კანნები და სხვ. **ინგლისის მაღაზიაში.**

10,000 რწყვილი ქალის წინდები 25 კაპ. დაწყებული 75 კაპ.-დისინ, 10,000 რწყ. კაცის წინდები 35 კაპ. 1 მან.-დისინ, 7,000 პადნოსები 5 კაპ.—5 მან.-დისინ., 1,000 კრავატები 5—35 მან.-დისინ, 400 არშინი ბომაზეი 1 მ.—1 მან. და 30 კაპ.-დისინ, 800 არშ. პარუსინა 40 კაპ.—1 მ.-დისინ, 300 რევოლვერი 4 მ.—35 მ.-დისინ, 200 ალბომი ნახევარ ფასად. 10,000 გირვანქა მშვენიერი ჩაი თავის ჩაინიკით 1 მ.—65 კაპ., რკინის კალმები ყველა გვარ ხელისათვის. (15—6)

ლონდონის მაღაზია კომერციული ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩაი-გასასყიდლათ პირველი პოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ. თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტეებისა ჭურჭლებისა, კრავატებისა, დანებისა, კოვზებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, საპონისა, შრო კებისა, ცხვირ-სახოცისა, ქაღალდისა, კარანდაშისა, კალმებისა, უნაგრებისა, სუკრისის (გემრიელი კლემბეგინი ზეთისა) და სხვ. საავგუსტო მაკინტოშის მოსასხურავს გასასყიდლად კანფეტების და ბატკნის და კამბ. მურაბისა, აგრეთვე ჩულქების და წინდებისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი ჭვავნის იგარები. (10—86)

ინგლისის მაღაზიაში

თმის ამომ-ყვანი

მაკ-მას-ტერი

ამაგრებს თმას და ადრანდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისყიდება ქინის პომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკივილის მოსასპობლად, ტუალეტის საპონი, დუხები და სხვ.

(150—106)

ტფილისს ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და ქუთაისს გერარდის წიგნის მაღაზიაში ისყიდება

საშწერლო

თაიგული

შედგენილი და გამოცემული ილია ჭყონიასაგან. შინაარსი: I ბაბუას თხოვნა (ლექსი) მ. ფაზელისა, II უბედური შემთხვევა (ამბავი) ჭ—სა, III ჩემს სურათებზე (ორი ლექსი) მ. ფაზელისა, IV მ...სადმი (ლექსი) ბ—სა, V ფერი ფერს—მადლი ღმერთს სამ-მოქმედებიანი კომედია ცელილ. თარგმ. ალექსი მიქინაძისაგან, VI ჩაგილი ხვედრისადმი (ლექსი) რაფიელ ერისთვისა, VII ხასიათის გავლენა სამეულ სმაილსისა, VIII უკითხავ პასუხი (ლექსი) ნ. დ—სა, IX ახალი მოვლინება ჩვენს ლიტერატურაში და X მტარვალებს (ლექსი) აკაკისა.

ფასი თითო წიგნისა ათი შაური.

ინგლისის მაღაზიაში

მოსახურავი 4 მანე., ნასოსები 1 მ., დასაკეც სკამები 2 მ., სკამიანი ჯოხი 4 მ., კრავატიანი კრესლო 10 მ. დაწყებული, ფილტრები 4 მ., ქანძისთავების შესანახავი 50 კაპ., ხრუსტალის ჩაის სტაქნები 25 კაპ. და 30 კაპ., ლეპიოშკები და პასტილა თამბაქოს მწეველებისათვის 60 კაპ. ინგლისური კანნები და სხვა. (20—6)

ინგლისის მაღაზიაში

არწრუნის გალერეიაში

(Maison de confiance)

შეადარეთ ჩვენი ჩაი	ჩაის ყველგან
— — 1 მ. 10 კაპ.	— 1 მ. 40 კაპ.
— — 1 „ 20 „	— 1 „ 60 კაპ.
— — 1 „ 40 „	— 1 „ 90 კაპ.
— — 1 „ 60 „	— 2 „ 20 კაპ.
— — 1 „ 80 „	— 2 „ 50 კაპ.
საუკეთესო 2 მანეთ.	— 3 მანეთ.

ჩაის წონა—უქაღალდოა, სხვაგან კი ქაღალდით. (100—6)

ქუთაისში

ივანე ნიკოლაძის და შვილთა მოდის მაღაზიაში მიღებულია სამზღვარ გარეთიდამ მრავალ გვარი საქონელი. თუმც ბაჟმა მოიმატა მაგრამ ყველაფერი წინანდელ ფასებით იყიდება. მაღაზიაში არის და კიდევ მოელიან დიდ-ძალ შუშეულს და ჭურჭლეულს. ფასები 25% ნაკლებ ვიდრე სხვა მაღაზიებში.

(10—6)

დავითიანი

თხზულება

დავით გურამის-შვილისა

(ძველი მწერლობა)

სრული გამოცემა თვით ავტორის ხელთ-ნაწერიდგან, გამოცემული გ. ზაღიკაშვილისაგან პ. უმიკაშვილის რედაქტორობით.

ფასი ერთი მანეთი.

ისყიდება: ტფილისში ბ. ჩარკვიანის და ზრიქურიძის წიგნის მაღაზიაში ხიდზე და ბულვარზე „ივერიის" თამბაქოს მაღაზიაში. ხელაძის ტამბაში და ქუთაისს გერარდის წიგნის მაღაზიაში.

ვინც ასს წიგნს დაიბარებს თვით გამომცემლისგან, ნაღდს ფულზე დაეთმობათ 20%. ვინც ორმოც-დაათს—15%. ადრესი—სტამბა ხელაძისა. (5—5)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 5 Іюня 1881 г. Типографія С. Меликова. გამომც. ს. მელიქიშვილი. რედაქტორები: ილ. ჭავჭავაძე და ს. მესხი

№ 124. 17 ივნისი, ოთხშაბათი. 1866—1881 17 ივნისი, ოთხშაბათი. № 124

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია

გალავნის პროსპექტზე, თ. მუხრანსკის სახლებში კლუბის ქვეშ.

ხელის-მოწერა

[illegible] В Тифлисъ, въ редакцію „Дроэба"-„Иверія".

„დროება"-„ივერიის" ფასი

	წელიწადში.	6 თვეს.	3 თვეს
„დროება" და „ივერია" ერთად	14 მან.	8 მ.	5 მ.
ცალკე „დროება"	9 მან.	5 მ.	3 მ.
ცალკე „ივერია"	7 მან.	4 მ.	2 მ.

ფასი განცხადებისა

[illegible]

ცალკე ნომერი „დროებისა" ღირს 5 კაპ.

პირველის ივნისიდამ წლის დამლევამდინ

დროება

ღირს ექვსი მანეთი

ხელის-მოწერა მიიღება, თფილისში, რედაქციაში (გალავნის პროსპექტზე, თ. ივ. მუხრანსკის სახლებში, კლუბის ქვეშ), ქუთაისში—აგენტთან ს. ილია ჭყონიასთან (სიღაზე, მირიან ჭყონიას სახლში). ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: **Тифлисъ. Редакція „Дроэба".**

უმდაბლესად გსთხოვთ ყველას, ვინც კი რამე იცოდეს ან გაგონებით, ან წერილობით სოლომონ ლეონიძის (მეფე ერეკლეს მდივნის) შესახებ, დაგვეხვალოს და ის ცნობები „დროების" რედაქციაში გამოგვიგზავნოს.

აკაკი

შენიშვნა

ბევრნი აყვედრიან თელავის სასულიერო სასწავლებლის გამგეობას, რომ თქვენ სასწავლებელში ცოტა მოწაფენი ასრულებენ კურსსაო, და ამიტომ მაგ სასწავლებლის ორი უფროსი კლასი დაიკეტოსო. ამისთანა სურვილი გამოაცხადა წლევანდელ ეპარქიალურ კრებაზე თვით ეგზარხოსმაც.

თუ თელავის ორი უფროსი კლასი უნდა დაიკეტოს იმისთვის, რომ იქ ცოტანი ასრულებენ სწავლას, და ამ აზრით თუ ვიხელმძღვანელებთ ყოველი სასწავლებლის დაფასებაში, მაშინ ჩვენ დავინახავთ, რომ აუცილებლად საჭიროა დღესვე დაიკეტოს თბილისის სემინარია, ქუთაისის გიმნაზია და ზოგი ერთი სხვა სასწავლებელნიც. აი რად:

თელავის სასწავლებელში ყოველ წელიწადს ასრულებს ხან 12 შაგირდი, ხან 10, ხან 8, ხან 4. თუ გამოვიყვანთ საშუალო რიცხვს, გამოვა რომ ყოველ წელიწადს ასრულებს 5-6 შაგირდი. აქ სწავლობს 160 ყმაწვილამდე; მაშასადამე ყოველ წელიწადს ასრულებს თითქმის [illegible]% პროცენტი.

თბილისის სემინარიამ განათლება უნდა მისცეს მთელს საეგზარხოს სამღვდელოების შვილებს. ამ ქამად ოთხ სასულიერო სასწავლებლებში სწავლობენ:

თბილისისაში—210,

ქუთაისისაში—750,

სამეგრელოს—450,

ზოგძეთისაში—200 და თელავის—[illegible]0; სულ 1720.

ისეთი წელიწადი არ არის რომ სემინარიაში 10-ზე მეტმა კურსი შეასრულოს; ზოგჯერ 10-ათზედაც ნაკლები ასრულებს, მაგრამ ჩვენ ავიღოთ „ათი" საზოგადო ნორმათ კურს დასრულებულებისა. პროცენტობით რომ გამოვიანგარიშოთ, დავინახავთ, რომ ყოველ წელიწადს თბილისის სემინარიაში კურსს ასრულებს ხუთმეტედი პროცენტი ($^5/_8$ %). ქუთაისის გიმნაზიაში ასრულებს აგრეთვე საშუალო რიცხვით ათი; აქ სწავლობს თითქმის რვაასამდინ ყმაწვილი; გამოდის, რომ ყოველ წელიწადს აქ ორიც არ ასრულებს კურსსა.

ცხადია, რომ იმ ლოღიკის ძალით, რომელიც მოითხოვს თელავის სასულიერო სასწავლებლის ორი უფროსი კლასის დაკეტვას, თელავის სასწავლებელზე უფრო ადრე უნდა დაიკეტოს თბილისის სემინარია, რადგან ამაში, პროცენტობის მიხედვით, 6,04 ჯერ ნაკლები ასრულებს და ქუთაისის გიმნაზია, სადაც ასრულებს სამ ჯერ ნაკლები.

ამ პროცენტებს ჩვენ იმიტომ კი არ გამოულექით, რომ გვინდოდეს ან სემინარია, ან ქუთაისის გიმნაზია დაიკეტოს. არა. მინ არ ინატრებს და ვინ არ ჰსურს, რომ ჩვენში რამდენიმე სემინარია და რამდენიმე გიმნაზია იყოს! ამ რამდენიმე სემინარია—გიმნაზიაში თითოში რომ 8-10-15 ყმაწვილ-კაცმა დაასრულოს სწავლა, გამოვა საგრძნობელი რიცხვი კურს-დასრულებულებისა და ეს ძალიან სასიხარულო იქნებოდა ჩვენთვის. „სულ არა-რაობას ცალი უღელი ხარი აჯობიაო", ნათქომია; ამის არ იყოს, რა ხეირს დაგვაყრის, იმის მაგიერად ვცდილობდეთ იმ ცალ უღელ ხარს კიდევ მოუმატოთ რამდენიმე, იმასაც ყელი გამოვსჭრათ და ცარიელზე დავრჩეთ!

თუ თელავის სასწავლებელს, რომელსაც არც საკუთარი სახლი აქვს, არც ფულები, რომ გამართოს პანსიონი, არც განათლებული მასწავლებელნი და ამას გარდა გადაგდებულია სადღაც პროვინციაში, სადაც სწავლის საქმეს წინ [redacted] მრავალი დამაბრკოლებელი ფათერაკები, ვამბობ, თუ ამისთანა სასწავლებელს დავაყვედრით და მოვიძულებთ, რომ მეტი ნაყოფი მოგვეცესო, მაშ რამდენათ დასაყვედრი, მოსაძულებელი და გასაკიცხავი არის თბილისის სასულიერო სემინარია, რომელსაც აქვს ჩინებული სახლი, პანსიონი, ჰყავს განათლებული მასწავლებელნი და გამართულია სატახტო ქალაქში?! თუმცა ქასეა, მაგრამ არც მე და არც არავ გონიერ კაცს არ მოუვა თავში არც ერთის არც მეორის დაკეტ[illegible].

სასწავლებლების დაკეტას კი არ ვცდილობდეთ და ვფიქრობდეთ ჩვენ ახლა, არამედ ერთგულათ, სიყვარულით, ენერგიულის მოწიწებით, და არა გულ-აცრუებით და ფორმალურად, მოვკიდოთ ხელი ამ ჩვენი სასწავლებლების საქმეებს, ჩვენი ღვიძლი შვილების აღზრდას-აღზრდას იმ გვამებისა, რომელთაც მომავალში სოფლის სკოლების მასწავლებლებთან ერთად უნდა სული ჩაუდგან, მიმართულება მისცენ ჩვენ ხალხს, ზნეობით დაცემულობიდგან, სიბნელეთის წყვდიადიდგან გამოიყვანონ ის...

ფისტონი.

აჯამეთის ტყე

მეფეების დროსაც, როდესაც იმერეთში ბევრი კარგი ტყეები იყო, მაშინაც აჯამეთი ძვირფას სიმდიდრეს შეადგენდა იმერეთისას და შესანიშნავი მამულიც იყო. ისე უყვარდათ იმერეთის მეფეებს აჯამეთი, რომ სასახლეც კი ჰქონდათ მარციხეს, აჯამეთის ნაპირას, და ყოველთვის ზამთრობით ამ ტყეში სცხოვრებდენ.

იმერეთის უკანასკნელი მეფეები დავით და სოლომონი, თუმცა დიდათ უხვი გამცემი იყვნენ, ბევრი მამულები უწყალობეს თავიანთ ერთგულს იმერეთის თავად-აზნაურობას, მაგრამ აჯამეთს კი ერთი ქცევაც არ მოაკლეს; არა თუ ადგილი, ერთს ძირს ხესაც არავის აჩუქებდენ. ერთის სიტყვით, ამ მამულის შეძენას და დასაკუთრებას აზრათაც ვერავინ წარმოიდგენდა.

შემდეგ მეფეებისა აჯამეთი შეიქნა სახაზინოდ, და დიდს ღონის-ძიებას და საშუალებას აძლევდა ეს ტყე მცხოვრებლებს შენობისათვის და შეშითაც. არავის არ შეეძლო მოჩრჩენა უ-ამ-ტყეოდ, უმეტესათ ქუთაისის და შორაპნის მაზრებს, რადგან ამ ორს მაზრას შუა მდებარეობს.

ერთი ნაკვეთი აჯამეთისა პირველად შეიძინა ფრანცუზმა ზამბაკ[illegible], რომლისაგან იყიდა ანანოვმა.

შემდეგ თითქმის ორზედ უმეტესი ნაწილი ებოძათ ორს ძმებს თავადს მირსკებს, ექვსას დესიატინამდის უანდინოვს და ოთხასი დესიატინა თავად ირაკლი ბრუზინსკის.

ამ ნაირათ ეს იმერეთის ძვირფასი დიდება სრულებით გადავიდა კერძო პირების ხელში; თუმცა კიდევ არა მცირედი ნაწილი დარჩენილი სახაზინო, მაგრამ თქმათ არა ღირს, ისე ცოტაა.

აჯამეთის ტყეს ახვევიან გარშემო რამოდენიმე სოფელი სახაზინო გლეხები. ამათ აღკრძალული აქვსთ ამ ტყეში პირუტყვის გაშვება და ამის გამო დიდს შევიწროებაში არიან.

დღეს ამ კერძო პირებს, გარდა ანანოვისა, ყველას სურსთ გაყიდვა აჯამეთის მამულებისა. რაოდენიმეჯერ იყო ხალხის შეკრებილება, მოინდომეს მირსკის და ნამეტურ ბრუზინსკის ტყის ყიდვა; მაგრამ, რადგან ვერ მიყვნენ ერთი მეორეს, საქმე ვერ დაბოლოვეს. სვირელებს დღესაც ჰსურსთ ბრუზინსკის ტყის ყიდვა; ვილცა დაპირებია ამათ ამ ტყის ნაწილ ნაწილათ მიყიდვას და ამის მომლოდინე არიან. ამბობენ, რომ თ. ირაკლი ბრუზინსკიმ ძრიელ გულით მოინდომა ტყის მიყიდვა გლეხებზედაო, და ბევრიც უცადათო, მაგრამ ზემოთქმულის მიზეზებით, საქმე არ დაბოლოვდა. ამ დღეებში ბრუზინსკის ტყე დაიარა ვიღაცა ფრანცუზმა და, როგორც ისმის, ყიდვას აპირებს.

ამ ნაირათ, აჯამეთს არა თუ მარტო ჩვენებური კერძო პირები, სხვა ტომის ხალხიც ეს-არის ეპატრონება, და მაშინ აბა რას შეიბრალებს ამ ნირი მოსული ხალხი საბრალო ჩვენს გლეხობას! ესენი მალე იძულებული შექნებიან იქიდამ აიყარონ, რადგან არ შეუძლიან ოთხ-ფეხი პირუტყვის ლა, ურომლისოთაც გლეხს არსებობა არ შეუძლია.

ყველანი ეხედავთ კავკასიაში ტყეების მდგომარეობას, ისე მოეკიდნენ ყოველი მემამულე თავიანთ ტყეებს, რომ მალე მოისპობა, ნამეტურ იმერეთში, ტყეები, მალე გამილეულებული შექნება ეს მხარე და სრულებით უტყოთ დავრჩებით.

ძრიელ გასაკვირველია თ. ირაკლი ბრუზინსკი რით ელევა ამ ძვირფას ტყეს. თუ კი სამზღვარ გარეთელი კაცი მოდის აქ და ახერხებს ამ მამულით გაკეთებას, ამ დალოცვილს თითონ რა უჭირს, რომ ისარგებლოს... [illegible] ლი სანდო კაცი, რომ მიანდოს ამ ტყეში თავ-ხმელი და ბებერი ხეების მოჭრა, რომლიდამაც წელიწადში ან ასი თუმანი მაინც შემოუვა და ტყე თან-და-თან გაიზრდება, გაკეთდება, და ფასიც მამულისა ყოველ დღე მატებს? მაგრამ, როგორც სჩანს, არ ცის ამ ტყის ამბავი და ანუ შემდეგში რა დრო მოელის.

მმართებლობა რომ მიაქცევდეს ამ საქმეს ყურადღებას და ამ ტყეებს

ისევ ხაზინა დაიხსნიდეს, ძრიელ კარგი იქნება. რაც უნდა ბევრი ფასი მისცეს მეპატრონეებს, მაინც არ იქნება წაგებული, ხაზინაც დიდ-მოგებული დარჩება და ხალხისათვისაც ეს დიდი ბედნიერება იქნება.

ლ.

ახალი ამბები.

კარგის ამინდის წყალობით, დიდძალი ხალხი ირეოდა გუშინწინ ალექსანდროვის ბაღში, სადაც დანიშნული იყო „სეირნობა“ უპატრონო ყმაწვილების თავშესაფარ სახლის სასარგებლოდ. ბაღში რამდენიმე ალაგას სხვა-და-სხვა გვარი მუზიკა უკრავდა, ფერად-ფერადი ფანრებით თითქმის ყველა ხეები გაეჩაღებინათ, გამართული იყო ცოცხალი სურათები და სხვ. და სხვ. მაგრამ ზოგიერთები უწესოებას უჩიოდნენ: მართლაც, „სეირნობის“ გამგებელთ ბილეთები უფრო მომეტებული გაეყიდნათ ცოცხალ სურათების წინ საჯდომ სკამებისა, ვინემ სკამები იყო და ამის გამო ერთსა-და-იმავე სკამზე ხშირად ორი და სამი პრეტენდენტი ჩნდებოდა და იყო ერთი გაცხარებული აყალ-მაყალი და დავიდარაბა.

თუმცა ამგვარი უწესოება იყო, მაგრამ რადგან მაინც დიდ ძალი ხალხი მოგროვდა ბაღში, ამიტომ იმედი, იმ კეთილ საქმისათვის, რომლისთვისაც ეს „სეირნობა“ იყო გამართული, საკმაო ფული შეიკრიბებოდა.

* * *

ორშაბათ საღამოს თბილისის ქალაქის რჩევამ, სხვათა შორის, გადაწყვიტა მიეცეს ოთხასი მანეთი რეალურ სასწავლებელში სწავლა-დასრულებულ მოწაფეთა, რომელთაც ჰსურთ განაგრძონ სწავლა მაღალ სასწავლებელში. ამ მოწაფეთა რიცხვი, როგორც რჩევას მოხსენდა, არის თერთმეტი.

* * *

თბილისის კლასიკურ გიმნაზიის დირექტორმა ბ. მარკოვმა შემდეგი შენიშვნა დაბეჭდა გაზ. „კავკაზში“ წლევანდელ კურს-შესრულებულ ყმაწვილ-კაცების თაობაზედ.

„წელს სულ 34-მა დაიჭირა გასათავებელი ეგზამენი, ამათგან 33 კლასიკურ გიმნაზიის შაგირდებმა და 1-მაც გარეშე პირმა (მელიქ-შაშევმა). სულყველამ მიიღო გიმნაზიის კურსის შესრულების („სიმწიფის“) ატესტატი.

ბ. დირექტორი ჩამოთვლის ყველა კურსს შესრულებულებს; ჩვენ მოვიყვანთ მარტო ქართველების სიას: Ივ. ბეზირგანოვი, მიხ. ბეზირგანოვი, სიმ. მახვახოვი, Ილ. ჯორჯაძე, Ილ. მელიქოვი, პეტ. მელიქოვი, მიხ. სარაჯოვი, ალექს. ხუციევი და ალექს. ჩავჭავაძე,—სულ, როგორც ადრე იყო ჩვენს გაზეთში მოხსენებული, 9.

„ამათში მხოლოდ პოლოდსკიმ (პოლშელმა) დაიმსახურა ოქროს მედალი და Ივ. ბელოვმა (რუსმა)—ვერცხლისა.

„პედაგოგიურმა რჩევამ გარდაწყვიტა, რომ შვიდი ამათგანი წარადგინოს სახელმწიფო ხარჯზე გასაგზავნად. (ერთი ქართველი ურევია—ალ. ხუციევი). ამავე რჩევის გარდაწყვეტილებით, ოთხს ყმაწვილს მიეცემა სახელმწიფო ხაზინიდამ საგზაო ფული, ორს ხუთ-ხუთი თუმანი. ამას გრდა იმ საზოგადოების ფულიდამ, რომელიც გიმნაზიასთან არის დაარსებული ღარიბ მოსწავლეთა შესაწევნელად, გადადებულია 800 მან., რომლიდამაც ერთს უნდა მიეცეს 200 მან. და დანარჩენ ექვსს თითოს ათ-ათი თუმანი.

„მომეტებული ნაწილი წლევანდელ კურს-შესრულებულებისა მიდის უნივერსიტეტებში საექიმო ფაკულტეტზე.“

ძალიან კარგი იქნება, რომ დანარჩენ გიმნაზიების დირექტორებმაც გამოაცხადონ ხოლმე გაზეთებში მუდამ წელს ამგვარი ცნობები.

* * *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ ბ. დ. დადიანსა დ. ნაზაროვს გამოსვლიათ უმაღლესის მთავრობისაგან ქართულის გაზეთის „შრომის“ გამოცემის ნებართვა. ეს გაზეთი, როგორც მოგეხსენებათ, გამოიცემა ქუთაისში, კვირაში ერთხელ; წელიწადში ღირება შვიდ მანეთად.

როგორც გვაცნობებენ, პირველი ნომერი ამ ახალის ქართული გაზეთისა გამოვა შემოდგომაზე, ენკენისთვეში.

* * *

ბაქოს გაზეთში იწერებიან ახალთეკესაკენ ნავთი აღმოჩენილა. ათს ალაგას სცემენ ნავთის წყაროებსო და ამას გარდა ბევრგან გამაგრებული ნავთი მოიპოება.

* * *

გურიიდამ გვწერენ:

„თუმცა უმეტესი ნაწილი გურიისა რკინის გზამ განზე დასტოვა სამხრეთისაკენ, მაგრამ ჩვენში ახლა დაიწყეს დიდ კაი პლანზედ სოფლის გზების კეთება და თან-და-თან უადვილდებათ აქაურ მცხოვრებლებს გარდატან-გარდმოტანა მათის ჭირნახულისა. ახლა აქ თითქმის ყველგან ძალიან ადვილად შეიძლება მოგზაურობა ცხენით, ურმით და ფაეტონითაც.

„ჯვარცმის სოფლის საზოგადოება ბასილეთის, ანსენის და სხვები ძლიერ შევიწროებულნი იყვნენ ადრე უგზოობით. ესენი არიან უმეტეს ნაწილად მთა-გორიანი ადგილები, მაგრამ აი ეხლა ჩახატაურის ფოსტის სტანციიდგან ახალმა გზამ გაუხვია სამხრეთისაკენ, გაივლის პირველად ჯვარცმის სასოფლო კანცელარიაზედ, აქედგან დაბა ხიდის-თავს და ბასილეთის კანცელარიაზედ, აქედგან ასკანის კანცელარიაზედ, შემდეგ ბახვის და დვაბზუის კანცელარიებზედ და შეუერთდება სოფ. დვაბზუში დიდი შოსეს გზას ოზურგეთის მახლობლად. ეს გზა თითქმის ნახევარს გურიის მაზრას მოუტანს შესამჩნევ სარგებლობას.“

ტაქსია

საკვებავ ხორაგეულებისა, რომელნიც იყიდებიან თფილისის ბაზრებში, დუქნებში და დატარებით 15 დღის განმავლობაში, 16 ივნისიდამ 1 ივლისამდის.

გამომცხვარი პური: ხორბლის ფქვილის:		
პირველის ხარისხის	—1 გირ.	$5\frac{1}{2}$
მეორის „	—1 გირ.	4 კ.
იმავე ფქვილ. თონეში გამომცხვარი:		
პირველის ხარისხის	—1 გირ.	6 კ.
მეორის „	—1 გირ.	$4\frac{1}{2}$
ჯვარის-მამის პური:		
პირველ ხარის. ლავაში	1 გირ.	7 კ.
მეორის „ „	—1 გირ.	$5\frac{1}{2}$
მესამის „ „	—1 გირ.	5 კ.
ძროხის ხორცი:		
პირველის ხარისხის	—1 გირ.	10 კ.
მეორის „	—1 გირ.	8 კ.
სუკი — —	—1 გირ.	16 კ.
ცხვრის ხორცი	1 გირ.	11 კ.
ღორის ხორცი:		
პირველი ხარისხის	—1 გირ.	14 კ.
მეორის „	—1 გირ.	12 კ.

ეს ტაქსია არ შეეხება სოფლის მწარმოებლებს, რომელთაც თფილისის ბაზრებში დამაღნებზე მოაქვსთ ხორაგი გასასყიდლად.

წერილი რედაქტორთან.

ბ-ნო რედაქტორო! მორჩილებსად გთხოვთ მისცეთ ალაგი ამ ჩემს პასუხს შესახებ ბ-ნ ნ. დიასამიძის წერილისა.

მე სრულებით ვერ წარმოვიდგენდი, თუ ბ-ნ დიასამიძეს შეეძლო ისე ბეჯითად ეპასუხნა იმ შენიშვნაზე, რომელიც „დროებაში“ იყო რუისის ბანკზედ. არ ვიცი რა აზრში მოსახელელია წარა-მარა ლაპარაკი მაშინ, როდესაც საქმე დღესავით ნათელია.

მე ამას ვამბობ, რომ პასუხი უნდა მოეცა თვითონ ბანკის ბუხგალტერს, რომელმანც ტყუილად იღო ჯამაგირი იმ რამდენიმე თვეში და რომელიც საქვეყნოდ აღიარებდა, (და თითქმის კიდეც იკვეხდა კალიის ხალხის თავმდგომ აზნაურებში), [illegible] ამ კალიის წყა[illegible]თ [illegible]-კარისთვის ვეღარ მი[illegible]იაო და ბანკი ხომ სულ დავაუქმეო. ბ-ნი დიასამიძე კი ბრძანებს ბანკი სულაც არ მოცდენილა იმ ხანებშიო. ნუ თუ 251 მან. და 62 კაპ. (ოთხი თვის ნაწარმოები) მთელი წლის ალებ-მიცემობის (24503 მან. 83 კაპ.) მესამედს კი არა ან კი მეათედს [illegible]? ოც-და-ხუთ თუმნამდის [illegible] ყველ კვირა დღესაც შემოდის ხოლმე და არა [illegible] ოთხ თვეში; მაისში 9 მანეთ. [illegible] თიბათვეში 32 და აპრილში [illegible]. ამ ფულებს ხომ გზა-ადგილსაც გამოართმევდით მოვალეებსა და თავისუფალ დროს მოაქცევდით წიგნებში.

ბ-ნი დიასამიძის პასუხი ისე არავის გააკვირვებს, როგორც თვითონ რუისელებს, რომლებიც საკუთარის თვალით ხედავდნენ ბანკოსნების ყველა მოქმედებასა. ბ-მა დიასამიძემ უნდა დაარწმუნოს ვინმე, რომ კვირაობით მწარმოებლები ბანკში იყვნენ?!... ან კი ვინ მისცემდა ამის ნებას, როდესაც ყველა სოფლები და, რასაკვირველია, რუისიც მთელ იმ ხანებში გახიზნულებსა ჰგავდნენ: სოფელში ძაღლების მეტი არავინ რჩებოდა და იმათთვის ხომ არც ბანკი არის საჭირო...

მეორეც ესა: განა ეს მწარმოებლები ვინ არიან? განსაკუთრებით ამ საქმის მწარმოებლად რომ იყოს მოწვეული უცხო ხალხი, ეს კიდევ სხვა არის, მაგრამ ჩვენ კარგათ ვიცით, რომ ესენი არიან რუისშივე მცხოვრებნი და მათთვის კვირაში ერთი უქმე დღე არ შეადგენს ისეთ დიდ მსხვერპლსა, როგორც ბ-ნი დიასამიძე ფიქრობს. ბ-ნ დიასამიძის ლაპარაკს კაცმა რომ ყური დაუგდოს, ეგონება, ვითომ ის საკუთრად და შემდეგ ბ-ნი გიორგი მამაცაშვილი არიან ბურჯნი ამხანაგობისა. ნუ დაივიწყებთ, რომ უკანასკნელს ეძლევა თვეში 25 მანეთი მაშინაც კი, როდესაც ბანკში შემოდის თვეში 9 მანეთი, ანუ სამი თუმანი. თუ აღარ დაუშლიათ მწარმოებლებს, პენსია მოუთხოვიათ, თორემ ხუმრობა კი არ არის ახალ-ვაზდობაში საზოგადოებისთვის თავ-განწირულება, ჯანის დალალვა და ბოლოს კი ვინ იცის...

ბ-ნი დიასამიძე ბრძანებს, თუ რა უსამართლობა არის, როდესაც ბანკის მწარმოებლებზე 450 მანეთი იხარჯება, თუ ზოგი ერთ თვეში მუშაობა მცირდებაო. ერთი თქვენ თითონ გასინჯეთ, ბატონო, რომელს ბანკსა აქვს ამოდენა ხარჯი? Იერის ამხანაგობას დაუხარჯავს მწარმოებლებზე 177 მ., ხონისას 69 მანეთი და 73 კ. სხვა წვრილმანი ხარჯებით, დაბოლოს ხვანჭკრის ამხანაგობას 20 მანეთი. როდესაც არც Იერის და არც ხვანჭკრის ამხანაგობა ალებ-მიცემობის სიდიდით რუისისას არ ჩამოუვარდება. ამაზედ მეტი ანგარიშები წელს მგონია არ ყოფილან დაბეჭდილ[illegible] ჩემი წერილის პასუხ[illegible] ვასხ ერთი რუისიდამ ერთი [illegible]:

„სწორეთ გითხრა, მარტში ბანკი კარგად მუშაობდა. თუმცა მაშინაც დადიოდა [illegible] კალიის თესლზედ, მაგრამ მაინც ისე მტკიცედ არ ექცეოდნენ მაშინ ამ საქმესა. აპრილიდამ აგვისტოს ნახევრამდის კი ათასში ერთხელ არ გაღებულა ბანკი. შენგან არ მიკვირს [illegible] მთელ დიდ მარხვაში ხალხს ცოლ-შვილი ცალკე უწუხებოდა შიმშილით და საქონელი ცალკე და თუ იყო რამ, ფული მაშინ კინაღამ მისი ფუთით თან არ გაიტანეს და შემდეგში კიდეც არ გაეწყვნენ; აბა ვინ რას იშოვიდა, ბანკში შესატანად.“

ყური დაუგდეთ ახლა ზარათის მომსტანი გლეხის პასუხს:—თითონ ძოქეს ბიძა ზეგვნა მამაცაშვილი, რომელსაც ფული ემართა, არ აძლევდა ოთხი თვის სარგებელს, რადგან

ბანკი დაკეტილი იყოს და თუნდა ფულიც შემეტანა, მაინც უსარგებლოდ ეგდებოდა. ქრისტეშობისთვიდამ აქამდის კიდევ ბანკში ორი შაურიც არავის უნახავს თვალითა; ჯერ სულ იმას ამბობდნენ, უნდა რაღაც ანგარიში შევადგინოთო და მერე რაკი ჯამაგირიც მოუკლეს, ხომ სულ ვულიაიცურეს და ყურს აღარას უგდებენ. რასაც წინათ მარტო შოქეს ვაძლევდით, ეხლა სამი კაცი იღებს იმასა: დიასამიძის მეტი ყველანი ჯამაგირს იღებენ და შოქე კიდეც ჯავრობს, რატომ ისევ ოც-და-ათ თუმანს არ მაძლევთო.“

X.

რუსეთი

ხარკოვიდამ იწერებიან: ადგილობრივი ერობა შუამდგომლობს მთავრობის წინაშე იმაზედ, რომ კალიის გაწყვეტა შემდეგისათვის სახელმწიფო ვალდებულებათ გახდეს ყველასათვის.

— მიცვალებული ხელმწიფის სახელობაზედ ეკკლესიის ასაგებად პეტერბურღის სამოქალაქო გამგეობაში შესულა 25 მაისამდინ ფულათ 129,904 მან. 30 კაპ.

— როგორც აცნობებენ „პეტერბურღის უწყებებს, 3 ივნისს, ღენერალ ადიუტანტი გრაფი ლორის-მელიქოვი მიპატიჟებული ყოფილა სადილათ გერმანიის იმპერატორთან ვილჰელმთან ემსში.

— „მოსკოვის ტელეგრაფი“ სწერს, რომ გერმანიის კანცლერმა თ. ბისმარკმა წინადადება მისცა ევროპის სახელმწიფოებს, საზოგადოების დასამშვიდებლათ, მიიღონ საშუალება უცხოეთის გაზეთების კორრესპონდენტების წინააღმდეგ, რომელნიც ხშირად აღელვებენ საზოგადოებას, ვითომც ნამდვილის და დიდ მნიშვნელობითის ამბების დაბეჭდვით; ამასთანავე გააფთხილონ გაზეთების ყველა რედაქციები, რომ შემდეგში წინ დახედულნი იყვნენ ამ საქმეში. ამ ცნობას გაზეთი უმატებს, რომ ის საშუალება, რომელსაც თ. ბისმარკი ურჩევს სახელმწიფო სხვა[...], მდგომარეობს იმაში: [...] ჟურნალ-გაზეთებ[...] შესახებ ხელ-ახლად ადმინისტრა[...] სასტიკი კანონები უწინდელ დროისა. ამ წინადადების მიზეზი ყოფილა [...]მანიის სოციალ-დემოკრატების მოქმედების გაძლიერება. ამასთანავე ამბობენო, სწერს „ტელეგრაფი“, რომ რამოდენიმე ლიბერალური გაზეთისათვის, რომელ[ნი]ც დღემდის უცენზუროთ გამოდიოდა გერმანიაში, ეხლა ცენზურა დაწესდებაო. ამბობენ, რომ პეტერბურღშიაც აქვსთ განზრ[ახვა] ამავე წესების (ცენზურის) შემო[ღე]ბისა.

უცხოეთი

საფრანგეთი. ქ. მარსელში 7 ივნისს 8 საათზე საღამოს მომხდარა შეტაკება ფრანცუზებსა და იტალიელებს შუა, რომელიც გაგრძელდა ორი დღის განმავლობაში, სანამ მოასწრეს ჯარის დახმარებით იმათი დამშვიდება. ამბობენ, ამ შეტაკებაში მომკვდარა რვა კაცი და დაჭრილა ოც-და-ათამდინ. იტალიის კონსული მიუმართავს ხალხისათვის, რომელსაც ურჩევს სიმშვიდისა და წესიერების დაცვას. „ნუ გაუგონებთ ზოგიერთ ბოროტ-განზრახ პირებს, ამბობს კონსული, რომელთ უნდათ იტალიელებსა და მშვიდობიან მარსელებს შორის უსიამოვნება დანერგონო. 9 ივნისს ნაშუადღევს ხუთ საათზე, ფრანცუზ[...] მუშების წარმომადგენლები მოს[უ]ლან მიულენის ტყავის ქარხანაში და თხოულობდნენ დაეთხოვნათ იტალიელი მუშები; წინააღმდეგ შემთხვევაში, მეორე დღეს, დილით, მოვლენ ექვსასი კაცი ფრანცუზის მუშა და არ მიუშვებენ იტალიელებს სამუშაოთაო.

ქალაქის ქუჩებში დაყენებულია ჯარი, ღამით ქუჩებზე სიარული აკრძალულია: დატუსაღებულია ორას კაცამდის.

— პარიჟიდამ სწერენ „ხალხთა შორის ტელეგრაფ[...] სააგენტოს“, რომ ერთს შეკრებულებაში გამბეტამ სთქვა, რომ ათი წელიწადია, რაც ხალხი განთავისუფლებულია და ბედნიერია რესპუბლიკის ხელში!

„ეხლა აღარ სუფევს საზარელი პირადი უთანხმოება, შევიქენით თანასწორი რესპუბლიკის წინაშე. თუ, ამ ჟამად ჩვენი მეცადინეობა არ დაგვეგვიანდა, ხვალ უფრო მომეტებულის გულ-[...]ერვალებით შეუდგებიან საქმეს. ამბ[...]ენ, რომ მე ბევრ დეპარტამენტებში ვიყრი კენს. მე ვიცი მხოლოდ ერთი მაზრა, სადაც ვიყრი კენჭს და სადაც არავის არ შეუძლია საფუძვლიანათ მედაოს კანდიდატობაზე.“

—

ბოლგარია. სოფიიდამ იწერებიან 8 ივნისს, რომ ოთხმოც-და-ცხრამეტმა სოფელმა მღვდლების თანდასწრებით შეჰფიცეს ერთმანეთს დაიცვან კონსტიტუცია.

— გრაფ მენატიევს მიუწერია პასუხად ცანკოვისათვის, რომ მას არ შეუძლია გაერიოს ბოლგარიის შინაგან[...]საქმეებში. ცანკოვს გაუგზავნია დეპეშა [...]რჩაკოვისათვის და უთხოვნია მოაშორონ ბოლგარიას უცხო ქვეყნ[...], რომელნიც ყოველ გ[...] საშუალებას ხმარობენ იქონიონ გავლენა ამორჩევებზედ, და ამასთანავე გაახსნოს ბოლგარიის მთავრობას მისი ფიცი კონსტიტუციის ხელ-უხლებლათ დაცვისა.

ქართ[...]თა შორის წერა-კითხვის გა[...]ელებელ საზოგადოების [...]საქმეთ წარმოება

(გაგრძელება *)

სტიპენდიატები

წარსულს წელიწადში საზოგადოების მმართველობას არ მიუღია ახალი სტიპენდიატები; ექვსი სტიპენდიანტი, რომელსა პირველ წელიწადში მიიღო მმართველობამ გორის სამოსწავლო სემინარიაში, სწავლობენ—ორი პირველ კლასში და ოთხი დანარჩენი—გარეში. ამათ შესაწევრად მმართველობამ არ დაუხარჯავს შარშანდელზე მომეტებული ფული, თუმცა სემინარიის მთავრობის საშუალებით იმ სთხოვეს მმართველობას მომატება. ასეთი მომატება მმართველობამ ვერ კიძლო, რადგანაც საერთო კრებისაგან დამტკიცებული სმეტა არ აძლევდა ნებას და ამასთან ფიქრობდა, რომ წელიწადში 130 მანეთად იმათ შეუძლიანთ გორში ცხოვრება. მმართველობამ სთხოვა სემინარიის მთავრობას, რომ, პირობისამებრ, სტიპენდიატები მიეღოთ სემინარიის პანსიონში ამ ფასით; მაგრამ მთავრობამ ადგილის უქონელობისა გამო უარი განაცხადა.

ჩვეულებრივ ხარჯს გარდა მმართველობამ გაუგზავნა სტიპენდიენტებს 48 მანეთი სახელმძღვანელო წიგნების საყიდლად.

პრემია

საზოგადოების წესდების მეორე §-ის ძალით მმართველობამ პირველს წელშივე დანიშნა პრემია პირველ დაწყებით კურსის წიგნების შესადგენელათ. საპრემიოთ იყო გამოცხადებული არითმეტიკა, გეოგრაფია და საქართველოს ისტორიიდამ და ბუნების მეტყველებიდან ადვილათ საკითხავი მოთხრობები. პრემიის ვადათ იყო დანიშნული ამ წლის 1-ლი თებერვალი და ამ დროსთვის სხვა-და-სხვა, ჯერეთ უცნობ პირთაგან, წარდგენილ იქმნა საზოგადოების კანცელარიაში: ერთი მოთხრობა საქართველოს ისტორიიდამ, ორი გეოგრაფია, ერთი არითმეტიკა და ერთიც მოთხრობა ბუნების მეტყველებიდან.

ამ წიგნების განხილვა მიენდო მმართებლობის წევრებს და გარეშე პირთაც. თვითეულის მათგანის წარმოდგენილი აზრი და თვით თხზულებაც გასაშინჯავათ გადაეცემა დანარჩენ წევრებს და შემდეგ მმართებლობა საერთოთ გასინჯავს და გა[...]წყვეტს, რომელს ამ წიგნთაგანს [...]ცეს საზოგადოების პრემია.

ერთი ამ წიგნთაგანი უკვე გა[...] [...] იქმნა, მაგრამ მმართველ[...] ვერ იცნო პრემიის ღირსად.

ახალი წიგნების ბეჭდვა

საერთო კრებამ ამ საგანზედ ექვსი ათასი მანეთი დანიშნა წარსულ წლის საერთო კრებაში.

ჯერ, სანამ პრემიის წიგნების საქმე არ გარდაწყვეტილა, მართველობამ ვერ დაიწყო სახელმძღვანელო წიგნების ბეჭდვა: დაიბეჭდა მხოლოდ ორი საყმაწვილო წიგნები: „წითელი ფანარი“ ფუჩეტინისა და „ხატაურ[...]“ შმიდტისა; პირველი თარგ. ზ. ზ. ანდრონიკოვის გარდმოთარგმნილი და მეორე კნ. ა. მ. თუმანოვისა. ეს ორი წიგნი მოწონებულია რუსეთის პედაგოგიურ ლიტერატურაში და დაჯ[...]ლდოებულია ფრებელის პრემიით.

ამ წიგნების მთარგმნელებმა უსასყიდლოთ დაუთმეს საზოგადოებას თავისი თარგმანი.

საზოგადოების ბიბლიოტეკა.

საზოგადოების ბიბლიოტეკა, თუმცა ჯერ საყოველთაო საკითხავად არ გამართულა, ცოტ-ცოტათ—მატულობს. ამ წელს მმართებლობამ უმთავრესი ყურად-ღება მიაქცია ხელნაწერ წიგნებს, რადგანაც ეგ ხელნაწერები შესაძლოა თან-და-თან ხელიდამ გამოსცლოდა ქართველობას და დაჰკარგოდა.

ამ ანგარიშის ბოლოს მმართველობა მოახსენებს საერთო კრებას ამ ბიბლიოტეკის წიგნთა სიას.

ქართული გალობის შეწყობა.

წარსული წლის 15 ივნისიდამ საზოგადოებას მმართველობამ, ქართული გალობისათვის აღსადგენელათ დაწესებული კამიტეტის შუამდგომლებით, დაუნიშნა ქართული გალობის ლოტბარს, თფილისში, წელიწადში თორმეტი თუმანი. საზოგადოების მმართველობამ იფიქრა, რომ ეს შეწყობა გარდა იმისა, რომ ძლიერ სასარგებლოა საზოგადოთ ჩვენი ქვეყნისთვის, თითონ სკოლებისათვისაც არის დიდათ საჭირო და მაშა—სადამე არ ეწინააღმდეგება საზოგადოების აზრსა. ეს შეწყობა მმართველობის აზრით [...]ულ ერთს წელიწადს გასტანს და შემდეგ საზოგადოების წევრის—ყოვლად-უსამღვდელოესს ალექსანდრეს მეცადინეობით ქართული გალობის საქმე ისე დამყარდება, რომ ეს საზოგადოების შეწყობა აღარ იქნება საჭირო.

ქუთაისის სააზნაურო სკოლა.

ქუთაისის სააზნაურო სკოლა, რომელიც საზოგადოების უწყებაში არის, წარსულს წელში კარგათ იყო წარმართული. მომავალი წლისათვის ამ სკოლაში საჭირო შეიქმნა პარალელური კლასების გახსნა და მმართველობას შუამდგომლობით ჩვეულებრივ სმეტის გარდა ამ წელს მიხაილოვის ბანკის წევრთა საერთო კრებამ გადასდვა ამ საგანზედ ორი ათასი მანეთი.

[...] სკოლა [...]ოების მხრით ამ წლის იქით თავისუფალია საზოგადოებისაგან; მის მეურნეობას განაგებს მზრუნველობა სკოლისა. სამასწავლო მხრით-კი სკოლა სრულს დამოკიდებულებაში წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებასთან.

საზოგადოების სასარგებლოთ შემოწირულობა

წარსულ წელში საზოგადოების ყურადღება არ მოკლებია წერა-კითხვის საზოგადოებას.

— წევრმა — დამფუძნებელმა გ. დ. ქართველიშვილმა შემოსწირა საზოგადოებას ორი მომგებიანი ბილეთი მეორე სესხისა იმ პირობით, რომ თუ

*) იხ. „დროება“ № 123.

ოდესმე მოგება ერგო ამ ბილეთებს, მოგების სარგებლით მისი სახელით სტიპენდიეტები გაიზარდნენ მაღალ სასწავლებლებში.

საზოგადოების დამფუძნებელმა წევრმა კნ. ი. კ. ბაგრატიონ-მუხრანსკიმ შემოსწირა საზოგადოებას 500 მანეთი.

წევრმა—დამფუძნებელმა თ. კ. ი. ბაგრატიონ-მუხრანსკიმ შემოსწირა საზოგადოებას ათასი მანეთის მიბარებულებითი ბილეთი თ. ი. კ. მუხრანსკის და ამხ. ბანკისა, იმ პირობით, რომ ეს ფული მოხმარდეს ბათუმის სკოლის სახლის აშენებას.

კნ. ციციშვილმა გამოუგზავნა მმართველობას ხუთი თუმანი ფული იმ პირობით, რომ ეს ფული მოხმარდეს იმ სასოფლო სკოლას, რომელიც უნდა გაიმართოს სურამში. ეს ფული არის მოკრებილი სურამის სცენის მოყვარეთაგან.

ამას გარდა კნ. ი. გ. ჭავჭავაძემ და კნ. ი. შალიკაშვილმა შემოსწირეს მმართველობას სხვა-და-სხვა ხელთნაწერი და დაბეჭდილი წიგნები.

ბატ. ექვთ. ხელიძემ შემოსწირა საზოგადოებას სხვა-და-სხვა წიგნები, რვა თუმნათ ღირებული.

ბატ. ი. დავიდოვმა შემოსწირა შვიდი მანეთის წიგნი.

ბატ. როინოვმა შემოსწირა კავკასიის სხვა-და-სხვა ხალხების ტიპები.

დამფუძნებელმა წევრმა თავ. ვ. გ. [illegible] მმართველობას სამი ბილეთი აღმოსავლეთის სესხისა, სამას მანეთათ ღირებული.

გენერალ-მაიორის თავადის გრიგოლ შარვაშიძის მეცადინეობით საფხაზოს თავად-აზნაურობისაგან მოუვიდა საზოგადოებას 186 მანეთი რომელიც თავადს შარვაშიძეს შეუკრებია საფხაზოში 31 წევრთაგან, რომელთაც გამოუგზავნეს ეს ფული და ითხოვეს საზოგადოების ნამდვილ წევრებათ მიღება.

ამას გარდა მმართველობისგან გამართული ბალისგან საზოგადოებას შემოუვიდა 500 მანეთი.

(გაგრძელება)

ტფილისის სამკურნალო

ავათმყოფები მიიღებიან დილის ცხრა საათიდამ ვიდრე ნაშუადღევის პირველ საათამდის.

ორშაბათს. გავრონსკი — ქვემი ბებიაობისა და ქალების ავათმყოფობისა; გორძლევიჩი და ლისიცოვი—შიგნაგან ავათმყოფობისა; როტინიანცი—ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა, ბაბავვი სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბორსკი ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფ.; რეიხი — თვალების ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; პეტროვსკი—ვენერიულ ავათმყოფობისა,

ოთხშაბათს. კრასნოგორცოვი და ლისიცოვი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუზარიანცი და შტემბორსკი—რალიტიკური და ტყავის ავათმყოფობისა.

ხუთშაბათი გავრონსკი—ბებიაობისა და ქალების ავათმყოფ.; როტინიანცი—ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყო.; ბაბავვი ძარღვების სისუსტისა და ელექტრო-ტერაპიისა ლისიცოვი და პეტროვსკი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუზარიანცი 1-ლი სიფილისტიკური ავათმყოფობის.

პარასკევს. მინკევიჩი—ხირურგიულ ავათმყოფობის; ბახუტოვი—ბებიაობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; კრასნოგლიადოვი, ლისიმოვი და ვერმიშოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბორსკი — ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

შაბათი. ლისიცოვი — შინაგან ავათმყოფობის. რეიხი—თვალების ავათმყოფობისა; ბაბავვი—ძარღვების სისუსტისა და შინაგან ავათმყოფობის; ქიუზარიანცი 2-რე—ქალებისა და შინაგან ავათმყოფობისა.

ოზრეხტი — კბილის ავათმყოფებს, იღებს თავის სახლში მუდამ დროს [illegible]დაიბეჯს სავათმყოფოს ბარათებით.

განცხადებანი

ლონდონის მაღაზია

ერევნის მოედანზე № 2, კომმერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია [illegible]ინდო ძიახტის და ჩინეთის პირველი მაწვევის ჩაის გასაყიდველად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერების, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფოდნოსი) [illegible]ავატების, დანა-ჩანგლების, სჩაიე, [illegible]ქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელ სუკრის ერბო, სასურნებელის, [illegible]ნის, ცხვირ-სახოცების, შიოთკი [illegible]დების, ჩულქების, კარანდაშების, [illegible]ნის კალმების და სხვ...

(100—89)

ინგლისის მაღაზიაში

არწრუნის გალლერეიაში

(Maison de confiance)

[illegible]რეთ ჩვენი ჩაი	ჩაის ყველგან
— 1 მ. 10 კაპ.	— 1 მ. 40 კაპ.
— 1 „ 20 „	— 1 „ 60 კაპ.
— — 1 „ 40 „	— 1 „ 90 კაპ.
— — 1 „ 60 „	— 2 „ 20 კაპ.
— — 1 „ 80 „	— 2 „ 50 კაპ.
საუკეთ. 2 მანეთ.	— 3 მანეთ.

ჩაის წონა—უქრაღალდოა, სხვაგან კი ქაღალდით.

(100—7)

მიუხედავათ იმისა, რომ ბაჟი მოიმატა, საქონელი გაიყიდება ისევ იმ ფასად როგორც წინეთ იყო: კონგო-ჩაი 1 [illegible] 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მინინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ., მშვენიერი კაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრიელ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქაღალდოთ.

ინგლისური რევოლვერები 4 მ.—40 მანეთამდინ და თოფები 20—200 მანეთამდინ. **ინგლისის მაღაზიაში.** სააგენტო ბარნსბის უნაგრების გასასყიდლათ, ჯონსის კლიტეებისა, შოკოლადისა და ექსტრაქტისა კაკაო ფრაის რომელთაც დაიმსახურეს პარიჟის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მენდალი.

გირვანქა არომატიული ჩაისა ლამაზი ქილით 1 მ. 65 კ. და სულ საუკეთესო 2 30 კ. გაჭრები მოიგებენ, თუ იყიდიან ბლმათ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოლიუმი 15 მ. ხველების კონფეტები 60 ერთი გირვანქა.

(100—72)

ინგლისის მაღაზიაში

თმის ამო-ყვანი **მაკ-მას-ტერი**

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთ შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთ და 28 კაპ.

აქვე ისყიდება ქინი პომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სჩოტკები თავის ტკივილის მოსასპობლად, ტუალეტის საპონი, დუხები და სხვ.

(Ꮂ0—107)

მოსახურავი 4 მანეთად, სხოსები 1 მან., დასაკეცი სკამები 2 მან., სკამიანი ჯოხი 4 მან., კრავატიანი კრესლო 10 მან. დაწყებული, ფილტრები 4 მან. ქინძისთავების შესანახავი 50 კაპ., ხრუსტალის ჩაის სტაქნები 30 კაპ. თითო, ინგლისური კანნები და სხვ. **ინგლისის მაღაზიაში.**

10,000 რწყვილი ქალის წინდები 25 კაპ. დაწყებული 75 კაპ.-დისინ, 10,000 რწყვ. კაცის წინდები 35 კაპ. 1 მან.-დისინ, 7,000 პადნოსები 5 კაპ.—5 მან.-დისინ., 1,000 კრავატები 5—35 მან.-დისინ, 400 არშინი ბომაზეი 1 მ.—1 მან. და 30 კაპ.-დისინ, 800 არშ. პარუსინა 40 კაპ.—1 მ.-დისინ, 300 რევოლვერი 4 მ.—35 მ.-დისინ, 200 ალბომი ნახევარ ფასად. 10,000 გირვანქა მშვენიერი ჩაი თავის ჩაინიკებით 1 მ.—65 კაპ., რკინის კალმები ყველა გვარ ხელისათვის.

(15—7)

ლონდონის მაღაზ[illegible]

[illegible]ული ბანკის ქვეშ დაარსებულია [illegible] გასასყიდლათ პირველი ჰოკრეფი[illegible]ს და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტეების[illegible]ტების, დანებისა, [illegible] კოვზებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, საპონისა, შრო კებისა, ცხვირ-სახოცისა, ქაღალდისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნაგრებისა, სუკრისისა (გემრიელი კლეშჩევინი ზეთისა) და სხვ. სააგენტო მაკინტოშის მოსასხურავებს გასასყიდლად კანფეტების და ბატერის და კამბ. მურაბისა, აგრეთვე ჩულქებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი ჯავანას იგარები.

(100—87)

ისყიდება ინგლისის მაღაზიაში

30%-ზე უფრო იაფად, ვიდრე სადმე სხვაგან: მურაბა, კაკაო, ბრინჯი, ჭურჭლეულობა, ბაკლები, ტაშტები, პირის დასაბანები, ჩაინიკები, სტაქნები, პადნოსები, კლიტეები, დანები, კოვზები, კალმები, ქაღალდი, კარანდაშები, რვეულები, თოფები, რევოლვერები, ალბომები, კრაოტები, ტანსაცმელი, ტრიკო, პარუსინა, ცხვირ-სახოცები, პირსახოცები, კლეონკა, კაცის და ქალის წინდები, უნაგრები, პორტფელი, ხურჯინი, კონიაკი და სხვ. ჩაი პარტიებით ვაჭრებს ფუთობით 44, 46, 48, 50, 52, 54 და სხვ..

იქვე იაფად: შერბეთი, მაგნეზია და წყურვილისაგან ლეპოშკები, ღვებისაგან ქინაქინას ღვინო, კარბოლის პარაშოკი, საპონი და წამლები ეპიდემიისგან დაცვისა, მედიკური ქაღალდი ფეხის-ალაგებისათვის, სპარსეთის პარაშოკი და სხვ.

(15—8)

ტფილისს ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და ქუთაისს გერარდის წიგნის მაღაზიაში ისყიდება

სამწერლო

თაიგული

შედგენილი და გამოცემული ილია ჭყონიასაგან. შინაარსი: I ბაბუას თხოვნა (ლექსი) მ. ფაზელისა, II უბედური შემთხვევა (ამბავი) ჭ—სა, III ჩემს სურათებზე (ორი ლექსი) მ. ფაზელისა, IV მ...სადმი (ლექსი) გ—სა, V ფერი ფერს—მადლი ღმერთს სამ-მოქმედებიანი კომედია ცელიდ. თარგმ. ალექსი ჭიჭინაძისაგან, VI ჩივილი ხვედრისადმი (ლექსი) რაფიელ ერისთავისა, VII ხასიათის გავლენა სამუელ სმაილსისა, VIII უკითხავი პასუხი (ლექსი) ნ. დ—სა, IX ახალი მოვლინება ჩვენს ლიტერატურაში და X მტარვალებს (ლექსი) აკაკისა.

ფასი თითო წიგნისა ათი შაური.

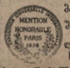

მთელს ქვეყანაში გამოჩენილი და ყველასაგან ხმარებული **წამალი ნაოფლარისა,** რომელიც (ნაოფლარი) სიცხისაგან გაჩნდება ხოლმე, განსაკუთრებით ხმართა ფეხის თითებს შუა.
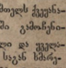

გალმანინი

(Гальманинъ)

ისყიდება აფთიაქებში და აფთიაკის წამლების მაღაზიაში ევროპის ყველა დიდ ქალაქებში. მთავარი დეპო ამ წამლისა არის [illegible] გარშინსკის აფთიაკის ქ. ვარშავში, [illegible] ქტორალის ქუჩაზე № 35. დიდი კარობკა გალმანინისა ვარშავში 50 კ. [illegible] პატარა — 30 კაპ. უნდა გაუფრთხილდეთ, რომ ყალბი გალმანინი არ შემოგატყუონ და ითხოვეთ რომ კარობკასთან იყოს: ახსნა როგორ უნდა იხმარონ წამალი და მედალი პარიჟის მსოფლიო გამოფენისა.

(20—9) ვ. გარშინსკი

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 16 Іюля 1881 г. Типографія С. Меликова. გამომც. ს. მესხიშვილი. რედაქტორები: ილ. ჭყონია[illegible]ძე და ს. მესხი

რედაქცია

[illegible]

ხელის-მოწერა

[illegible] В Тифлисъ, въ редакцію „Дроэба"-„Иверія".

„დროების"-„ივერიის" ფასი

	წელიწადში.	6 თვეს	3 თვეს
„დროება" და „ივერია" ერთად	14 მან.	8 მ.	5 მ.
ცალკე „დროება"	9 მან.	5 მ.	3 მ.
ცალკე „ივერია"	7 მან.	4 მ.	2 მ.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

[illegible]

არწრუნის თეატრში

შაბათს, 20 ივნისს

ბენეფისი

ტრუპპის ადმინისტრატორის

ად. ჩუბინოვისა

ქართული დრამატიული ტრუპპისაგან წარმოდგენილი იქმნება:

I

ორ ცეცხლ-შუა

დრამა 3 მოქმედ. ემილ დე-ჟირარდენის, თარგმ. ი. მაჩაბლისა.

II

თამარ ბატონიშვილი

მეოთხე მოქმედება (სამატიმრო).

ბილეთები ისყიდება არწრუნის თეატრის კასსაში და „ივერიის" თამბაქოს მაღაზიაში.

დასაწყისი $8^1/_2$ საათზე.

ტელეგრამმები

(„საქართველოს ტელეგრაფის სააგენტოსი")

პეტერბურღი, 16 ივნისს. „გოლოსში" დაბეჭდილია, რომ ხვალ ხელმწიფე იმპერატორს ორი თვალსაჩინო განცხადება: აგიზ-ულა სარდარი და ეულიტორი. ამავე გაზეთის სიტყვით, ექსპერტების კამისია, რომელსაც მინდობილი აქვს ღეხებისაგან გამოსასყიდ მამულების გადასახადის შემცირება, მალე გაათავებს თავის მუშაობასა; იმ ცხრა მილიონს, რომელიც ამ გადასახადის შემცირებისათვის იყო დანიშნული, კიდევ მიუმატეს სამი მილიონი მანეთი.

პეტერბურღის ბირჟა, 16 ივნისს.

ბანკის ბილეთები:	მან.	კაპ.
პირველი გამოცემისა —	96 —	„
მეორესი — — — —	94 —	25
მესამესი — — — —	94 —	50
მეოთხესი — — —	94 —	50
აღმოსავლეთის პირვ. —	92 —	87
აღმოსავლეთის მეორე	92 —	75
აღმოსავლეთის მესამე	92 —	87
ოქრო, $^1/_2$ იმპერიალი	8 —	11

შინაგანის 5% სესხი ბილეთები:

	მან.	კაპ.
პირველი სესხის — —	225 —	75
მეორე სესხის — — —	219 —	„

1 მანეთი ღირს:

ლონდონი — —	24 — 35	პენსი
ბერლინი — —	123 — „	პფენიგი
ჰამბურღი — —	210 — „	ცენტი
პარიჟი — — —	258 — 50	სანტიმი
კავკასიის კერასინი — — —		

ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელი

თბილისი, 17 ივნისს.

ამისთანა უბედური სასწავლებელი, მგონი, მეორე არ გაჩენილა დედამიწის ზურგზედ. მუდამ აყალ-მაყალი მასწავლებლებს და ზედამხედველს შუა, მუდამ განხეთქილება თვითონ მასწავლებლებში, დაუბოლოებელი საჩივარი შაგირდებისა თავიანთ ოსტატებზე, განუსაზღვრელი გაჭირება და სიღარიბე მოწაფეებისა. ამ ოთხის წლის წინათ აქ, ამ სასწავლებელში, ერთმა მასწავლებელმა თავი მოიკლა; სხვამ თავის ამხანაგი რევოლვერით კინაღამ მოჰკლა; ამ ორის წლის წინათ მასწავლებელმა ღვინიაშვილმა მოჰკლა ზედამხედველი სასწავლებლისა ასათიანი; ახლა კიდევ ორმა შაგირდმა დაიჭირეს თავის მასწავლებელი და, სანამ მე და თქვენ არ მიგვეშველებოდით, სცემეს.

სხვა რო არა იყოს-რა, მარტო ეს ერთი გარემოება საკმაოა, რომ უმაღლესმა მთავრობამ და განსაკუთრებით თვითონ იმერეთის სამღვდელოებამ ყურადღება მიაქციოს ამ თავის ერთად-ერთს სასულიერო სასწავლებელს. საქმე რო იქამდის მივარდება, რომ შაგირდი თავის ოსტატს მიბერტყს, იქ სიკეთეს არ უნდა მოველოდეთ.

ტყუილი თავის მართლებაა, რომ გარყვნილმა და ხასიათ-გაფუჭებულმა ყმაწვილმა რო სცემოს ოსტატს, ეს ოსტატისა და სასწავლებლის ბრალი არ არისო. სწორეთ მასწავლებლისა და სასწავლებლის წესების ბრალია, და არა სხვისა: ისე გარყვნილი და ხასიათ-გაფუჭებული თითქმის თავის დღეში არ იქნება მოსწავლე ყმაწვილი, რომ იმის ხასიათებისა და ცუდი თვისებების გასწორება კარგ სასწავლებელსა და რიგიან, გონიერ პედაგოგს-მასწავლებელს არ შეეძლოს. და თუ ვსთქვათ შეიძლება შაგირდში ერთი რამდენიმე ამისთანა ყმაწვილი მოიპოვება, რატომ სასწავლებლის მთავრობა, თუ სხვა ღონე არა მოეძევა-რა და ვერ ახერხებს იმათ მორჯულებას, რატომ არ ითხოვს სასწავლებლიდამ, რატომ დანარჩენ ყმაწვილებზედაც იქონიებს ამათ ცუდ ზედ-მოქმედებასა და გავლენას? ზანა პირ-და-პირი ანგარიში და გონიერება სასწავლებლის მთავრობისა იმას არ მოითხოვს, რომ ერთი ყმაწვილის დათხოვნით ექვსასოთხმოც-და-ცხრამეტი დაიცვან.

თორემ რა მაგალითია ამისთანა მაგალითი დანარჩენ შაგირდებისათვის! რა პატივის-ცემა, რა სიყვარული უნდა ჰქონდეს დანარჩენ მოწაფეებს იმ მასწავლებლისა, რომელსაც იმათმა ამხანაგებმა ამისთანა მძიმე და ადამიანის ღირსების დამამცირებელი შეურაცხყოფა მიაყენეს, როგორიც მაგ. ბ. ბაქრაძიშვილს ზემოხსენებულს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში?!

კერძოთ ამ საქმის შესახებ ჩვენ გვწერდნენ ამას წინათ ქუთაისიდამ, რომ ბ. ბაქრაძიშვილი ხანდისხან პანჩურებს უბოძებს შაგირდებსაო და ყურების ჰმევაც და თავში ჩაფაჩუნებაც იცისო. ჩვენ არ გვჯეროდა, რომ ამ ქამად, თუნდაც იმისთანა მიყრუებულს სასწავლებელში, როგორიც არის ქუთ. სასულიერო სასწავლებელი, მოინახებოდა ისეთი მასწავლებელი, რომელიც იხმარდა ამგვარ ღონის-ძიებებს თავის პედაგოგიურ მოქმედებაში, თავის შაგირდების გასწორთვნელად და კეთილ გზაზე დასაყენებლად. მაგრამ დღეს, როდესაც ნამდვილად გამოაშკარავდა, რომ ორმა შაგირდმა ბ. ბაქრაძიშვილს შეურაცხყოფა მიაყენა, ჩვენ თითქმის ვრწმუნდებით, რომ ყველაფერი, რასაც კერძოთ იმაზე და საზოგადოთ ამ შავ-ბედით სასწავლებელზე იწერებოდნენ, სწორეთ ნამდვილი და ჭეშმარიტი ამბავი ყოფილა. თუ ეს ასე არ იყოს, თუ ქუთ. სასულიერო სასწავლებელში ნამდვილი, გონივრული პედაგოგიური წესები იყვნენ დადგენილნი, თუ ბ. ბაქრაძიშვილი მართლა მცოდნე პედაგოგი იყოს და გონივრად, ღმობიერად აღმასრულებელი თავის მოვალეობისა, მაშინ წარმოსადგენი არ არის, რომ იმას ამ გვარი შემთხვევა მოელინებოდეს, რომ ისე გაებრაზებინოს თავის შაგირდები, რომ მოთმინებიდამ გამოსულნი საცემრად მივარდნილიყვნენ.

ამ ნაირად, ეს ერთი შემთხვევაც,

«დროების» ფელეტონი, 18 ივნისს.

ელგუჯა

(მოთხრობა)

შესავალი

[1]864 წელს დაჰკრა, საქვეყნოთ საა[ხ]ვენო, საათმა და გამოცხადდა გლეხ[ე]ბის განთავისუფ[ლ]ება — ბატონ[ყმო]ბის გადავარდნა!... ხალხის ერთი [მხა]რე—გლეხ-კაცობა და იმათი თანა[მგ]რძნობლები გატაცებულნი იყვნენ [იმ]ედებით და მეტის-მეტის გადაჭარ[ბე]ბულს სარგებლობასა და სიკეთეს [მო]ელოდნენ ახალის წესებისგან; მეო[რ]ე მხარე — მებატონეები კი გულის [ტ]კალით უყურებდნენ იმ დამოკიდებულების მოსპობას, რომელიც საუკუნოებითა არსებობდა ბატონსა და [ყ]მას შუა.

განთავისუფლებულს გლეხებს ეგონათ, რომ ამ დღიდგან იმათი კეთილდღეობა, გამდიდრება და მოსვენება შეიქნა უეჭველ მოვლინებად; მებატონეები კი ჰფიქრობდნენ, რომ დღეიდგან ლუკმა გაუწყდათ და გუშინდელი იმათი მეხრეები დღეს მბძანებლებად გაუხდებოდნენ.

ჩაიარა პირველმა აღტაცების ჟამმა და ხალხი ცოტა დამშვიდდა. გლეხებმა დაინახეს, რომ იმათი იმედი მეასედათაც არა მართლდება და მებატონეებმაც, რომ იმათი ისეთი შიში ამაო ყოფილა, რადგანაც ახალ „დებულებას" ისეთი კუდები გამოუჩნდა, რომელიც ნაყმევს კეთილ-დღეობას, პირ-და-პირ, ნაბატონარის სურვილზედ ავდებს.

მცირე მემამულე მებატონე არ დაავალა ახალმა „წესდებამ", რომ თავის მოყმეებისათვის მამული მიეც და გადასახლება კი რაცა ღირს, ნამეტნავათ ჩვენის გლეხ-კაცობისათვის, თქვენ თითონ კარგათ მოგეხსენებათ.

დიდი მამულების პატრონები თუმცა დაავალა ამ „წესდებამ", რომ მიეცათ „ნადელი", მაგრამ ტყე მებატონის განკარგულებაში დარჩა და გლეხ-კაცი, რომელიც უტყეოთ ვერ გასძლებს, დააყენა ისევ მებატონისგან დამოკიდებულებაში.

გლეხ-კაცებმა დაუშვეს ისევ თავი, მებატონეები კი გაიმართნენ წელში.

მაგრამ ამათი დამოკიდებულება კიდევ, როგორც იქნება, გასაძლები, გასაძლებია მისთვის, რომ ახლო მომავალზედ იმედი გვაქვს, მაგრამ წარმოიდგინეთ ერთი გვარი განთავისუფლებული ყმების მდგომარეობა; იმ განთავისუფლებული ყმებისა, რომელთაც არაფერთარი მამული არ არგუნა კანონმა.

მაენი გახლავან შინა-მოსამსახურეები, რომელთაც არ ეჭირათ მამული, არა ჰქონდათ თავიანთი სახლკარი.

წარმოიდგინეთ-მეთქი იმ ხალხის მდგომარეობა, რომელთაც არც სოფელი იკარებს, არც მებატონე აძლევს რასმეს და არც თავისუფალს სახელმწიფო მიწებზედ ასახლებენ...

მთაში საზოგადოთ იყო ჩვეულებათ ტყვეების მოყვანა და იმათი დამონავება; იმათ აყენებდნენ თავიანთ სახლში და ხმარობდნენ თავიანთ ბატონურის ძალის დასაცველად. ამის გამო კარგა ბლომათა გროვდებოდ-

ეიმეორებთ, საკმაოა იმის დასამტკიცებლად, რომ ქუთაისის სასულიერო სემინარიაში ხეირიანი წესები არ უნდა იყოს.

და ეს გარემოება ჩვენ მით უფრო გასაკვირველად მიგვაჩნია, რომ ამ სასწავლებელს ჰყავს ისეთი განათლებული, ისეთი ენერგიული და გონიერი უფროსი, როგორიც არის იმერეთის ყოვლად სამღვდელო ეპისკოპოსი გაბრიელი. საუბედუროთ, როგორც გვაცნობებენ, მისი ყოვლად-უსამღვდელოესობა თითქმის სრულიად არ აქცევს ყურადღებას თურმე ამ სასწავლებელსა, ზედამხედველზე აქვს მინდობილი და თვითონ კი არავითარ სასწავლებლის საქმეში არ ერევაო. იმედი ვიქონიოთ, რომ ახლა, როდესაც სასწავლებელში ამისთანა ცუდი საქმე მოხდა, ახლა მაინც მოინდომებს პატივცემული ეპისკოპოსი დაახლოვებით გაცნობას ამ სასწავლებლისას, სადაც შვიდასზე მეტი ყმაწვილი სწავლობს და მომავალ სასულიერო და საერო მოქმედებისათვის ემზადება...

ახალი ამბები.

გაზ. „მოსკოვის ტელეგრაფში“ დაბეჭდილია შემდეგი ამბავი თბილისიდამ გაგზავნილი:

„ამ უკანასკნელს დროს ჩვენს ქალაქში ბევრს ლაპარაკობენ საქალებო ინსტიტუტის ფულების დახარჯვაზედ; ამბობენ, ოთხი ათას თუმნამდინ აკლიაო. ამ გარემოების წყალობით, ინსტიტუტის საქმეები ისეთს მდგომარეობაში ჩავარდა, რომ საჭიროდ შეიქნა, უმაღლესის მთავრობის განკარგულებით, ხაზინიდამ გამოეტანათ ფულები ინსტიტუტის ქალების შესანახავად. როგორც ეტყობა, რამდენიმე წლის განმავალობაში იხარჯებოდა ეს ფულები, მაგრამ დღემდინ ვერ გაიგეს. ამ საქმის შესახებ გამოძიებაა დანიშნული და ინსტიტუტის მთავრობა პასუხის-გებაში მისცეს“.

* * *

ამას წინათ გაზეთს „პორიადოკში“ დაბეჭდილი იყო თბილისიდამ გაგზავნილი კორრესპონდენცია, რომლის ავტორი ამტკიცებდა, დრო არისო, რომ მთავარ-მმართებლობა მოისპოს კავკასიაშიო და ეს ქვეყანა ყველაფერში შეუერთდეს რუსეთსაო.

ამ საგნის შესახებ აქაურს რუსულს ჟურნალში „Юридическое Обозрѣніе“-ში (№ 11) შემდეგ სტრიქონებს ვკითხულობთ:

„დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც ჩვენც იმ აზრისანი ვიყავით, რომ კარგი იქნებოდა სრული ადმინისტრატიული შეერთება რუსეთისა და კავკასიისა. მაგრამ ახლა რუსეთში თითქმის მუდამ დღე ისეთი ახირებული და წარმოუდგენელი საქმეები ხდება, რომ, მგონია, ცუდი არ იქნეს, თუ კავკასია ჯერ-ხნობით ცალკე იცხოვრებს თავის საკუთარ გამგეობის მფარველობით.“

* * *

პეტერბურღში არსდება სომხების საზოგადოება, რომელსაც სახელად ერქმევა „აიასტან“ (სომხეთი) და რომლის მიზანი იქნება ოსმალოს სომხეთი გაიცნოს და ყოველ მხრივ ასწეროს. სხვათა შორის საზოგადოება აპირობს სომხეთის ვრცელ გეოგრაფიულ კარტის გამოცემას და მეცნიერების გაგზავნას ამ ქვეყნის შესასწავლად და ასაწერად.

* * *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას“ გარდაუწყვეტია თავის ხარჯით დაბეჭდოს და გამოსცეს თ. რაფიელ ერისთვისაგან ქართულად ნათარგმნი იგავნი კრილოვისა და მისივე იგავ-არაკები „სიბრძნე სიცრუის“ წიგნიდამ გადაკეთებული.

სამღვდელოების უკანასკნელს კრებაზედ

„დროების“ 115 №-მა აცნობა მკითხველებს, რომ მისმა მაღალ ყოვლად-უსამღვდელოესობამ საქართველოს ეგზარხოსმა არ ინება არც-ერთი იმ გარდაწყვეტილების დამტკიცება, რომელნიც საეპარხიო კრებამ შეასრულა 27 და 28 მაისსა.

საქმე ისე იყო მოჩარხული, რომ კაცს წინათვე უნდა ეფიქრა ასეთი შედეგი ექნებოდა ამ გარდაწყვეტილებებს. კრებისათვის ფორმალურად არა იყო-რა მომზადებული. 26 მაისს საღამოზედ ეგზარხოსმა პირ-და-პირ გადასცა თავმჯდომარეს სანთლის ქარხნის 1878, 1879 და 1880 წ. ანგარიშები და უბრძანა, რომ კრებას ამ ანგარიშებზედ ჰქონოდა მსჯელობა, მანამ თვითონ მიბრძანდებოდა იქა საზაასოთ.

ეგზარხოსმა პირველ მობრძანებაზედვე კრებას, როგორც მკითხველმა იცის, ორი წინადადება მისცა: ერთი, თელავის სასულიერო სასწავლებლის ორი უფროსის კლასების დახურვის შესახებ და მეორე, ეპარხიის ეკკლესიებიდგან ფულის სესხებაზედ თბილისის სასულიერო სასწავლებლისათვის სახლების მოსაპოებლად.

პირველი საგანი არ ეკუთვნოდა კრებას. აქვე ეგზარხოსმა ბრძანა-თუ სხვა კითხვებს აიღებდა კრება განსახილველად, ეს კითხვები მასთან წარდგენილიყვნენ მათზედ მსჯელობის ნება-რთვის მისაღებათ. ამასთანავე მისმა მაღალ ყოვლად-უსამღვდელოესობამ ინება, რომ ყველა საგნის შესახებ დადგინებები და მათი პირები ცალ-ცალკე ფურცლებზედ ყოფილიყვნენ დაწერილნი, რადგან ზოგნი შესაძლებელი იყო დამტკიცებულიყვნენ და ზოგნი კი არა. ზოგი ამათგანი, ეგზარხოსისავე სიტყვით, სინოდში უნდა წარგზავნილიყვნენ. ამ ბრძანებას რა აზრი ქონდა ძნელი მისახდომი არის. წინათ ყოფილ საეპარხიო და საოლქო სამღვდელოების კრებათა დადგინებანი ერთ რიგზედ არიან დაწერილნი, ე. ი. ერთსა და იმავე ჟურნალში არიან შეტანილნი სხვა-და-სხვა საგნებზე სტატიები და არც როდისმე ამათი პირები გადაღებულან. ახლა რაღა საჭირო იყო ყოველ საგანზე საკუთარი დადგინებები? ან ისეთი რა საგნები იყვნენ განსაზღვრული კრებისათვის, რომ მათზედ დადგინებების დამტკიცება უსინოდოთ არ შეძლებულიყო? ნუ თუ რომელიმე დადგინება უნდა გამხდარიყო იმ გვარ საფუძვლათ, რა გვარი საფუძველიც, ზოგიერთების სიტყვით, გახდა მიზეზი სამღვდელოებისაგან სასულიერო სასწავლებლებისათვის ზედამხედველობის აღრჩევის უფლების მიღებისა, ე. ი. ვითომც სამღვდელოებას საქმის წარმოება არ შეუძლიან და სხვ? ეს ხომ უიმისოთაც ეწინასწარმეტყველა საეპარხიო კრებას ზემო აღნიშნულის „დროების“ №-საგან.

საქმის ვითარებიდგან ცხადათა სჩანს, რომ ამ საეპარხიო კრებისათვის მხოლოდ ორი საგანი იყო სახეში მიღებული: სანთლის ქარხნის 1878, 1879 და 1880 წ. ანგარიშების განხილვა და ეპარხიის ეკკლესიებიდგან თბილისის სასულიერო სასწავლებლისათვის სახლების მოსაპოებლად ფულის სესხებაზედ ნება-რთვის გამოცხადება.

მაგრამ ეს ორი საგანიც ისე შეუმზადებელი დახვდა კრებას, რომ მას არას-გზით არ შეეძლო მათ და შესახებ გადაჭრით ეთქვა რამე. განა საფიქრებელია არ უნდა ყოფილიყო, რომ სანთლის ქარხნის სამი წლის ანგარიშებს ასე უცფათ რიგიანათ ვერ გაშინჯავდა კრება? ამათ გაშინჯვას კრება მოუნდებოდა არა ნაკლებ ერთის კვირისა. ამათ გასაშინჯათ კომმისსია დაინიშნა, მაგრამ თუნდა რომ ამ საგნის შესახებ დადგინება დამტკიცებულიყო, არა გამოვიდოდა-რა, რადგან ამ კომმისსიის მოქმედობაზედ კრებას უკანასკნელი სიტყვის თქმა აღარ ეღირსებოდა. საქმე კი რო ისე ყოფილიყო დამდგარი, რომ საეპარხიო კრების მოწვევამდინ ეს ანგარიშები მინდობოდათ მცოდნე პირებს განსახილველად და ამ უკანასკნელთ თავიანთი დასკვნა წარედგინათ კრებისთვის, მაშინ კრება თავის დადგინებას უფრო ჯეროვანს ძალას მისცემდა.

აგრეთვე აუცილებელ საჭიროებას შეადგენდა:

ა) წინათვე ყოფილიყო ქალაქის მაზრის სამღვდელოების კრება, რომელსაც განესაზღვრა-თუ რამდენი ფული იყო მათთვის საჭირო სას. სა-

---

ნენ მთის მებატონეების სახლში ამ გვარი ყმები, რომელთაც არც მიწა ეჭირათ, არც ცალკე სახლი ჰქონდათ და მუშაობდნენ მებატონის საკუთარს მამულზედ უსასყიდლოდ, მარტო ლუკმა პურისათვის და ზედ ჩასაცმის კონკ-ძონძებისათვის! მთელი ამათი შრომიდგან არ შენახულა იმათთვის იმდენი, რომ ერთი ფეხის დასადგმა მიწა, ან ერთი ძროხა თავის საკუთრებად დაენახათ.

ამ მდგომარეობაში იყვნენ ეს ბედისაგან განწირულნი, როდესაც განთავისუფლების ხმამ გრგვინვასავით გაიარა საქართველოში და ამ საცოდავებსაც, სხვებთან ერთად, ქუდი მოახდევინა და მადლობა შეაწირვინა ღმერთისათვის.

მოდი და ნუ გაუხარდებოდათ საცოდავებს, როდესაც ზოგს იმათგანს კიდევ ახსოვდა: მამა ჩერქეზში, დედა ქისტებში და თითონ საქართველოში ყოფილა გაყიდ-გამოყიდული!...

მოდი და ნუ გაუხარდებოდათ ახალი დებულება, რომლის ძალითაც დღეს თავის საყვარელს შვილს, ცოლს, დედას, სატრფოს ვეღარ გააშორებდნენ!

მართლათაც, სასიხარულო იყო, მაგრამ დიდს ხანს გასწია იმათმა სიამოვნებამ და სიხარულმა? თავისუფლების შემდეგ დაინახეს, რომ, თუმცა დედას შვილისაგან, საქმროს საცოლესაგან, ცოლს ქმრისაგან ვეღარ განიშორებენ, ვეღარ გაჰყიდ-გამოჰყიდიან, როგორც პირუტყვებს, მაგრამ ამათ ყველას ჭამა, სმა, ცხოვრება უნდა და ისინი კი ახალმა წესდებამ დაავლო ხელ გაშვერილ ლატაკებათ! იქამდისინ შემაძრწუნებელი იყო იმათი მდგომარეობა, რომ ზოგს ზედ დასახური საბანი და ქვეშ გასაშლელი ნაბადიც კი არ გაჰყოლიათ მებატონისაგან.

ეს ხალხი გაიფანტა სხვა-და-სხვა ადგილებში და აქამდინაც ისევ ისე ხელ-გაშვერილები დადიან და თავის შესაფარებელი ადგილი ვერ უპოვნიათ; მაშინ როდესაც ათასი თავისუფალი ადგილები არის, რომელზედაც ადვილათ შეიძლებოდა იმათი დასახლება და ეხლა უსარგებლოთ სახელმწიფოს მწყერთაგან გაეშენებინათ სარგებლობის მომცემი ხალხი. ვინ იცის საიდგან გადმოკარგულს „სკაპცებს“ (ხოჯებს) დამახინჯებულებს ზნეობითაც და კაცობითაც აძლევენ ადგილებს,—ამ საცოდავს ღმერთისაგანაც და კაცისაგანაც მოძულებულთ დასახლება უფრო მადლი არ იყო?

აი ამათ ცხოვრებიდგან მინდა უძღვნა მკითხველს რამდენი მოთხრობა, მხოლოდ ეს წინასიტყვაობა საჭიროთ დავინახე, რადგანაც [illegible]თემში ბევრმა არც კი იცის, რომ ამ გვარი ყმებიც იყვნენ და ასობით ხალხი ამ დებულებამ ასეთს განმლატაკებელს და უნუგეშო მდგომარეობაში დააყენა.

ა. მოხწუბარიძე.

(გაგრძელება)

სწავლებლის სახლების მოსაპოებლად;

ბ) წინათვე შეკრებილიყო ცნობები—თუ რომელ ეკკლესიაში რამდენი თავისუფალი ფული იქონიება და ეს ფული როდემდის არ შეადგენს საჭიროებას ეკკლესიისათვის;

ვ) რამდენი მღვდელია ტფილისის მაზრაში და რომელს მღვდელს რამდენი შეუძლიან წელიწადში შეიტანოს ჯამაგირიდგან მომავალის ვალის გარდასახდელად.

აი ამის შემდეგ შეიძლებოდა მეორე საგანზედაც დადგინება საფუძვლიანი გამოსულიყო. ეს ორი საგანი არ გადიჭრა სურვილისა მებრ და არც ჟურნალი დამტკიცდა.

დანარჩენი სამი საგანიდგან ერთი სრულებით არ ეკუთვნოდა კრებას და ორი შემთხვევით შეიქმნენ მის მზვედრად. არ ეკუთვნოდა საეპარქიო კრებას სახელდობ სტიპენდიატორების მიღება. ეს უფლება, როგორც სჩანს ტფილისის საეპარქიო საქალებო სასწავლებლის რჩევის ჟურნალიდგან, საყოველ-წლიოთ მინიჭებული აქვთ მაზრების სამღვდელოების კრებებს და ხსენებულ რჩევას. ამ წელში კიდეც მიუწერია ტფილისის, გორის და თელავის სასულიერო სასწავლებელთა გამგეობისათვის, რომ მათ მოიწვიონ ამ საგნის თაობაზედ თვითეულის მაზრის სამღვდელოება, ასე რომ გორის მაზრის სამღვდელოებისათვის ამგვარი კრება კიდეც არის დანიშნული ამ თვეში, თელავის და სიღნაღის სამღვდელოება კი ამ გვარ კრებას აუცილებლად მომავალ თვეებში მოელის.

არზებიც მოხსენებულ სას. სასწავლებლის გამგეობაში შეაქვთ მთხოვნელებს; ამიტომაც კრებას ბევრი არზები დარჩენ გაურჩეველნი, რადგან მისთვის გარდა ტფილისის სასულიერო სასწავლებლის განგეობისა, არავის წარუდგენია; და იმისაგანაც წარდგენილნი არზებიც საეპარხიო კრებას არ უნდა კუთვნოდნენ, როგორც სჩანს იმავევ კრებისადმი წარდგენილ საეპარხიო საქალებო სასწავლებლის: რჩევის მახსენებიდამ (№ 15), რომლითაც ეს რჩევა სთხოვს ხსენებულ გამგეობას გამოუცხადოს ტფილისის მაზრის სამღვდელოების კრებას, და არა საეპარხიო კრებას ის პირობები, რა პირობებითაც 1881/82 სწავლის წლისათვის უნდა მიიღონ სტიპენდიანტკები.

შემთხვევით კუთვნილნი შეიქმნენ კრებისა საეპარხიო საქალებო სასწავლებლის სწავლა-აღზრდის და საკვებავის ... ხილვა და ამავე სასწავლებლისათვის ნაჩალნიცის (უფროსის ქალის) ამორჩევა, რადგან ეს საგნები კრებისათვის სახეში არავის ქონია წინეთ. ამას ამტკიცებს ისა, რომ ამ საგნების შესახებ საქალებო სასწავლებლის რჩევას კრებისთვის არა ვითარი წინადადება არ წარმოუდგენია. კრებამ თვითონ მოსთხოვა რჩევას ანგარიში და იმანაც წარმოადგინა: სწავლა-აღზრდის ნაწილის ანგარიში 27 მაისს საღამოს და საკვებავი ნაწილის ანგარიში კი 28 მაისს დილით ძლივს, რადგან ეს უკანასკნელი მამა ეკონომს მანამდინ შესრულებული არ ქონდა. თუ რომ სასწავლებლის არჩევა სახეში ჰქონდა სასწავლებლის რჩევას, მას ერთი თვის წინეთ მაინც გაზეთებით უნდა მოეწვია მსურველნი ამ ადგილისა; ამ ადგილის მსურველნი 27 მაისს გამოჩნდენ, ისიც მხოლოდ სამი პირი, და გამოჩნდენ იმ შემთხვევის გამო, რომ ამ დღეს ძველი უფლრსი საქ. სკოლისა შავს მიწას მიაბარეს. ამ სამმა პირმა თხოვნები კრების სახელობაზედ შეიტანეს და ერთი მათგანი კიდეც აირჩა სასწავლებლის უფროსად.

განა ამის შემდეგ მართალი იქნება ის პირი, რომელიც იტყვის, რომ კრებამ ვერ შეიძლო გაეკეთებინა რამეო!

ფუმო მხრეღი.

8 ივნისს.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების საქმეთ წარმოება

(დასასრული *)

ანგარიში

15 მაისს 1880 წ. საზოგადოების კასსაში იყო 13,636 მ. 95 კ.

15 მაისიდამ 1880 წ. 1 იანვრამდე 1881 წ. შემოსულა:

წევრთაგან	1158 მ. „
ქუთაისის ბანკიდამ	1000 მ. „
ფულის სარგებელი	277 მ. 50 კ.
სურამის წარმოდგენიდამ	50 მ. „
ტფილისის სკოლის შეგირდებიდგან	33 მ. 50
დაბრუნებული შემოსავალი	30 მ. „
სულ	2549 მ. 95 კ.

სრული შემოსავალი იყო 1 იანვარს 1881 წ. 16,185 მ. 70 კ.

15 მაისიდამ 1880 წ. 1 იანვრამდე 1881 წ. დახარჯულა:

სამასწავლო ნივთების და წიგნების სასყიდლათ	822 მ. 20 კ.
ტფილისის სკოლის, კანცელიარიის და ბიბლიოტეკის სახლის ქირა, სკოლაში მოსამსახურეთ ჯამაგირი და სხვა წვრილი ხარჯი	938 მ. 31 კ.
ბათომის სკოლის ხარჯი	1000 მ. „
სტიპენდიანტების ხარჯი	443 მ. 34 კ.
... ბის ყიდვა	363 მ. 50 კ.
მგალობლებს	65 მ. „
სეკრეტარს	375 მ. „
კანცელარიის ხარჯი, წარსულის წლის ანგარიშის დაბეჭდვა, ლანკები, განცხადება გაზეთებში და სხვა წვრილმანი ხარჯი	323 მ. 79 კ.
სულ	4331 მ. 14 კ.

1 იანვარს 1881 წელს საზოგადოების კასსაში იყო 11,854 მ. და 56 კ. და ორი მომგებიანი ბილეთი მეორე სესხისა.

თავმჯდ. ამხანაგი ილია გ. ჭავჭავაძე.

წევრნი:
ი. ს. გოგებაშვილი.
ი. მ. მეუნარგია.
რ. დ. ერისთავი.
ი. გ. მაჩაბელი.
გ. მ. თუმანიშვილი.

*) იხ. „დროების“ № 124.

ბ. ნ. დ. ბაქრაძე და ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკი

უკეთუმცა ბრმანი იყვენით, ცოდვამცა არა გაქვნდა; ხოლო აწ იტყვით, ვითარმედ ვხედავთ, და ცოდვანი თქვენნი ჰგიან.

(სახარება იოანესი, თავი მეცხრე, მუხლი ორმოც-და-ერთი).

არა თუ გაზეთის „დროების“ მკითხველებმა, არამედ, მგონი, მთელმა ქართლმა და იმერეთმა იცის, რომ ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკი ჭირიც არის და ლხინიც ბ. ბაქრაძისათვის. ლხინი იმიტომ გახლავსთ, რომ, სანამ ბანკის გამგეობის თავმჯდომარის არჩევის დრო დადგება, ბ. ბაქრაძეს ესხმება განუსაზღვრელი იმედის ფრთები; იმის თავიდამ არ გამოვა ბანკი და კენჭი; იძლევს თავს სხვა-და-სხვა წერილებზე, მინდობილებაებზე, სტატიებზე, რასაკვირველია, სულ ბანკის შესახებ; ის აღარ აკლდება სოფლის დღესასწაულებს, ტირილს და სიცილს; ხანდისხან, განსაკუთრებით კენჭის-ყრა რომ მოახლოვდება, გაისეირნებს ახლო-მახლო სოფლებისაკენ: ის ყოველ მინუტში მზათ არის საალერსოთ და საამბოროთ. ერთი სიტყვით, გვგონებათ, გარეგანი შეხედულობით, რომ ეს კაცი გაყმაწვილდაო.

დადგა ნანატრი კენჭის-ყრის დრო! ვინ იცის ეს რა დროა ბ. ბაქრაძისათვის! ერთი დღე, განატარები ამ დროს, უღრის ათ წელიწადს, განატარებს მოსვენებულად. ამ დროიდან ბ. ბაქრაძის ლხინს შეებმება ჭირი და ... იბრძვიან იმის გულში ლხინი და ჭირი. ეპარვის ბ. ბაქრაძეს გულში ში: ნეტავი ლხინი გაიმარჯვებს თუ ჭირიო! ეს ლხინის და ჭირის ბრძოლა, ემზგავსება სახადს, რომელსაცტატიაში ... წლეულს თერთმეტი დღის ავადა ჰქონდა.

ზოგიერთნი იძახიან: „ნეტავი როგორ ... დის გამოვა ბ. ბაქრაძე სათუოშიორ ... სახადი ყველის ჩამოგავსო! აი, ... ყო გამოფენაო! თუ შავათ გამოაფ... ნა. ... თეთრათ, არა უჭირს-რაო! ... მაინც თუ გადაამარბა თეთრმა, ... შეაწუხებსო! მაგრამ ბ. ბაქრაძე ... ძრიელ ეკიდება ხოლმე ეს ბატონ... ბიო! ნაწლის ტანა იცისო და ... შავათ გამოყრის ხოლმეო“.

სხვები ამბობენ: „ეს ჭირი ნამდვილ ყველიზე კიდევ უარესიაო! ნამდვილ ყვავილს ერთხელ მოიხდი სიცოცხლეში და მორჩები, მობრუნებ არ იცის იმანი და ბ. ბაქრაძეს კი ...

მესამე ... თავმართავდა სოლ უფროდა-... მელაღმართებაო, მაგრამ, ... ცა ღრთმა, რა კი რომ მოიხ... ალე მოიკეთებსო: ჯერ ლაპარ... კა დაიწყს, მერე მადა გაეხსნება ... რამე სმელზე და მერე კი შეუდგება მუშაობასო.“

მართლაც რომ, ბ. ბაქრაძე, შემდეგ კენჭის-ყრისა, რომელიც არაოდესარ თავლბა მის სასარგებლოთ, ჯერ იმითი ჰოილებს ხმას, რომ ელაპარაკება მნაველებს, თუ ყოველიფერი რაც შემემთხვა, ღოლაბერიძის მანქანებიდამ მოხდაო! შემდეგ ის საჩივრებში კაიხსნის მადას და გაგზავნის მინისტრის სახელზედ საჩივარს, რომელშიაც სჩივა, თუ უკანონო იყო ზოგადო კრების რჩევაო და იმისარდაწყვეტილებაო; მაგალითად, ზედამხედველი კომიტეტის თავმჯდომარის აზნაურიშვილი არ არის სოც-და-თორმეტი ათასი მანეთი კიდ მოუმატა ძარეულ თავნსო და სხვ.

...საკვირველია, იქიდამ მოსწერენ, თუ რა შენი საქმეაო.

...რე ბ. ბაქრაძე შეუდგება რედაქტორთან წერილების წერას. ამ წერილებში იხსენებს ცოტ-ცოტათი, ... რა გარდახდენია კენჭის-ყრის ... ის, და, რასაკვირველია, ყოველივე აბრალებს ბ. ღოლაბერიძის მანქანებს.

მაგრამ ბ. ბაქრაძის უკანასკნელ წერილში, „დროების“ 118 ნომერში, ... კითხე, ჩემდა გასაკვირველად, რომ ... ღოლაბერიძის მანქანებას აღარ დაიბებულა, მეც შემხებია და ამბობს: ... ბონის ღოლაბერიძის მანქანებითო თავმჯდომარის უსამართლო მოქმედებითო სუყველა კანდიდატებს ერ... ეყარა კენჭი ხუთს ურნაშიო“!

მეორე ალაგს ამ წერილშივე ბ. ბაქრაძე ბრძანებს: „წლეულს ერთის თის წინ კენჭის-ყრამდის, რომელიც, ბ. თავმჯდომარის წყალობით, ... ხდა კანდიდატების ამორჩევის და ... მგან ზემოთ დაწერილის სიტყვის ... დაქმისა ორის დღის შემდეგ, გარყვნილი ... ჭირი და მთვრალი დიაცი დამატაკეში...“

... თუ აი ეს ორი ადგილი შემეხება მე ... ბაქრაძის წერილში და მსურს ამ ... სტატიაში უგო მას პასუხი. რასაკვირველია, ამ სიტყვებით რომ შემხებოდა გონებით ბრმა კაცი, მე არ მი... რომ ... ყურადღებას; ჩემის აზრით, ... ღირს იმისთანა კაცის დევნა, რომელიც თითონ ბუნებისაგან არის ... შელეწულია; მაგრამ უეჭველათ უნდა ... ანგარიში თავის უსა... ფუძლო და უსამართლო სიტყვებში იმ კაცს, რომელსაც მიუღია მაღალი სწავლა; რომელიც ცამეტი წელიწადია მსაჯულათ არის და რომელიც ... არ სჯერდება მსაჯულობის ... გილს.

თუმცა, მართალია, ბ. ბაქრაძემ ... არ წარმოადგინა დასამტკიცებელ საბუთად, თუ რითი იყო უსამართლო ჩემი მოქმედება, მაგრამ მე მაინც დავუმტკიცებ იმას ...

ვე კანდიდატებისა ... ერა არა თუ უსამართლო ... ლო, არამედ თანახმა ი... ... ონისა, აგრეთვე მო... ...ბის სურვილისა.

ბ. ბაქრაძემ კარგად იცის, რომ ერთი წილი საზოგადოებისა თხოულობდა, ყველა კანდიდატებს ერთად ეყაროს კენჭი, და მეორე წილი—რომ თითო-თითოთ ეყაროსო. კრებას შეადგენდა ცხრაასამდი მეკენჭე კაცი და რამოდენიმე ასი მაყურებლები ერიენ იმათში. რასაკვირველია, იმათი შეთანხმება ისე არ იქნებოდა, თუ ისევ კენჭს არ ვყრიდით იმაზე: ერთად ეყაროსა ... კანდიდატებს კენჭი, თუ ცა... ...კეო. რომ გამწყრალიყო ღმერთი ... კრებას გარდაეწყვიტა, რომ ცალ-ცალკე ეყაროსო, ნეტავი, ბ. ბაქრაძის აზრით, ვის უნდა ეყარა კენჭი უწინ? როგორ გამოგვეყვანდა ბაქრაძე ამ გაჭირვებიდამ? თუ იმაზედაც უნდა გვეყარა კენჭი, რომელმა კანდიდატმა უწინ იყაროსო? ერთი რომ სანამ მთავარი კენჭის-ყრა დაიწყებოდა, სამი დღე გაივლიდა.

ახლა ამბობს ბ. ბაქრაძე, რომ ორი დღე დავაგვიანე და იმას დიაცი დაატაკეს და სამ დღეს რომ გაევლო, ვინ იცის, იქნება მეორე დიაცი გამოჩენილიყო. მეორე ის, რომ, ცალკ-ცალკე რომ გვეყარა კენჭი, ხუთი მთელი დღე მოუნდებოდით კენჭისყრას. დარჩებოდენ ქუთაისში რაჭული და ლეჩხუმელი ცხენები და კაცები, თუ, არა, ღმერთმა იცის; ქვემოურები რკინის გზით მაინც მიდიან ქუთაისში. მაგრამ შეგვიბრალა ღმერთმა და კრების პრაქტიკულმა ჭკუამ და გარდაწყდა კენჭის-ყრით, რომ ყველა კანდიდატებს ერთად ეყაროს კენჭიო.

აი ეს კრების სურვილი.

ახლა კანონის მხრით შევხედოთ: ბ. ბაქრაძეს უეჭველათ ეგონება, რომ ჩვენი წესდების უკანასკნელი პარაგრაფი, ესე იგი, 102, ამბობს თუ „იმ შემთხვევაში, რომლისაც გარდაწყვეტა წესდების ძალით არ მოხერხდება, ბანკი ყოლდებულია დაემორჩილოს საზოგადო კანონებს, რომელნიც ეხლა მოქმედებაში არიანო". მაშასადამე ჩვენ უნდა მივმართოთ იმ კანონებს, რომელნიც არსებობენ შესახებ აღმორჩევისა. ბ. ბაქრაძემ, რომელიც დიდი მოყვარულია აღმორჩევის საქმეებისა და, როგორც თითონ სთქვა, ხუთი წელიწადია ბრძოლაშია ამორჩევის დროს, უნდა იცოდეს, რომ რუსეთის იმპერიის კანონებ... ...ტომში, 221 სტატიის დამატების 34 პარაგრაფში, არის ნათქვამი შემდეგი: „ყველა კანდიდატები ერთსა-და-იმავე ადგილზე უსაცილოდ ერთ კრებაში უნდა იქმნენ გამორჩეულნი: ერთმანეთზე სხვა-და-სხვა დროს გამორჩევა, სხვა-და-სხვა აღმრჩეველების რიცხვით, არ მოგვცემს საკმაო საფუძველს, რათა სამართლიანათ გავიგოთ, თუ რომელ კანდიდატსა აქვს უპირატესობა". (приложеніе къ статьѣ 221, § 34 св. зак. Рос. Имперія, т. зак. XI, оосот., изд. 1876 года). ჩემის აზრით, ამ კანონზე მითითება საკმაოა ბ. ბაქრაძის გასამტყუნებლათ.

(დასასრული ხვალ).

ტფილისის საავადმყოფო

ავათმყოფები მიიღებიან დილის ცხრა საათიდამ ვიდრე ნაშუადღევის პირველ საათამდინ.

ორშაბათს. გავრინსკი — ქმაშ ბებიაობისა და ქალების ავათმყოფობისა; გორდლევსკი და ლისიცოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; როტინიანცი—ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა, ბაბაევი სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბოვსკი ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფ.; რეიხი — თვალების ავათმყოფობისა; ბასუტოვი—ბებიაობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; პეტროვსკი—ვენერიულ ავათმყოფობისა,

ოთხშაბათს. კრასნოგორიადოვი და ლისიცოვი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუზარიანცი და შტემბოვსკი—რიფილიტიკური და ტყავის ავათმყოფობისა.

ხუთშაბათი გავრონსკი—ბებიაობისა და ქალების ავათმყოფ.; როტინიანცი—ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყ.; ბაბაევი ძარღვების სისუსტისა და ელექტრო-ტერაპიისა ლისიცოვი და პეტროვსკი შინაგან ავათმყოფობისა; ქიუზარიანცი 1-ლი სიფილისტიკური ავათმყოფობის.

პარასკევს. მინკევიჩი—ხირურგიულ ავათმყოფობის; ბასუტოვი—ბებიაობისა, ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; კრასნოგლიადოვი, ლისიცოვი და კერმიშოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; შტემბოვსკი — ვენერიულ და ტყავის ავათმყოფობისა.

შაბათი. ლისიცოვი — შინაგან ავათმყოფობის. რეიხი—თვალების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუსტისა და შინაგან ავათმყოფობის; ქიუზარიანცი 2-რე—ქალებისა და შინაგან ავათმყოფობისა.

ობრესტი — კბილის ავათმყოფებს, მიიღებს თავის სახლში მუდამ დროს რდაბეშის საავათმყოფოს ბარათებით.

განცხადებანი

ინგლისის მაღაზიაში

მოსახურავი 4 მან., ნასოსები 1 მ., დასაკეც სკამები 2 მ., სკამიანი ჯოხი 4 მ., კრავატიანი კრესლო 10 მ. დაწყობილი, ფილტრები 4 მ., ქინძისთავების სასანახავი 50 კაპ., ხრუსტალის ჩაის სტაქნები 25 კაპ. და 30 კაპ., ლუპიოშები და პასტილა თამბაქოს მხმარებლებისათვის 60 კაპ. ინგლისური ვანნები და სხვა. (20—6)

ისყიდება ინგლისის მაღაზიაში

30%-ზე უფრო იაფად, ვიდრე სადმე სხვაგან: მურაბა, კაკაო, ბრინჯი, ჩურჩხელობა, ბადლები, ტაშტები, პირის დასაბანები, ჩაინიკები, სტაქნები, პადნოსები, კლიტეები, დანები, კოვზები, კალმები, ქაღალდი, კარანდაშები, რეზულები, თოფები, რევოლვერები, ალბომები, კრაოტები, ტანსაცმელი, ტრიკო, პარუსინა, ცხვირ-სახოცები, პირსახოცები, კლეონკა, კაცის და ქალის წინდები. უნაგირები, პორტვეინი, ხერესი, კონიაკი და სხვ. ჩაი პარტიებით ვაჭრებს ფუთობით 44, 46, 48, 50, 52, 54 და სხვ..

იქვე იყიდება: მურაბები, მაგნეზია და წყურვილისაგან ლეპიოშკები, ციებისაგან ქინაქინის ღვინო, კარბოლის პარაშოკი, საპონი და წამლები ეპიდემიისგან დაცვისა, მედიკური ქაღალდი ფეხის-ალაგებისათვის, სპარსეთის პარაშოკი და სხვ. (15—8)

ლონდონის მაღაზია

ერევნის მოედანზე № 2, კომმერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ქიახტის და ჩინეთის პირველი მოწევის ჩაის გასაყიდველად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფიადნოსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, ჭიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შილთაკი წინდების, ჩულქების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ... (100—89)

ინგლისის მაღაზიაში

არწრუნის გალლერეაში

(Maison de confiance)

შეადარეთ ჩვენი ჩაი	ჩაის ფასები
— — 1 მ. 10 კაპ.	— 1 მ. 40 კაპ.
— — 1 „ 20 „	— 1 „ 60 კაპ.
— — 1 „ 40 „	— 1 „ 90 კაპ.
— — 1 „ 60 „	— 2 „ 20 კაპ.
— — 1 „ 80 „	— 2 „ 50 კაპ.
საუკეთესო 2 მანეთ.	— 3 მანეთ.

ჩაის წონა—უქაღალდოდ, სხვაგან კი ქაღალდით. (100—7)

მიუხედავათ იმისა, რომ ბაჟი მოიმატა, საქონელი გაიყიდება ისევ იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: კონგო-ჩაი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მანინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ., მშვენიერი კაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრიელ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქაღალდოთ. ... მანეთამდინ და თოფები 20—200 მანეთამდინ. ინგლისის მაღაზიაში. საავგუსტო ბარნსმის უნაგირების გასასყიდლათ, ჯონსის კლოზეტებისა, შოკოლადისა და ეკსტრაქტისა კაკაო ფრაის რომელთაც დაიმსახურეს პარიჟის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მენდალი. გირვანქა არომატიანი ჩაისა ღამაზი ჩაინიკით 1 მ. 65 კ. და სულ საუკეთესო 2 მ. 30 კ. ვაჭრები მოიგებენ, თუ იყიდიან ბლომათ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოსტიუმი 15 მ. ხელების კონფეტები 60 კ. ერთი გირვანქა. (100—72)

ინგლისის მაღაზიაში

თმის აღმ-ყვანი

მაკ-მას-ტერი

ამაგრებს თმას და აძლიერებს ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისყიდება ქინის პომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკიპილის მოსასპობლად, ტუალეტის საპონი, დუხები და სხვ. (150—107)

მოსახურავი 4 მანეთად, ნასოსები 1 მან., დასაკეცი სკამები 2 მან., სკამიანი ჯოხი 4 მან., კრავატიანი კრესლო 10 მან. დაწყობილი, ფილტრები 4 მან. ქინძისთავების შესანახავი 50 კაპ., ხრუსტალის ჩაის სტაქნები 30 კაპ. თითო, ინგლისური ვანნები და სხვ. ინგლისის მაღაზიაში.

10,000 რწყული ქალის წინდები 25 კაპ. დაწყობილი 75 კაპ.-დისინ, 10,000 რწყ. კაცის წინდები 35 კაპ. 1 მან.-დისინ, 7,000 პადნოსები 5 კაპ.—5 მან.-დისინ., 1,000 კრავატები 5—35 მან.-დისინ, 400 არშინი ბოლაზეი 1 მ.—1 მან. და 30 კაპ.-დისინ, 800 არშ. პარუსინა 40 კაპ.—1 მ.-დისინ 300 რევოლვერი 4 მ.—35 მ.-დისინ, 200 ალბომი ნახევარ ფასად. 10,000 გირვანქა მშვენიერი ჩაი თავის ჩაინიკებით 1 მ.—65 კაპ., რკინის კალმები ყველა გვარ ხელისათვის. (15—7)

ლონდონის მაღაზია კომერციული ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩაის გასასყიდლად პირველი ხოვრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტეებისა, ჩურჩხლებისა, კრავატებისა, დანებისა, კოვზებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, საპონისა, შილ გებისა, ცხვირ-სახოცისა, ქაღალდისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნაგირებისა, სუკრისისა (გემრიელი კლუშნავინი ზეთისა) და სხვ. საკანცელარიო მასალებისა, ... ხურავებს გასასყიდლად კანფეტების და მატიურის და კაშ. მურაბისა, აგრეთვე ჩულქებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი ჭიანსის იგარები. (100—87)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 17 Іюня 1881 г. Типографія С. Меликова. ზამოწ. ს. ხელიქიშვილი. რედაქტორები: ილ. ჭავჭავაძე და ს. მესხი

130 [illegible] 148 147

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელე-
ბელი საზოგადოების წლიური კრება.

8 იანვარს 1881 წ.

კრება დანიშნული იყო 1 იანვარს, [illegible] 8 იანვარს.

თავმჯდომარეობდა: ი. გ. ჭავჭავაძე.

დაესწრნენ: [illegible]

[illegible]

I. წლიური ანგარიში საზოგადოების [illegible] 15 იანვრიდან 1880 წ. 15 იანვრამდე 1881 წ.

II. საზოგადოების ახალი წევრების არჩევა.

III. [illegible] წლიური [illegible].

I

[illegible]

1. [illegible] [illegible] [illegible].

Ա. [illegible] լեզու.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Բ. [illegible] լեզու.

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], 1500 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].
[illegible] 230 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

5. [illegible]: [illegible]

[illegible]

3 [illegible].

[illegible]

4. ნიშნები.

[illegible]

~~132~~ ~~150~~ 149

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]?

[illegible]: [illegible].

[illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

№ 49 / 133 / 151 / 150

[illegible] 1881

№ 49

[illegible] : [illegible]

[illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

[illegible]	[illegible]
[illegible] 27 [illegible] 1881 [illegible] № 3.	1. [illegible] [signature]
2. [illegible]	[illegible] 2400 [illegible] [signature]

3.	[illegible] 21 [illegible] 26 1879 წ. [illegible] „[illegible]"	[illegible] ი. ჭ.
4.	[illegible]	[illegible] ი. ჭ.
5.	[illegible] „[illegible]" [illegible]	[illegible] ი. ჭ.
6.	[illegible] № 48 [illegible]	[illegible] ი. ჭ.

[illegible]	[illegible]
[illegible] 4 [illegible] 815	[illegible]
[illegible] 816. № 352 [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

ამ წიგნში დანომრილია ას ოც და თოთხმეტი (134) ფურცელი.

უფრ. არქივარ. – ნ. ბასილაშვილი.

1 22/III 934

~~135~~ ~~153~~
152

[illegible]
[illegible].

1890 წ.

	16 [illegible]	მ.	კ.
16	ნავთი	〃	9
20	[illegible]	〃	20
21	[illegible]	〃	21.
22	ფოსტის მარკები	〃	40
〃	[illegible]	〃	70
〃	ნავთი	〃	9
23	~~[illegible]~~	〃	~~[illegible]~~
〃	[illegible]	〃	60
24	[illegible]	〃	15
26.	ნავთი	〃	9.
[illegible]			
1	[illegible]	〃	36
	[illegible]	〃	50
2	[illegible]	〃	14
	[illegible]	〃	10.
3	[illegible]	〃	20.
	[illegible]	〃	15.
	ფოსტის მარკები.	〃	40
5	[illegible]	〃	14.
7	ნავთი	〃	9.
8	[illegible]	〃	14
		4	75

	ბილეთი ნაკაშიძესთან ტ. [illegible]	,,	14
10.	[illegible]	,,	20
	ნავთი	,,	9.
12	ბილეთი [illegible]	,,	14.
13	ნავთი	,,	9
16	[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]	1	14
17	ნავთი	,,	9.
	[illegible]	,,	22.
	[illegible] [illegible]	,,	20
		2	31

[illegible] [illegible] [illegible]. 20 [illegible]
[illegible] 20 [illegible]. [illegible]

154 155

დეკემბერი
~~იანვარი~~ 20 - 20

21	ნავთი	,,	9
	[illegible] [illegible] [illegible]	,,	20
	[illegible]	,,	20
22	[illegible]	,,	20.
23	ნავთი	,,	9
	[illegible]	,,	20
24	~~[illegible] [illegible]~~	,,	~~40~~
	[illegible]	,,	18
27	ნავთი	9	9
	[illegible] [illegible] [illegible].	,,	10
		,,	10
6	ნავთი	,,	20
	[illegible]	,,	21.
7	[illegible]	,,	4
	ბილეთი ა. [illegible] [illegible].	,,	21.
	ბილეთი [illegible]	,,	60
11	[illegible]	,,	14.
	ბილეთი [illegible] [illegible]	,,	21
14	[illegible]	,,	9
	ნავთი	,,	20
17	[illegible]	3	91

17	ნავთი	"	97
20	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]	"	14.
21	[illegible]	"	40.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	15.
25	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	7.
	[illegible]	"	7
	[illegible] ([illegible]) [illegible]	1	23.
26	[illegible]	"	14.
		2	58

[illegible] 6 – 49 კ. – [illegible]
[illegible] 26 [illegible] 1890წ.
ი. [illegible]

~~[illegible]~~ [illegible]

28	[illegible]	"	25.
30	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	26

ივნისი 1890წ. 155 ~~156~~

5	[illegible]	"	16.
	ნავთი	"	9.
	[illegible]	"	30.
	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	14.
16	ნავთი	"	9.
	[illegible]	"	10
19	[illegible]	"	20
		"	20
21	[illegible]	2	39

[illegible]
21 ივნ. 1890წ. ი. [illegible]

ივლისი 21.

23	[illegible]		
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	14.

24	[illegible] [illegible]	"	42.
	[illegible]	*	21.
	[illegible]	"	2
	[illegible]	"	60
	[illegible]	"	26.
[illegible]	[illegible]	"	50
1	[illegible]	"	10
2.	[illegible]		91.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	24.
5.	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	20
6	[illegible]	"	10
	[illegible]	‡	14.
8	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	20
		4	35.

9	[illegible]	"	25
	[illegible]	"	15.
11	[illegible]	"	30
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	14
12	[illegible]	"	14
13	[illegible]	"	16
14	[illegible]	"	10
15	[illegible]	"	15
16	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	15.
20	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	33.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	14. ‡
	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	15
		2	97

ნახევარი [illegible]	14.
ნახევარი [illegible] [illegible]	14.
[illegible] [illegible] [illegible]	~~1~~.32.
[illegible]	50.
ნახევარი [illegible]	14
ნახევარი [illegible]	27.
ნახევარი გ. [illegible]	28
პური	20
[illegible] [illegible] [illegible]	10.
[illegible]	20
[illegible]	11
[illegible] [illegible]	80
პური	20
ნახევარი [illegible]	7.
	~~11 21.~~
[illegible]	20
ნახევარი [illegible]	3.
	11–44.

157 ~~158~~

	[illegible]	92	
9	პური	"	20.
	[illegible] [illegible] [illegible]	"	8.
	[illegible] [illegible] [illegible]	"	80
	ნახევარი [illegible]	"	21.
14	[illegible]	"	20
	[illegible] [illegible]	"	12.
	[illegible] [illegible] [illegible]	"	5.
	[illegible] [illegible] [illegible]	"	10
	[illegible]	"	10
	პური	"	20
	[illegible]	"	25.
	ნახევარი [illegible]	"	24.
	[illegible]	"	30
	[illegible]	"	5.
	[illegible] [illegible] 5	"	15
	ნახევარი [illegible] [illegible]	"	21.
	ნახევარი [illegible] [illegible]	"	7
	[illegible]	"	15
		3	48.

	[illegible]	"	25
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	12.
	[illegible]	"	23
	[illegible]	"	80

[illegible] (5—8 [illegible])

[illegible]

[illegible] 1890

2.	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	9.
	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	9.

159/158

	[illegible]	"	29
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	38.
21	[illegible]	"	14.
22	[illegible]	"	6.
	[illegible]	"	10
25	[illegible]	"	63.
	[illegible]	"	20
26	[illegible]	"	21.
28	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	35.
	[illegible]	"	40
29	[illegible]	"	7
30	[illegible]	"	20
	[illegible]	1	"
	[illegible]	5	45.

ხარჯები

1	[illegible]	"	48
	პური	"	10
	ბილეთი [illegible]	"	7
	[illegible]	"	21
4	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	10
7	[illegible]	"	50
	[illegible]	"	9
	ბილეთი [illegible]	,	7
8	[illegible]	"	35
10	ბილეთი [illegible]	"	14
"	ბილეთი [illegible]	"	14
"	[illegible]	"	10
11	ბილეთი [illegible]	"	21
	[illegible]	"	9
		3	51

12	[illegible] Hol 159		20
	[illegible]	"	40
13	[illegible]	"	20
	ბილეთი [illegible]	"	14
15	[illegible]	"	9
	ბილეთი [illegible]	"	14
	[illegible]	"	20
18	[illegible]	"	40
20	ბილეთი [illegible]	"	14
	ბილეთი [illegible]	"	14
	ბილეთი ~~[illegible]~~ [illegible]	"	14
	ბილეთი [illegible]	"	14
22	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	9
24	[illegible]	"	5
	[illegible]	"	8
25	ბილეთი [illegible]	"	14
26	[illegible]	"	9
	ბილეთი [illegible]	"	14
		3	33

	ნავთი	"	9
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	7	08
	[illegible]		
	[illegible]. 1891წ.		
3	[illegible]	"	25.
4	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	26
	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	20
	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]	"	13
5	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	14
	~~[illegible]~~		~~33~~
	[illegible]	"	16
8	ნავთი	"	9
	~~[illegible]~~	"	~~14.~~
	[illegible]	"	50
	2-06	2	62

	~~[illegible]~~	~~1~~	~~39~~
	[illegible]	"	5
12	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	50
	[illegible]	"	14
13	[illegible]	"	25
	[illegible]	2	30
	[illegible]	"	11
	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	15.
15	[illegible]	"	21.
	[illegible]	"	10
	ნავთი	"	9.
	~~[illegible]~~	"	~~21~~
19	ნავთი	"	9
	[illegible]	"	15
	3-28	3	28

~~160~~ 160

23	[illegible]	"	95
	[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]	"	30
	[illegible]	6	59
	[illegible]		
	[illegible]		
24	[illegible]	"	65
	წერილი [illegible]	"	14
	წერილი [illegible]	"	35
	ნავთი	"	9.
	[illegible]	"	10.
26	წერილი მ. [illegible]	"	14
	წერილი [illegible]	"	14
31	ნავთი	"	9
	[illegible]	"	25.
	წერილი [illegible]	"	21.
	წერილი [illegible]	"	14
	წერილი [illegible]	"	14
		2	44.

(marginal note, written vertically: [illegible])

~~162~~ 161

	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	15
3	წერილი მ. [illegible]	"	21.
5	ნავთი	"	9
	წერილები [illegible]	"	21.
7	ნავთი	"	9
	[illegible]	"	25
	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	40
9	ნავთი	"	9
10	[illegible]	"	21.
	წერილი [illegible]	"	14.
	წერილი [illegible]	"	14.
	წერილი [illegible]	"	14.
	[illegible]	"	7.
12	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	16.
13	~~[illegible]~~ ნავთი	"	9
	[illegible]	"	5
14	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	23
		3	67

[illegible]	"	8
[illegible]	"	6.
[illegible]	"	9
[illegible]	"	3.
		26

24 [illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible] 6 37.

[illegible] 6 | 37

[illegible] (signature)

ნოემბერი – 18[illegible] წ.

1	[illegible]	"	25
8	[illegible]	"	6.
2	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	30
3	[illegible]	"	21.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	9.
	[illegible]	"	6.
4	[illegible]	"	21.
	[illegible]	"	40
		2	14

162

	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	9.
7	[illegible]	1	60
	[illegible]	"	9
	[illegible]	"	21.
	[illegible]	1	20
	[illegible]	"	8
	[illegible]	"	6.
8	[illegible]	"	28
"	[illegible]	"	28.
	[illegible]	"	9.
	[illegible]	"	13.
9	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	27.
11	[illegible]	"	9.
14	[illegible]	"	14.
15	[illegible]	"	9
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	15
17	[illegible]	"	41.
19	[illegible]	"	9
	[illegible]	"	36
		6	60

28	[illegible]	„	44
	კონვერტი	„	20
	ნავთი	„	9
29	კონვერტი	„	15
	ნავთი	„	9
31	[illegible]	„	40
	[illegible] (75 [illegible]) [illegible]	10	35
2	კონვერტი	„	10
4	წერილი [illegible]	„	14
	[illegible]	„	20
5	ნავთი	„	9
	კონვერტი	„	15
7	[illegible]	„	25
8	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	21
9	[illegible]	„	10
10	ნავთი	„	15
	წერილი [illegible]	„	21
		2	38

164 163

	[illegible]	„	70
	[illegible]	„	14
14	[illegible]	„	40
	[illegible]	„	20
	[illegible]	„	20
14	[illegible]	„	~~28~~ 80
	[illegible]	1	90
17	წერილი [illegible]	„	35
18	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	14
19	ნავთი	„	15
	კონვერტი	„	13
21	[illegible]	„	40
	[illegible]	„	36
	[illegible]	„	41
	Русское Слово-ს [illegible]	„	20
24	[illegible]	„	25
	[illegible]	„	40
	[illegible]	„	15
	[illegible]	„	10
	9-94.	7	36

6-48.

~~137~~
~~163~~
164

	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	–	21.
	[illegible]	"	21.
7	[illegible]	"	46.
9	[illegible]	"	51.
	[illegible]	x	21.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	12
	[illegible]	"	30.
16	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	21.
19	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	20
21	[illegible]	"	28
	[illegible]	"	"
	[illegible]	1	53.
	[illegible]	"	10

[illegible]

[illegible]

[illegible] — 4

4) [illegible]	14.
5) [illegible]	15
[illegible]	5.
[illegible]	15
[illegible]	30
[illegible]	5.
[illegible]	26
[illegible]	14.
[illegible]	14.
~~[illegible]~~	~~21.~~
[illegible]	5.
[illegible]	15.
[illegible]	35.
[illegible]	30
[illegible]	10.
[illegible]	9.
[illegible]	14.
[illegible]	10
[illegible]	40
[illegible]	14.
[illegible]	20
[illegible]	14.
	3-56

~~16?~~ 165

[illegible]	30
[illegible]	14.
[illegible]	14.
[illegible]	5.
[illegible]	3.
[illegible]	5.
[illegible]	20
[illegible]	15.
[illegible]	15.
~~[illegible]~~	~~10.~~
[illegible]	14.
	1-20

11 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 76ს. (42.76ს.)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ი. [illegible]

11 [illegible]

[illegible]	7.
[illegible]	20.
[illegible]	15.
[illegible]	60.
[illegible]	5.
[illegible]	10
[illegible]	5.
[illegible]	5.
[illegible]	14.
[illegible]	14.
[illegible]	14.
[illegible]	18
[illegible]	30
[illegible]	80
[illegible]	5.
[illegible]	12.-50 [illegible]
[illegible]	10.
[illegible]	[illegible]
~~[illegible]~~	~~21.~~

[illegible] [illegible] [illegible] 11, (42.61ს.) [illegible] 20
[illegible] [illegible] ი. [illegible]

ღვინობისთვე — 20

ნავთი	9.
[illegible]	21 [illegible]
პაპიროსი	15.
[illegible]	25.
ნავთი	9.
[illegible]	20
[illegible]	10
[illegible]	5.
[illegible]	21.
[illegible]	7.
	9
ნავთი	5.
[illegible]	15.
პაპიროსი	7
[illegible]	14.
[illegible]	13.
[illegible]	35.
ნავთი	9.
ნავთი	9.
[illegible]	10.
[illegible]	1 [illegible].
პაპიროსი	30.
	3 — 98

168 (struck through) 167

3-77

36-17

~~[illegible]~~	~~30.~~
~~[illegible]~~	~~50.~~
ნავთი	10.
[illegible]	10.
[illegible]	2.
[illegible]	7.
[illegible]	20
~~[illegible]~~	~~30.~~
[illegible]	14.
[illegible]	70.
[illegible]	6
ნავთი	9.
[illegible]	1 [illegible].
[illegible]	30 კ.
[illegible]	40 კ.
[illegible]	10
[illegible]	28.
[illegible]	21.
	3 — 77.

[illegible]

[illegible] 20.-დან.

[illegible]	15.
[illegible]	10.
[illegible]	40
ნავთი	9.
[illegible]	14.
× [illegible]	42.
[illegible]	25.
[illegible]	57.
[illegible]	30
ნავთი	8
[illegible]	15.
[illegible]	10
[illegible]	8.
[illegible]	20.
× [illegible]	21
[illegible]	7.
[illegible]	5.
[illegible]	10.
[illegible]	15.
ნავთი	8
[illegible]	5.
[illegible]	6.
× [illegible]	14.
[illegible]	5.

ნავთი	8.
[illegible]	5.
[illegible]	21. ×
[illegible]	10.
[illegible]	10.
ნავთი	8.
[illegible]	60 [illegible] ×
[illegible]	85. ×
ნავთი	8.

20 [illegible] 20 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ი. [illegible]

20 ნოემბერი.

[illegible]	15.
[illegible]	10.
[illegible]	14.
ნავთი	9
[illegible]	24.
[illegible]	15.
ნავთი	9
[illegible]	14
[illegible]	30
[illegible]	~~15~~ 14.
[illegible]	80 [illegible] ×
[illegible]	20
ნავთი	9.
[illegible]	20
[illegible]	28.
[illegible]	21.
ნავთი	50.
[illegible]	5.
[illegible]	20
ნავთი	10.
[illegible]	18
[illegible]	14.
	4–49.

~~167~~ 168

[illegible]

ნომერი „Новое время" — 21.
[illegible] — 15.
[illegible] — 9
ნომერი [illegible] [illegible] — 7.
ნომერი [illegible] [illegible] — 21
[illegible] — 9.
ნომერი [illegible] — 14.
[illegible] — 9.
ნომერი [illegible] — 14.
[illegible] — 9.
[illegible] — 15.
[illegible] [illegible] [illegible] — 20.
ნომერი [illegible] — 7.
ნომერი [illegible] — 14.
[illegible] — 9.
[illegible] [illegible] [illegible] — 80. +
[illegible] — 1 [illegible] — 26 +
ნომერი [illegible] " — 14.
ნომერი [illegible] " — 14.
[illegible] — 5.
ნომერი [illegible] — 21.

4 — 23.

[illegible]

~~170~~ 169

[illegible] — 40
ნომერი [illegible] — 7.
[illegible] — 25.
ნომერი [illegible] — 14.
[illegible] — 9

[illegible]

22 [illegible]

[illegible] — 9
[illegible] — 23.
[illegible] [illegible] — 90.
ნომერი [illegible] — 21.
[illegible] — 10
[illegible] — 25
[illegible] — 40.
[illegible] — 3
ნომერი [illegible] — 70
[illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — 66.
[illegible] [illegible] — 25.

3 — 82.

ნავთი — 9.
[illegible] — 54.
[illegible] — 15.
[illegible] — 15
[illegible] — 5.
[illegible] — 31.
[illegible] — 14.
ნავთი — 9.
[illegible] — 20
[illegible] — 80.
[illegible] — 25.
ნავთი — 10.
[illegible] — 5.
[illegible] — 30
[illegible] — 10.
[illegible] — 7.

3 მ. 29 კ.

[illegible] 7 მ. 21 კ. 13
აპრილი 1890 წ.

[illegible]

13 აპრილი 1890 წ.

VII
170

[illegible] — 15.
[illegible] — 10
ნავთი — 9.
[illegible] — 21.
[illegible] — 1-12.
ნავთი — 9.
[illegible] — 21.
[illegible] — 14
[illegible] — 14
[illegible] — 14.
ნავთი — 9.
[illegible] — 16.
[illegible] — 10.
[illegible] — 40
[illegible] — 5.
[illegible] — 20
[illegible] — 9.
[illegible] — 26.
ნავთი — 9
[illegible] — 14.
[illegible] — 30
[illegible] — 12.

4 — 39

[illegible] — 20
[illegible] ([illegible]) [illegible] — 40
[illegible] — 10
[illegible] — 14.
ნავთი — 9.
[illegible] — 25
[illegible] — 13.
[illegible] — 14.
[illegible] — 20
[illegible] — 16.
[illegible] — 10
ნავთი — 9.
[illegible] — 15.
ნავთი — 9
[illegible] — 10
[illegible] — 5.
[illegible] — 21.
[illegible] — 7.
[illegible] — 16
ნავთი — 9
[illegible] — 20
[illegible] [illegible] — 26

3 — 48

171

[illegible] — 14.
ნავთი — 9
[illegible] — 15
[illegible] — 25.
[illegible] — 20
[illegible] — 5.
[illegible] — 21.
[illegible] — 13.
[illegible]

[illegible] — 20

20 [illegible] 136 172

[illegible] — 5	[illegible] — 25.
[illegible] — 9.	ანბანი — 30
[illegible] — 10	[illegible] — 5.
[illegible] — 30.	[illegible] — 5.
	[illegible]
[illegible] — 15	ანბანი — 25.
[illegible] — 10	[illegible] — 29.
[illegible] — 8	[illegible] — 9.
[illegible] — 10	[illegible] — 31
[illegible] — 5.	[illegible] — 10
[illegible] — 5	[illegible] — 5.
[illegible] — 25	[illegible] — 30.
[illegible] — 5	[illegible] — 21.
[illegible] — 4.	[illegible] — 15.
[illegible] — 9.	[illegible] — 20
[illegible] — 10	[illegible] — 10
[illegible] — 6.	[illegible] — 9
	[illegible] — 5.
	[illegible] — 5.
1ე. [illegible]	[illegible] ანბანი — 30.
[illegible].	[illegible] ა/ა 283.
— 45.	24 [illegible]
[illegible] — 25.	1) [illegible] — 20.
[illegible] — 9.	25) [illegible] — 9.
[illegible] — 14.	[illegible] — 5
	26) [illegible] — 5.

26) [illegible] — 10

27) [illegible] — [illegible] — 21.

[illegible] —

6 —	[illegible]	10
" —	[illegible]	5.
11 —	[illegible]	15.
	[illegible]	9.
	[illegible]	5.
	[illegible]	5.
	[illegible]	5.
	[illegible]	7 ~~[illegible]~~
	[illegible]	14.
	[illegible]	8.
	[illegible]	5
	[illegible]	5.
	[illegible]	9.
	[illegible]	20.

[illegible]

[illegible]	20.
[illegible]	10.
[illegible]	5.
[illegible]	10.
[illegible]	15.
[illegible]	8.
[illegible]	3.
[illegible]	14.
[illegible]	2.
[illegible]	2.
[illegible]	15.
[illegible]	5.
[illegible]	3.
[illegible]	10.
[illegible]	12.
[illegible]	7.
[illegible]	7
[illegible]	2.
[illegible]	16.
[illegible]	3.

[illegible]

174 173

[illegible]	50.
[illegible]	10.
[illegible]	60.
[illegible]	5.
[illegible] — [illegible]	14.
[illegible]	8.
[illegible]	5.
[illegible]	7.
	20.
[illegible]	
	35.
[illegible]	

[illegible]

[illegible]

20 მაისი.

[illegible]	5.
[illegible]	30.
[illegible]	2½.
[illegible]	40.
[illegible]	14.
[illegible]	15.
[illegible]	13.

~~[illegible]~~	~~47.~~
~~[illegible]~~	~~80.~~
	~~[illegible]~~
[illegible] 3 [illegible]	30
[illegible]	[illegible]
[illegible]	10.
[illegible]	32.
	30.
[illegible]	42.
[illegible]	8.
[illegible]	60.
[illegible]	5.
[illegible]	7.
[illegible]	30
[illegible]	14.
[illegible]	421. ~~3½~~

[illegible]

~~[illegible]~~

[illegible] — 5.
[illegible] — 15.
[illegible] — 21
[illegible] — 20
[illegible] — 15
[illegible] — 10
[illegible] — 10
[illegible] [illegible] — 97 [illegible]
[illegible] [illegible] — 21
[illegible] [illegible] — 40.
[illegible] — 60 к.

32. – 14 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 26 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] — 20
[illegible] — 15.
[illegible] — 5.
[illegible] — 30
[illegible] — 15.
[illegible] — 10
[illegible] — 28
[illegible] — 3.
[illegible] — 14.

[illegible] [illegible] — 14.
[illegible] [illegible] — 42.

175

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]

[illegible] — 15.
[illegible] — 7.
[illegible] — 14.
[illegible] — 16.
[illegible] — 5.
[illegible] 3. [illegible] — 45.
[illegible] [illegible] — 7.
[illegible] [illegible] [illegible] — 5.
[illegible] [illegible] — 14.
[illegible] — 5.
[illegible] — 15.
[illegible] — 10.
[illegible] — 5.
[illegible] — 16.
[illegible] — 28.

~~1329~~ ~~177~~ 176

տաք — 40.

Դեղ — 10.

Քաղցրաւենիք — 60 կ.

Ցախեր — 1 ր 40 կ.

Բժշկի վարձ — 21.

Հաց — 30.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 21 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

Ն 32 Հ

[illegible] [illegible] 5 [illegible]

აგვისტო — 92-93წ.

25	მოსკოვს ხელმოწერა ჟურნალის და „ივერიის" გამოწერა —	"	83
27	[illegible] გამოწერა —	"	80
	წერილი ქუთაისში ალ. სარაჯიშვილს —	"	14
	წერილი ნიკო-მაჩაბელს ალ. სარაჯ. —	"	14
	ადგილ სარაჯიშვილის [illegible] [illegible] და [illegible] გამოწ. —	"	24
		1	85

მარტი — 91წ.

5	წერილი მოსკოვს [illegible] —	"	21
	წერილი მოსკოვში [illegible] —	"	14
	წერილი [illegible] [illegible] [illegible] —	"	7
	წერილი [illegible] ვ. [illegible] —	"	7
	წერილი ქუთაისში [illegible] —	"	14
	[illegible] [illegible] [illegible] —	"	60
7	წერ. ნიკ. მაჩ. [illegible] სარაჯიშვილს —	"	14
	წერ. ქუთაისში ვ. [illegible] —	"	14
	[illegible] —	"	15
	[illegible] —	"	15
		1	81

12	[illegible]	"	7.
	[illegible]	"	90
	[illegible]	"	45.
13	[illegible]	"	21
15	[illegible]	"	21.
16	[illegible]	"	15.
18	[illegible]	"	35.
19	[illegible]	"	38.
	[illegible]	"	40
20	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	28.
22	[illegible]	1	12.
	[illegible]	"	25.
25	[illegible]	"	13
26	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	14.
27	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	21.

29	[illegible]	"	98.
30	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	16
	[illegible]	"	14.

178

აპრილი — 91წ.

1	[illegible]	2	10.
3	[illegible]	"	60.
5	[illegible]	"	5.
8	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	7.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	1	9.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	7.
9	[illegible]	"	21.
		3	91.

	წერილი [illegible]	„	14
	[illegible]	„	90
	50 ცალი [illegible] გაზეთი [illegible]		
	[illegible]	„	50
12	[illegible] გაზეთი [illegible]	„	37
13	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	7
	წერილი [illegible]	„	7
	წერილი [illegible]	„	7
		„	23
	კონვერტები	„	40
15	[illegible] შუშა		
	წერილი [illegible]	„	21
		„	21
16	წერილი [illegible]		
	წერილი [illegible]	„	21
	წერილი [illegible]	„	21
18	[illegible] გაზეთი	1	56
19	[illegible]	„	10
26	წერილი [illegible]	„	14
27	[illegible]	„	15
		5	68

	კონვერტი	„	15
30	წერილები [illegible]		
	[illegible]	„	49
	[illegible]	10	16
	მ. [illegible]		

მაისი. 91 წ.

1	50 ცალი „[illegible]" გაზეთი [illegible]	„	36
4	კონვერტი	„	15
	წერილი [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	14
	წერილი [illegible]	„	7
	წერილი [illegible]	„	7
7	[illegible]	„	50
11	კონვერტი	„	7
		„	25
15	[illegible]		
16	[illegible]	„	30
		„	40
	[illegible]		
	[illegible] გაზეთი [illegible]	„	56
	[illegible] 1/4 [illegible]	„	26
	[illegible]	„	20
	სანთელი	„	25
		3	82

	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	8.
	[illegible]	"	15.
	[illegible]	1	50.
	[illegible]	"	84.
	[illegible]	"	35.
	[illegible]	"	30
	[illegible]	"	50
	[illegible]	"	50.
	[illegible]	4	36.
	[illegible]	88	18.
	თიბათვე 33 — 91 წ.		
1	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	7.
	[illegible]	"	10.
8	[illegible]	"	14.
15	[illegible]		
19	[illegible]	"	

	[illegible]		7. 180
	[illegible]		
	[illegible]	1	5
	[illegible]		
	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	15.
22	[illegible]	"	15.
29	[illegible]		
	[illegible]	2	68.
	ივლისი. 91 წ.		
		"	30
3	[illegible]	"	28.
	[illegible]	"	15
6	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	10.
13	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	3.

20	გაზეთი	"	5
	[illegible]	"	10
27	გაზეთი	"	13
30	[illegible] 16 [illegible]	1	60
	[illegible]	3	18
	[illegible]		
	ნოემბერი — 91 წ.		
1	[illegible]	"	14
		"	15
3	გაზეთი	"	40
	[illegible]		
5	[illegible]	"	7
8	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	14
10	გაზეთი	"	15
12	[illegible]	"	7
	[illegible]	"	28
16	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	40
17	[illegible]	"	66

17	[illegible]	"	21
"	[illegible]	"	21
23	[illegible]	"	28
	[illegible]	"	40
24	[illegible]	"	11
	გაზეთი	"	15
31	[illegible]	"	23
	[illegible]	"	20
		4	12
	27 [illegible]	1	65
	[illegible] 52 — 77 [illegible]	5	77
	დეკემბერი — 1891 წ.		
2	[illegible]	"	50
3	[illegible]	"	28
	[illegible]	"	25
4	[illegible]	"	30
5	[illegible] 50 [illegible]	"	46
6	[illegible]	"	66
	[illegible]	"	13
8	[illegible] 150 [illegible]	"	96
			3.43

	[illegible] [illegible]	"	50
	[illegible]	"	25
8	[illegible]	"	21
"	[illegible]	"	65
"	[illegible]	"	96
9	[illegible]	"	3
	[illegible]	"	14
10	[illegible]	"	14
	[illegible]	"	15
11	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	14
"	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	15
	[illegible]		
	[illegible]	"	25
14	[illegible]	"	15
17	[illegible]	"	14
		4	26

24	[illegible]	1	50
"	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	25
	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	15
25	[illegible]	"	30
	[illegible]	"	21
23	[illegible]	"	21
26	[illegible]	"	15
		3	38

[illegible] 12 [illegible]

[illegible signature]

[illegible]

1	[illegible]	"	14
"	[illegible]	"	14
"	[illegible]	"	21
2	~~[illegible]~~		
	~~[illegible]~~	"	~~59~~
	[illegible]	"	5.
3	[illegible]		
	[illegible]	"	21
5	[illegible]	"	15
	[illegible]		
	[illegible]	"	21.
	[illegible]	"	5.
	[illegible]	"	24.
	[illegible]	"	15?
9	[illegible]	"	21.
	[illegible]	"	40
	[illegible]	"	40
10	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	25.
		3	35

12	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	21.
14	[illegible]	"	13.
	[illegible]	"	15.
16	[illegible]	"	10
17	[illegible]	"	14.
	[illegible]	"	24.
18	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	28.
21	[illegible]	"	21
23	[illegible]	"	40.
	[illegible]	"	40.
	[illegible]	"	36
24	[illegible]	"	7.
	[illegible]	"	14.
19	[illegible]	"	15.
26	[illegible]	"	05.
29	[illegible]	"	12.
31	[illegible]		
	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	15.
		4	07

[illegible] 183

3	[illegible]	"	20
	[illegible]	"	14
			34
	სულ	7	70

ნოემბერი — 1891 წ.

1	[illegible]	"	12
1	[illegible]	"	24
1	[illegible]	"	10
1	[illegible]	"	20
1	[illegible]	"	36
8	[illegible]	"	21
9	[illegible]	"	13
11	[illegible]	1	10
13	[illegible]	"	46
1	[illegible]	"	25
		"	15
16	[illegible]	"	50
21	[illegible]	"	5
	[illegible]	"	40
22	[illegible]	3	70

	[illegible]	"	60
22	[illegible]	1	93
25	[illegible]	"	10
26	[illegible]	"	10
1	[illegible]	"	7
	[illegible]	"	26
1	[illegible]	1	7
	[illegible]	"	15
		"	10
29	[illegible]	"	7
1	[illegible]	"	15
1	[illegible]		
1	[illegible]	"	36
		3	10
	სულ	6	80

[illegible]

მ. [illegible]

185 184

18	[illegible]	მ	კ
9	[illegible]	"	16
5	[illegible]	"	10
8	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	7.
6	~~[illegible]~~	"	
7	[illegible]	"	25.
	[illegible]	"	70.
	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	41.
9	[illegible]	"	10.
10	[illegible]	"	14.
14	[illegible]	"	48.
	[illegible]	"	40.
	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	10
	[illegible]	"	15.
	~~[illegible]~~		~~20.~~
17	[illegible]	"	23
"	[illegible]		
24	~~[illegible]~~	"	~~14~~
	~~[illegible]~~	"	~~64~~
	[illegible]	"	14
		4	84.

~~1856~~ 185

	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	10.
24	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	21
	[illegible]	"	21.
		"	78
	[illegible]	5	64.

[illegible]

[illegible]

[illegible] (signature)

იანვარი 1897 წელსა.

3	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	5.
4	[illegible]	"	10.
8	[illegible]	"	21.
		"	10
10	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	40
11	[illegible]	"	15.
	[illegible]	"	40
	[illegible]		
14	[illegible]	"	45.
16	[illegible]	"	10
13	[illegible] (ათ)	"	98.
"	[illegible]		
	[illegible] ([illegible])	"	51.
18	[illegible]	"	15
	[illegible]	"	6.
17	[illegible]	"	8.
	[illegible]	"	2.
	[illegible]	"	40
23	[illegible]	"	8.
"	[illegible]	"	5
	~~[illegible]~~	"	14
		4-52	4-38

23	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	10.
	[illegible]	"	8
25	[illegible]	"	5.
27	[illegible]	"	40.
	[illegible]	"	31.
26	[illegible]	"	6
28	[illegible]	"	10
30	[illegible]	"	35.
		1-	34.
	[illegible]	6-	07.
2	~~[illegible]~~		
	~~[illegible]~~	"	7.
	~~[illegible]~~	..	7.
	~~[illegible]~~	..	3.
31	~~[illegible]~~	..	65.
	~~[illegible]~~	"	10.

ზეპირი გაზეთი — 14

В этом деле сто семьдесят один (лист) пронумерованных 8/III-52.

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
26.

ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
21 XI 58.

1 VIII 1956 წ.

IX 76
თანამდებობა
должность

1974

В этом деле пронумерованных (186)
ხელმოწერა
подпись

ამ საქმეში დანომრილია

Тифлисской Губернии

№ 11 1   24 Мая   1891 г.

Число единицъ вѣса

Росписка Тифлисской Почтово-Телеграфной Конторы

въ пріемѣ заказнаго

въ Батумъ

на имя Жидомадзе

Принялъ [illegible]

188/87

№

Тифлисская Губерн.

№ 2150 1891 г. 24 дек

Число единицъ вѣса 1

Росписка Тифлисской Почтово-Телеграфной Конторы

въ пріемѣ заявленнаго

въ Асхабадъ

на имя Тороподлидзе

Принялъ

188

предста…
копія
ціе б…
шисъ

1910 Тифлисской Губерніи 23 ноября 1891 г.

…исло единицъ вѣса 40 гр.

Росписка Тифлисской Почтово-Телеграфной Конторы

въ пріемѣ Икон. пос.

на Один пер

въ с Михайлово

на имя Амашуков

Вѣсовыхъ, прог. и повер. р. 20 к.

Страховыхъ р. 1 к.

За заказъ. За росписку. р. 5 к.

Взято всего р. 26 к.

Принялъ

189

Главно
учрежде
сiесъ
копiи
награде
лицу,

Тифлисской Губернiи

24633 — 23 Января — 1891 г.

Число одинакъ вѣса

Росписка Тифлисской Почтово Телеграфной Конторы

въ прiемѣ — Одинъ руб

въ — Асхабадъ

на имя — Малогрибову

190

Вѣсовыхъ, прог. и конвер.	р.	60	к.
Страховыхъ	р.	1	к.
За заказъ. За росписку . .		5	к.
Взято всего	р.	66	к.

Принялъ

АВГ 1891 ТЕЛ. КОН.

...ескъ
копія
аграждені
лицу,

Тифлисской Губерніи

3757

10 мая 1891 г.

...сло единицъ въ...

...списка Тифлисской Почтово-Телеграфной Конторы

въ пріемѣ ~~заказного~~

въ

на имя

Принялъ

191

Въ случаѣ утраты страховой корреспонденціи, поч
то-телеграфное вѣдомство отвѣтствуетъ предъ подателе
согласно дѣйствующимъ законамъ и конвенціямъ. За утр
ту посылки безъ цѣны почтово-телеграфное вѣдомство
отвѣтствуетъ.—Объ утратѣ страховой корреспонден
податель долженъ заявить не позже двухъ лѣтъ (
внутренней корреспонденціи) и одного года (для меж
народной) со дня подачи ея на почту Начальнику Главна
Управленія Почтъ и Телеграфовъ или тому Главно
мѣстному Начальству, въ вѣдѣніи коего состоитъ учрежден
гдѣ была подана корреспонденція, съ представленіемъ и
стоящей росписки или засвидѣтельствованной копіи
нея.—Если податель пожелаетъ, чтобы вознагражден
было выдано не ему, а адресату или другому лицу,
долженъ это оговорить въ заявленіи.

№ 398-80

1194 է. 49 յ.

[illegible]

10 [illegible]

В этой книге сто тридцать восемь листов 1885 г.

ამ საქმეში ... [illegible]
В ... Листов
191
15/XII [illegible]

ამ საქმეში [illegible]
В эт...
[illegible] 191
[illegible] 27 X 92 წ.
Подпис...

ამ საქმეში დანომრილია
[illegible] 191) ფურც.
ხელმოწ.
8 — XII 92

ამ საქმეში დანომრილია
[illegible] 191 ... ფურც.
[illegible]
26 — 04 — 1994

[illegible]
[illegible]